

మరియుక వాడనఁ-ఆంధ్రసహకార సంస్థలకుండి చాల ద్ర
ము చెన్న రాష్ట్ర సమ్యేళనమువారికి చందాల వక్రగారబా
చెందుమన్నందున అద్దానిలో మనకు చేరకున్నయెడల మన
స్వము కేవలము యింతరుల ప్రయోజనముకొరకు యిచ్చివేసిన
అనెనయు మనవద్ద నుండి పోవు ద్రవ్యమున్న మనము ప్రయో
ము నొందజూచుటలో తప్పేమియు లేదనియు ఒకవాదన గ
ను. ఏ పౌరబాటనుల నైతే నేమి ఆంధ్రసమ్యేళనము స్వస్తి కాక
స్వమునుండియు అలవాటు పడియుండుటచేత నేమి చెన్న
స్ట్ర సమ్యేళనమునకు చందాలు యిచ్చుట కొంత జరుగుచు
ముట నిజమే. మన సమ్యేళనమునకు పూర్వము ఆ దేమైన
ంత అవసరమై యుండునప్పును. అటుపిమ్మట మాత్రము అట్లు
ముట కేవలము పౌరబాటనియే అంగీకరింపవలెను. పౌరబా
దిద్దుకొని బడులకు పోవు ద్రవ్యప్రవాహమును అరికట్టి

ప్రభుత్వము నున సమీక్షనమువంతు (రివ్యూ) మన సంస్థ పరస్పరముఖ్యప్రద మగునట్లు వివరములను గాని మన పోలికలు యితరుల పొందు కృత్రిమ లాభములలో మనము పాల్గొన నాచుట ఆత్మాగౌరవానికి అట్లే యుంచి అందులో కొంతభాగము ప్రాథమికవిద్య వగైరాలకు వెనగులాడు చున్నట్లుండును. మన ప్రభుత్వము చెన్నరాష్ట్రమునకు పంపుట ఆత్మాగౌరవలే పాపకార్యమని చెప్పుట ఎంతమాత్రమునుగాదు. పొరబాట్లు దిద్దుకొని భవిష్యత్తులో మాత్రము గుణస్వామ్యము గలదు.)

4. మాతృభాష విజ్ఞానసాధనము:— చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయ విధాన మెట్లున్నను ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయములో మాత్రము విద్య అంతయు మాతృభాష ద్వారానే గరవవలెనను ఆదర్శము ప్రస్తుతముగ నున్నది. ఆంధ్రోద్యమ మూలకత్వమును ఆడియే తెలుగుద్రవ్య ఆందోళనాభివృద్ధియు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము ఆంధ్రభాషకు ప్రాముఖ్య మొసగుటయు సహజసమంజసమే ఆంధ్ర సమాజసచరిత్ర, సాంస్కృతికదాయములు మహాదామరములు, ప్రత్యేక కళలు, ప్రత్యేకప్రతిభ మొదలగునవి సార్వజమే సర్వతోమఖ వికాసమును మాతృభాషయగు ఆంధ్రభాష ప్రాముఖ్యముమీదనే ఆధారపడియుండును. కనుక ఆంధ్రజీతములోని మహాసభలు, సంఘాలు, వ్యక్తిప్రాముఖ్యము అంతయు మాతృభాషావికాసముమీదనే ఎంతయు సమంజసమును, వాంఛనీయమును అయియున్నది.

5. గ్రామపున్నర్నిర్మాణమునకును సాధనము మాతృభాషయే:—

ఎటుచూచినను గ్రామపున్నర్నిర్మాణ శంఖా రావము అనే భూమిమాల పర్యంతము పట్టణములలో మాత్రమే గ్రహించుచున్నది. కాని అది భాషాప్రపంచమునండి భౌతికస్వరూపము దాల్చిన నన్న పట్టణములలోని విద్యాలయములు పట్టణవాసములు వనలి గ్రామములలో నాసము లేర్పరచుకొని నగర సాంప్రదాయములు, నవనాగరికాచారములు (గ్రామముల సౌభాగ్యమునకు తోడ్పడునంతవరకు తప్ప) మొదలగువానినంది వినుతులై ఆంగ్లాభాషా ఆంగ్లానుకరణము, మొదలగునవి వైద్యమోహమువలన గ్రామములును, గ్రామమును వాని సౌభాగ్యమును ప్రాప్తముగ నెంచి మాతృభాష సాధనముగ గ్రహించి మాతృభాషారాధన పలుక ప్రయత్నించవలెను. గ్రామపున్నర్నిర్మాణమునకును సహకారమే ముఖ్యసాధనమని కీర్తికేషులైన దేశభంధు చిత్తరంజనదాసు వంటి మహామహులందరు ఘంటాపథంబుగ చాటియున్నారు. ఈసహకారమునకు మాతృభాష మూలము. మాతృభాషకు సాధనముగ గ్రహించిన ఏ యుద్యమముగాని అభివృద్ధి యగుటయు ప్రయోజనకారి యగుటయు తెలుపింప నేరదు.

నాస్వల్పబుద్ధికి గోచరమయినంతవరకు ప్రజాపితైకభాష మునిని నేన నమ్మినది విన్నవించునాహునిచినాను. వీనియందే మైన గుణమున్నయెడల ప్రస్తుతము పరహితమునండి దృష్టిని మరల్చి స్వదేశీహితమునకును మాతృభాషానైవేద్యము సహకారవిజ్ఞాన భాషామనకును ప్రయత్నముపలిపి ఎటుచూచినను ప్రయోజనరహితమును కొంతవరకు అనర్థదాయకమును అగు పరరాష్ట్రీ సభా సమావేశ ప్రయత్నమునండి (నేను అత్యంతగౌరవముగ పరిగణించు) సహకారసోదర ప్రముఖులు విరమించునట్లు వారికి సద్భావము నొసగుగాక యని శ్రీపరమేశ్వరుని పదా ఆరాధించుచున్నాను.

హెచ్చరిక
ఆంధ్రసహకారసోదరులును సెంట్రలు బ్యాంకులు, ఫెడరేషన్లు, యూనియనులు మొదలగు సహకార సంస్థలను మరి యొక విషయముకూడ గమనింపవలెనని సరియముగ ప్రార్థించుచున్నాను. ఆ మద్రాసు రాష్ట్ర సహకారసభకు వైసింఫలన్నియు చందాలు, రిపోర్టులను పంపుటగాని ప్రతినిధులను పంపుటగాని మాని ఆంధ్రసహకారగౌరవము నిలబెట్టవలె, ని సోదర సహకారుల నందరిని హెచ్చరించుచున్నాను
రామచంద్రుడు.

ఆరోగ్యశిశువారపు టుత్సవములు
నందిగామ తాలూకా కొరించి గ్రామములో 1-2-28 నుంచి 5-2-28 తేదీ ఆఖరువరకు "ఆరోగ్య శిశువారపు టుత్సవములు" విగల జయప్రదముగ జరుపబడినవి.
రేపాల శేషయ్యశ్రేష్టి,
రేపిడెంటు.

1204 4 ఆంధ్రకథనము నెలకు 1-8 రు 5-0-0
శ్రీ ముక్త్యాల సంస్థానమున 800 పుటములు చేయబడినది. బహుమాత్రము, కేదే, దగ్గు, క్షయ, పిల్లలు, బోగ్గట్టును, కథమును తగ్గించును. ఉపయోగించు విధము ముందులో పంపబడును. అనేకులు వాడి ముద్రిస్తారు. కటలాగు ఉచితము, 2126 ఆర్డరసాయనశాల, ముక్త్యాల, కృష్ణా.

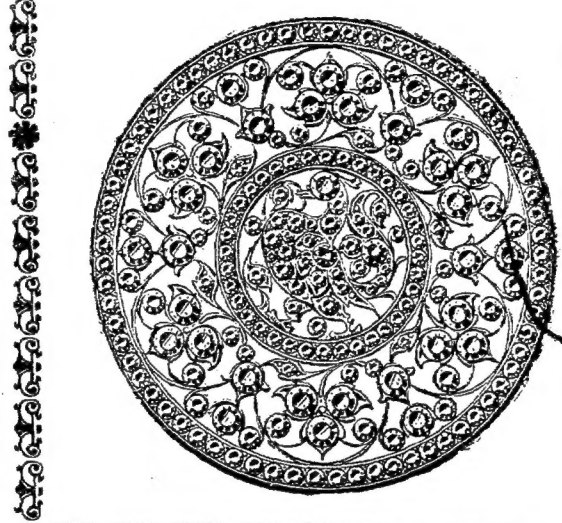
వీటియొక్క సుగుణములను గురించి యిదివరకే అందరికిని బాగుగా ఎల్లచోట్లయందును తెలిసియున్నది
అట్లు తెలియనివారు ఆలసింపక తక్షణమే

మా తోకామయహార కస్తూరిమాత్రలను

Regd TradeMark తప్పించి, పిదపా వాడిన మీరు మిక్కిలి తప్పిచందెవ్వరిని మా నిశ్చితార్థిప్రావము. ప్రతిభావక అనుగ్రహము మాకు వచ్చుచున్న ప్రకంపన తమలే ఇంకెవరు ప్రయోనిస్తుననను.
ఇది మేల్లెనకస్తూరి, పంపుచున్నప్పుడు అపూర్వమైనమధుర ముదంగునను చేర్చి, కాస్తా ప్రమాదకరముగా కమాడు చేయబడినది. తంబూలముతో గాని, విడిగా నాని ఉపయోగించవచ్చును. నలువిధజ్వరములు, దగ్గులు, శీతలదూ అక్షేపము, ప్లేగు, కడుపుబ్బరము, కడుపునొప్పి వీటిని తగ్గించును. ప్రకృతి తోడ్పడి, అగ్నియందున్న యజ్ఞమును బలహీనక మొదలగువాటికి అగ్రాముద్రమునకే చేసివేయును. స్త్రీలు చదివెల్లబలు చందానికా మొకకావారికి అమృతసాగము. 250-500 మాత్రలగుట బుడ్డి 1 కి గ్రాము 10-40 పొట్టు విద్యు 10-40 రి. పొట్టుముద్దలో 6 పూ. ద్దు. 1-5-0, 12 క ద్దు. 2-12-0, 25 క ద్దు. 5-5-0.
విమగ్నరస్మి పాశ్చాత్య వైద్యశాలల మాణియు, బాస్త్రీటరు.
శ్రీశీ తా తా ము వ వై ద్య శాల, ధర్మపురి.

ఒకసారి మావద్ద బేరముచేసినవారు, మరల ఎప్పుడును మా వద్దకే వచ్చుటయే మా కీర్తి ప్రత్యేకత ప్రబల నిదర్శనము

ఈ చిత్రమునందు తెలుపబడిన జడవిల్ల 4847-2 ధరల వివరము
ఈ దిగువ తెలుపబడియున్నవి. యేసైత లో కావలసినను నున్నవి. ఇంగ్లీషు కట్ డ్రెసుండులతో తయారైనది రు 2000-5000 వరకు గలదు. పట్టె కెంపుల పచ్చలుచే తయారైనది రు 500-500 వరకు గలదు. పువ్వకాగములు పచ్చలుచే తయారైనది రు 200-400 వరకుగలను. కోటా. మునిరత్నంశెట్టి అందు సన్ను, వజ్రములు, రత్నాలు, బంగారు నగలవర్తకులు, 217, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

నాభా మహారాజాగారిశిక్ష ఆక్రమము

షిల్లీలో నభ
మాలవ్యాగారి యువన్యాసము
డిల్లీ, ఫిబ్రవరి 28:—నాభా మహారాజాగారి శిక్ష ఆక్రమముని ఖండించుటకై డిల్లీలో ఒకసభ ని. విజయరాఘవ చాచారిగారి ఆధ్వర్యమున జరిగినది. లాలా లజపతిరాయ గారు, యస్. శ్రీనివాసయ్యగారు, పండిత మధుసూదన మాలవ్యాగారు, మాలానా మహమ్మదాల్ గారు, మహమ్మదా బాదు రాజాగారు, పండిత హృదయనాథ శంజాగారు మున్నగు ప్రముఖులు సభకు వచ్చిరి.
నాభా మహారాజాగారిని ఆక్రమముగా విచారణ లేకుండా శిక్షించుట నిరంకుశముగా నున్నచియు వారికి తిరిగి రాజ్యము నిచ్చి సాత్యత్రయ మొసంగవలయు ననియు మాలవ్యా గారు తీర్మాన ముపహరించిరి
సి. విజయరాఘవచాచారిగారు దువన్యసించుచు నిల్లు చెప్పిరి. న్యాయకాస్త్రము తీరిని నాభా మహారాజాగారిని న్యాయాధిపతియెడల విచారణచేసి శిక్షించవలయును. వారియెడల తప్పువున్నయెడల ఒక హైకోర్టు న్యాయాధిపతియను, ఇద్దరు స్వదేశ సంస్థానాధిపతులను కలిపి కూడిన పంచాయతీ సంఘము వారిచే నాభా మహారాజాగారు న్యాయకాస్త్ర నిబంధన ననుసరించి విచారించబడవలయును. ఏవిధమైన న్యాయవిచారణలేక నిరంకుశాధికారమును గవర్న మెంటువారు చులాయించి యున్నార. ఇక నైనను స్వదేశసంస్థానాధిపతులు జాగరూకులై యుండవలెను.
పిమ్మట మాలవ్యాగారు యస్. శ్రీనివాసయ్యగారును ఉపన్యసించిరి.
మహమ్మదాల్ జమ్మదాను మోతాగాదునూదా సభలో మాట్లాడిరి.
(అ. ప్రె.)
తంతిమూలముగ నామస్థులు గవ్వింపు విషయమును నాజ్యవ్యాపారముకొరకు వినియోగించుకొనుచున్నారు.

బెజవాడ తెన్ని సు పందెములు

ఫిబ్రవరి 28:—వ తేదీతో ముగిసెను.
పురుషుల సింగిల్సు (వైసల్సు)
(బహ్మనందరావు 7-5, 1-6, 6-8, 6-4, తో. పి. వి. కుబ్బాయ్య వు నోడించెను.
(స్పెషల్సు) సెమివైసల్సులో నోడిపోయినవారు
పురుషుల సింగిల్సు:—కృష్ణస్వామి 6-8, 6-4, తో. ఎం. కృష్ణారావు నోడించెను.
స్త్రీల సింగిల్సు:—వి. సెన్ పియర్సు 6-0, 6-2, తో. వి. సెన్ డి. (బాను నోడించెను.
పురుషుల డబుల్సు. (బహ్మనందరావు, పార్వత్తిర, 6-2, 6-2, తో. హిందూసమాజము (మద్రాసు) నోడించెను.
పురుషుల డబుల్సు (వైసల్సు):—(బహ్మనందరావు, పార్వత్తిర, 6-2, 6-8, 6-2, తో. పి. వి. కుబ్బాయ్య, పార్వత్తిరల నోడించెను.
(స్పెషల్సు) సెమివైసల్సులో నోడిపోయినవారు
ఆర్. వి. రామారావు, పార్వత్తిర, 6-4, 4-6, 6-1, తో. పట్టాభిరామయ్య, పార్వత్తిరల నోడించెను.
పందెములు ముగిసినంతటనే వెన్నులేకు వి. సి. ఎస్. గారి యధ్యక్షత క్రింద రమణ రావు సతిగారు పందెములలో గెలుపొందిన వారికి బహుమానము లొసగిరి. బహుమానులలో నెక్రెవభాగము మచిలీపట్నం నుండి వచ్చిన పోటీదార్లు కొనగబడెను. పిమ్మట కమిటీసభ్యుల యొక్కయు పోటీదార్లు యొక్కయు ఛాయాపటము తీయబడెను. అనాటిరాత్రి శ్రీయత వెంకటరమణరాజు, వి. ఏ. వి. ఎల్. గారు (పందెముల కార్యదర్శి) పోటీదార్లు మేసానిక్ లాడ్జివద్ద విందుసగిరి.
లాహోరు మోటారుప్రమాదము
మెక్సికొగరు అను వాల్చరులాకి కంపెనీఉద్యోగి ఆదినారమునాడు మోటారు ప్రమాదమువలన తీవ్రముగ గాయమును తగిలి ఆస్పత్రికి గొంపోవులోపున వరదించెను.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమున కొనం

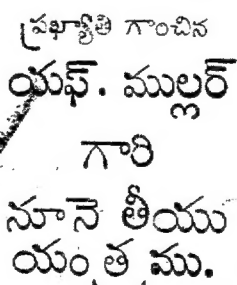
వ్యయము (రు. వేలలో)

1926-27 1927-28 1928-29

నికరం   సవరింపబడిన అంచనాలు

అంచనాలు

అంశములు				1. లాంఛను రెవిన్యూకాళు	3980	4129	8514
1. అదాయపునర్వ	461	510	650	2. ఎక్సైజు	4281	4378	4454
2. లాంఛను రెవిన్యూ	75482	74489	75419	3. స్థాంపులు	581	688	716
3. ఎక్సైజు	51053	52322	52429	4. అలవీకాళు	4489	4367	4561
4. స్థాంపులు	25280	25169	25626	5. డిటో మూలధనం	548	597	490
5. అలవీకాళు	5624	5264	5192	6. రిజిస్ట్రేషన్			
6. రిజిస్ట్రేషన్	4058	4004	8512	7. ఇన్ఫర్మేషన్	2558	2644	2705
7. ఇన్ఫర్మేషన్	4218	4645	5166	8. ఇన్ఫర్మేషన్ వారి	5050	5270	5889
8. డిటో మూలధనం	118	125	170	9. డిటో మూలధనం	5	6	55
9. డిటో మూలధనం							
10. డిటో మూలధనం	2083	2545	8881	10. ఇతరవిషయములు	5587	6258	6835
11. డిటో మూలధనం	1263	1284	1283	11. డిటో మూలధనం	2	3	8
12. డిటో మూలధనం	884	879	1082	12. డిటో మూలధనం			
13. డిటో మూలధనం	1010	992	1128	13. డిటో మూలధనం	8376	4021	4566
14. డిటో మూలధనం	656	709	644	14. డిటో మూలధనం	22.98	23189	25143
15. డిటో మూలధనం	455	455	785	15. డిటో మూలధనం	9551	9784	10020
16. డిటో మూలధనం	69	78	169	16. డిటో మూలధనం	2804	8011	8268
17. డిటో మూలధనం	290	835	828	17. డిటో మూలధనం	18783	19232	19455
18. డిటో మూలధనం	970	901	711	18. డిటో మూలధనం	84	84	84
19. డిటో మూలధనం	468	444	451	19. డిటో మూలధనం	285	822	404
20. డిటో మూలధనం	887	890	808	20. డిటో మూలధనం	19868	22892	24207
21. డిటో మూలధనం	690	872	665	21. డిటో మూలధనం	6582	7218	8974
22. డిటో మూలధనం				22. డిటో మూలధనం	8092	3921	4746
23. డిటో మూలధనం	268	268	285	23. డిటో మూలధనం	8248	8567	8876
24. డిటో మూలధనం	712	688	681	24. డిటో మూలధనం	1796	2017	2818
25. డిటో మూలధనం	158221	167823	169728	25. డిటో మూలధనం	1748	2225	2459
26. డిటో మూలధనం				26. డిటో మూలధనం	11487	16874	21837
27. డిటో మూలధనం	4	551	4	27. డిటో మూలధనం	661	661	661
28. డిటో మూలధనం				28. డిటో మూలధనం	6057	5815	5945
29. డిటో మూలధనం	2027	2057	2104	29. డిటో మూలధనం	876	467	451
30. డిటో మూలధనం	16519		4878	30. డిటో మూలధనం	4	551	
31. డిటో మూలధనం	31. డిటో మూలధనం						
32. డిటో మూలధనం				32. డిటో మూలధనం			
33. డిటో మూలధనం				33. డిటో మూలధనం			
34. డిటో మూలధనం				34. డిటో మూలధనం			
35. డిటో మూలధనం				35. డిటో మూలధనం			
36. డిటో మూలధనం				36. డిటో మూలధనం			
37. డిటో మూలధనం				37. డిటో మూలధనం			
38. డిటో మూలధనం				38. డిటో మూలధనం			
39. డిటో మూలధనం				39. డిటో మూలధనం			
40. డిటో మూలధనం				40. డిటో మూలధనం			
41. డిటో మూలధనం				41. డిటో మూలధనం			
42. డిటో మూలధనం				42. డిటో మూలధనం			
43. డిటో మూలధనం				43. డిటో మూలధనం			
44. డిటో మూలధనం				44. డిటో మూలధనం			
45. డిటో మూలధనం				45. డిటో మూలధనం			
46. డిటో మూలధనం				46. డిటో మూలధనం			
47. డిటో మూలధనం				47. డిటో మూలధనం			
48. డిటో మూలధనం				48. డిటో మూలధనం			
49. డిటో మూలధనం				49. డిటో మూలధనం			
50. డిటో మూలధనం				50. డిటో మూలధనం			
51. డిటో మూలధనం				51. డిటో మూలధనం			
52. డిటో మూలధనం				52. డిటో మూలధనం			
53. డిటో మూలధనం				53. డిటో మూలధనం			
54. డిటో మూలధనం				54. డిటో మూలధనం			
55. డిటో మూలధనం				55. డిటో మూలధనం			
56. డిటో మూలధనం				56. డిటో మూలధనం			
57. డిటో మూలధనం				57. డిటో మూలధనం			
58. డిటో మూలధనం				58. డిటో మూలధనం			
59. డిటో మూలధనం				59. డిటో మూలధనం			
60. డిటో మూలధనం				60. డిటో మూలధనం			
61. డిటో మూలధనం				61. డిటో మూలధనం			
62. డిటో మూలధనం				62. డిటో మూలధనం			
63. డిటో మూలధనం				63. డిటో మూలధనం			
64. డిటో మూలధనం				64. డిటో మూలధనం			
65. డిటో మూలధనం				65. డిటో మూలధనం			
66. డిటో మూలధనం				66. డిటో మూలధనం			
67. డిటో మూలధనం				67. డిటో మూలధనం			
68. డిటో మూలధనం				68. డిటో మూలధనం			
69. డిటో మూలధనం				69. డిటో మూలధనం			
70. డిటో మూలధనం				70. డిటో మూలధనం			
71. డిటో మూలధనం				71. డిటో మూలధనం			
72. డిటో మూలధనం				72. డిటో మూలధనం			
73. డిటో మూలధనం				73. డిటో మూలధనం			
74. డిటో మూలధనం				74. డిటో మూలధనం			
75. డిటో మూలధనం				75. డిటో మూలధనం			
76. డిటో మూలధనం				76. డిటో మూలధనం			
77. డిటో మూలధనం				77. డిటో మూలధనం			
78. డిటో మూలధనం				78. డిటో మూలధనం			
79. డిటో మూలధనం				79. డిటో మూలధనం			
80. డిటో మూలధనం				80. డిటో మూలధనం			
81. డిటో మూలధనం				81. డిటో మూలధనం			
82. డిటో మూలధనం				82. డిటో మూలధనం			
83. డిటో మూలధనం				83. డిటో మూలధనం			
84. డిటో మూలధనం				84. డిటో మూలధనం			
85. డిటో మూలధనం				85. డిటో మూలధనం			
86. డిటో మూలధనం				86. డిటో మూలధనం			
87. డిటో మూలధనం				87. డిటో మూలధనం			
88. డిటో మూలధనం				88. డిటో మూలధనం			
89. డిటో మూలధనం				89. డిటో మూలధనం			
90. డిటో మూలధనం				90. డిటో మూలధనం			
91. డిటో మూలధనం				91. డిటో మూలధనం			
92. డిటో మూలధనం				92. డిటో మూలధనం			
93. డిటో మూలధనం				93. డిటో మూలధనం			
94. డిటో మూలధనం				94. డిటో మూలధనం			
95. డిటో మూలధనం				95. డిటో మూలధనం			
96. డిటో మూలధనం				96. డిటో మూలధనం			
97. డిటో మూలధనం				97. డిటో మూలధనం			
98. డిటో మూలధనం				98. డిటో మూలధనం			
99. డిటో మూలధనం				99. డిటో మూలధనం			
100. డిటో మూలధనం				100. డిటో మూలధనం			
మొత్తం	158221	167823	169728	మొత్తం.	158221	155807	174742

VOLKART BROS ENGINEERS

బాక్సు నెం. 45, ఆర్మీనియన్ పీఠి, మదరాసు.

గు గ్రాంటువివరము

1928-29 సంవత్సరమునకు మదరాసు పభు

తనమునా రేర్పరచుకొనిన ఆచువ్యయపట్టికలో
ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమున కొనగదలచిన గ్రాంటు
లీకింద వివరింపబడెను.

నాన్ రికరింగ్ గాంటు	రూ 115000
సాలీన్ గాంటు	రూ 3200

పానుగల్లురాజాగారి వీడరుమిప్ప కొరకు రు 6000
బిల్డింగుగ్రాంటుక్రింద నివ్వనుద్దేశించినది 327
వేలు. ఇందులో ఈవత్సరము రు 1 లక్ష యొనగ
బడును.

కాం గ్రెసువాది నిర్దోషియనితీర్పు

బొంబాయి, ఫ్రీబరర్ 28:—వి. ఎ. దేశీయ స్థానిక కాం
గ్రెసు సభ్యుడు ఫ్లోర్స్టాక్ కిందను మోషను చేసెను నేరము క్రిం
దను విచారించబడెను. అతడు నిర్దోషియని జ్యూరీ అభిప్రాయము చెప్పుచే న్యాయమూర్తి అట్లే తీర్పు చెప్పెను.
(ఫ్రీ ప్రెసు.)

వాతావరణస్థితి

1928 నవంబరు 29-వ తేదీ బుధవారము

	ఆంధ్రప్రదేశ్	ఆంధ్రప్రదేశ్	ఆంధ్రప్రదేశ్	ఆంధ్రప్రదేశ్	ఆంధ్రప్రదేశ్
ఆంధ్రప్రదేశ్	88	70	...	0.1	0.8
ఆంధ్రప్రదేశ్	85	71	...	0.9	0.5
ఆంధ్రప్రదేశ్	88	67	...	+	0.5
ఆంధ్రప్రదేశ్	87	67	...	0.1	0.6
ఆంధ్రప్రదేశ్	94	68	...	2.6	+ 2.8
ఆంధ్రప్రదేశ్	98	67	...	1.1	+ 0.8
ఆంధ్రప్రదేశ్	...	...	...	0.9	+ 0.2
ఆంధ్రప్రదేశ్	94	67	...	1.0	+ 0.5
ఆంధ్రప్రదేశ్	90	70	...	4.8	+ 8.0
ఆంధ్రప్రదేశ్	90	65	...	2.8	+ 0.6
ఆంధ్రప్రదేశ్	86	65	...	3.5	+ 1.1
ఆంధ్రప్రదేశ్	98	67	...	1.8	+ 1.2
ఆంధ్రప్రదేశ్	91	66	...	0.6	0.8
ఆంధ్రప్రదేశ్	95	69	...	4.1	+ 2.9
ఆంధ్రప్రదేశ్	86	80	...	9.8	+ 7.0
ఆంధ్రప్రదేశ్	92	70	...	1.5	+ 0.5
ఆంధ్రప్రదేశ్	85	75	...	7.5	+ 4.7
ఆంధ్రప్రదేశ్	...	...	...	6.0	+ 3.7
ఆంధ్రప్రదేశ్	87	75	...	1.8	+ 0.5
ఆంధ్రప్రదేశ్	87	75	...	6.8	+ 5.8
ఆంధ్రప్రదేశ్	92	78	...	1.8	+ 1.2
ఆంధ్రప్రదేశ్	89	77	...	1.0	+ 0.9
ఆంధ్రప్రదేశ్	88	60	...	0.8	+ 0.4
ఆంధ్రప్రదేశ్	79	59	...	8.1	+ 2.8
ఆంధ్రప్రదేశ్	62	46	...	8.5	+ 4.8

సర్కారులు:—ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది మంచి పట్టుములో ౩ కాకినాడలో 4 డిగ్రీలు రాత్రినేదిని తక్కువ. డక్టర్:—పగటినేదిని ౩ నుండి 5 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రినేదిని కడపలో 5 డిగ్రీలు తక్కువ. కర్నూటకము:—నెల్లూరులో పగటినేదిని ౩ డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రినేదిని ముదానులో ౫ కడపలో 6 డిగ్రీలు తక్కువ.

వ: వ. నారాయణ అయ్యరు,
 కడప జిల్లా పరిషత్ కార్యదర్శి.

నానాత్వస్వేషణము

మహాత్ముని స్వీయచరిత్ర

నాల్గవభాగము — 40 వ ప్రకరణము

చిన్నయెత్తున సత్యాగ్రహము

యొద్దమున సహాయముచేయుట నా విధియని నేనుభావించుటవలన నేనందులకు పూనుకొనినను ప్రత్యక్షముగా నందు పాల్గొనుటకు నాకు బీలు కలుగకపోవుటయేగాక అట్టివిషయమున నేను చిన్నయెత్తున సత్యాగ్రహమును చేయవలసిన అవశ్యకత కూడ కలిగినది.

మా కనుమతి నొసంగి మా పేదలను సమోదాయముచేసికొని నాంటునే మాకు నేర్పుట కొరకయ్యద్యోగిని నియమించిరని యిది వరకే నేను వ్రాసియున్నాను. యొద్దవిద్యను నేర్చుకొను విషయమున మాత్రమే మేమియ్యద్యోగికి విధేయులమై యుండవలెననియును తక్కిన అన్ని విషయములలోను నేను మీ దళమునకు ప్రధానముగా నుండుననియు నాద్వారానే మా దళమును నియమించు చుండుననియును మేము తలచుచుంటిమి.

మాలో సోదర్శి అవతారియగుచు చాలమంది నైనాడు. ఈ ఉద్యోగి మనపైని అధికారమును చెలాయించగోరుచున్నట్లు లున్నది. వీని విషయమున జాగ్రత్తగా నుండవలెను. అతని ఆజ్ఞలకు మేము లోబడము. అతని నొక యుపాధ్యాయునిగామాత్రమే మేముంగీకరించెదము. అతడు నియమించిన యవతులు గూడ తాము మనకు యజమానులమనియే భావించుచున్నారు అని సోదర్శిగారు నాకెరిగించిరి.

మా దళమునకు (సెక్రెటరీ) నాయకులుగా నుండుటకు ఆ యుద్యోగి ఆప్యకర్త విద్యార్థులకు యువకులను కొందరిని నియమించెను. వారు మాకు నేర్పుటకు వచ్చిరి.

ఆ యుద్యోగి నిరంకుశముగా ప్రవర్తించెనని నేనుగూడ గ్రహించితినిగాని సోదర్శిగారి సంతకములను తొలగించుటకు గూడ ప్రయత్నించితిని. సోదర్శిగారంత మాత్రముననే నమ్మనాడు కాదు.

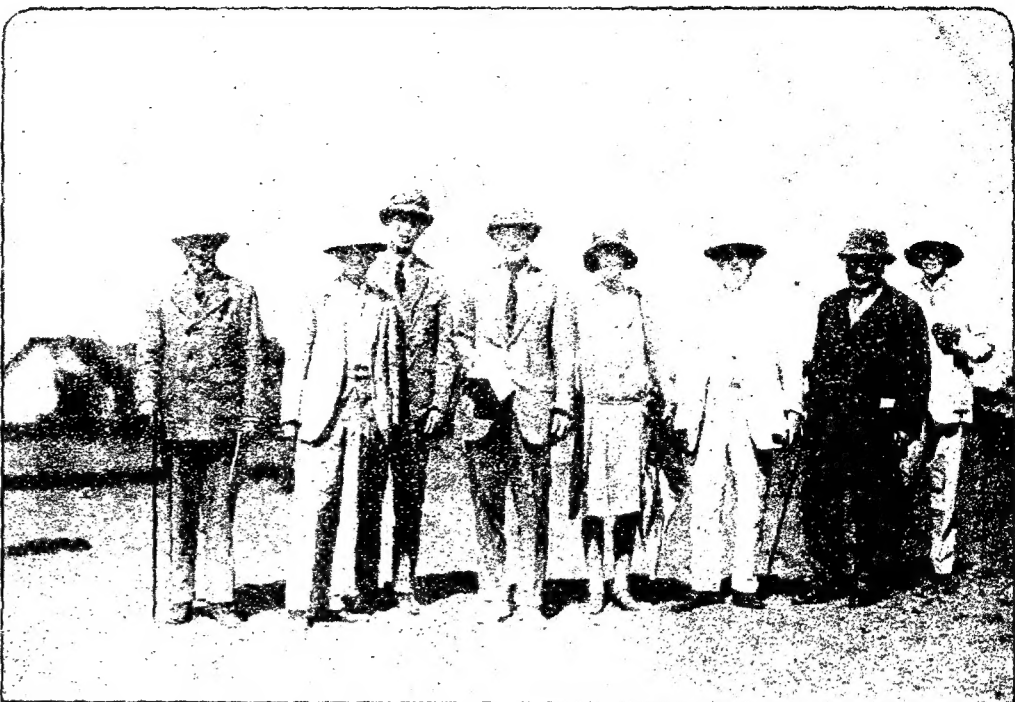
మీకు పిచ్చినమ్మకము మొందు. మంచిమాటలను చెప్పి మీరు విమర్శించు మోసగించెదరు. చివరకు మీకు నిజమని తెలియగానే మీకు మమ్ములను సత్యాగ్రహ మొనరింపవలెనుగాక. అందువలన మీకు కష్టము కలుగుటయేగాక మాకందరినిగూడ మీరు కష్టమున కలిగించివారగుదు రని నాతో సోదర్శిగారు చిరునవ్వు నవ్వుచు చెప్పిరి.

మీరు నాతో చేరుటవలన మీకు కష్టములు తప్ప మరేమి కలుగనని భావించిరి. సత్యాగ్రహము మోసగించబడుటకే పట్టెడి. ఈ యుద్యోగి నమ్మ మోసగించిన మోసగింపనిండు. చివరకు మోసగాడే మోసపోవునని చాలసార్లు మీకు నే నెరిగించియుండలేదా అని నే నంటిని.

అందులకు సోదర్శిగారు వెదనవత్తునవ్వెను. అటులే మోసపోవుచుండుదు. చివరకు మీకు సత్యాగ్రహమువలననేమరణము కలుగును. నావంటి అల్పమానవులకుగూడ మీరట్టిగతికేయిదబ్బుకొని పోయెదరు అని సోదర్శిగారనిరి.

సత్యముకొరకు మీరెప్పుడో యొకనాడు ఉరిదీయబడుదురనియే నాకు తోచుచున్నది. భగవంతుడు మీకు సన్మార్గమును చూపి విమర్శించు రక్షించుగాకయని ఆసహాయోద్యమమును గూర్చి ఎదిరిపోయి పాపము కన్యగారు నాకు వ్రాసినవిషయము సోదర్శిగారి కడపటిమాటలను వినగనే మరల స్మరణకు వచ్చినది.

ఆ యుద్యోగిని నియమించినవెంటనే సోదర్శిగారికిని నాకును యీ సంభాషణ జరిగినది. మరొకరిని తోచుటకు యుద్యోగిని మాకును వ్యవహారము ముడిపెట్టినది. నేను పదునాల్గు రోజులు ఉపవాసముచేయుటవలన కలిగిన నీరసవంకను పూర్తిగా నదలలేదు. మా యింటికిని డ్రెస్సు సృష్టమునకును రెండు మైళ్లున్నది. నేను నీరసస్థితిలోనున్ననుగూడ తక్షణముగా నడచికి నడచి వెళ్లియే డ్రెస్సు నేర్చుకొనుచుంటిని. అందువలన నాకు ఊపిరితిత్తులవ్యాధి (ప్లూరీ) కలిగినది. అప్పుడు మా దళము కిచిరము లోనుండెను. నాకీ వ్యాధికలిగినందున తక్కిన వారి నందరిని మరలా కిచిరమునవలె నే నొక్కడను మాత్రము యింటికి వచ్చితిని.

నైమను కమిషను సభ్యులు

లాండ్ స్టాంపుకోసాగారి భార్య, నైమనుగారు మధ్య నిలిచియున్నారు. (ప్రె. ఫో. పీ.)

అప్పుడా యుద్యోగి వారిపైని తన అధికారమును నిరూపించుటగా చెలాయించసాగెను. పయినిక విషయములలోను యితరవిషయములలోనుగూడ మే మతని ఆజ్ఞలకు బద్ధులము కావలెనని అతడు మాకు క్రియవలనను మాటలననగూడ స్పష్టముగా తెలియజేయుటయేగాక తన అధికారమునగూడ మాపింప నారంభించెను. అందులకు సోదర్శిగారి కెంతమాత్రమునంగీకరింపలేదు. కాన ఆయన వెంటనే నాయుద్దేశవచ్చెను. “మేముంకను అభ్యాస క్షేత్రమునందే యుండినను యీ యుద్యోగి అసంబద్ధములగు నుత్తరవుల నపుడే యొడగవారంభించెను. మాకు నేర్పుటవచ్చిన యవతుల నొకకొనిగాక అనగా గౌరవముగాను మమ్ములకు మరియొకరికి అనగా ఆగౌరవముగాను చూడ నారంభించెను మాకు అభిప్రాయము నతనికి స్పష్టముగ తెలుపవలెను. మాత్ర నియ్యవలసిన ఉత్తరవులను మీ ద్వారానే యియ్యాలెను. లేనిచో కుదురదు. మన నిశ్చయించెదన భారత విద్యార్థులను ఇతరులను ఇట్టి ఆసంబద్ధములగు నుత్తరవులను నెరవేర్చుటకంగీకరింపకు. ఆత్మగౌరవము కొరకు మ.మీ నేవను చేయదలచినపుడు ఆత్మగౌరవమును గోల్పోవుట అసంభవము అని సోదర్శిగారునుడిచిరి.

నేనీ విషయమును ఉద్యోగికిగొప్పించితిని “నానిని నాని యియ్యవలెను. చర్యచారు తమ యిబ్బందులను యిప్పుడు నియమింపబడిన సెక్షను కనుండుట కెరిగించవలెను. వారు యింక సెక్షనుల ద్వారా నాకెరిగించెదను” అని మీరు చర్యచారు కెరిగింపుడని ఆ యుద్యోగి నాతో నవ్వెను.

“సైనిక విషయములలో తక్కినవారెట్టివారో నేనుగూడ నట్టివాడనే, అనగా వ్రేకేటునేకాని యీ దళమునకునే సభ్యుడేనగుటచే అసభ్యకారిత్యా వారి ప్రతినిధిగా నన్నంగీకరించెదనని నేను తలచితిని, అని నేనెరిగించి వారియిబ్బందులనిలుల వ్రాసిగూడ యిచ్చితిని. చర్యచారుతో ఆలోచించుచుండ సెక్షను లీడరును నియమించుటవలన ఎలవేరులలో ఆత్మధికమును ఆసంతృప్తి కలిగిరి కావున యీ లీడరులను పంపివేయవలెను. ఉద్యోగి అంగీకారమునకు లోబడుపదనిని చర్యచారు లేడరుల నెన్నుకొనునట్లు వారిని కొరవలె” అని నేను వ్రాసితిని.

ఆ ఉద్యోగి కామరతులు నన్నులే “విడివరకు నియమించబడిన వారిని మా నిషేధించుటకట్లు బాటుకు భంగకరము” చర్యచారులేడరులను యెన్నుకొనుటగూడ సైనిక శిక్షకు విరుద్ధము అని ఆడిదనెను.

అందువలన మేము సభచేసి ఇడలిపోవుటకు నిశ్చయించితిమి. అటుల సత్యాగ్రహ మొనరించినచో చాలవ్వములు తలపింపగల వానిని వారికి స్పష్టముగా తెలిపితినిగాని హెచ్చుముది తీర్మానము నామోదించిరి. “ఇప్పుడు నియమింపబడిన కార్యకర్తలకు పంపివేయవలెను. కార్యకర్తలను యెన్నుకొను సభికారము చర్యచారులే యుండునలెను. లేనిచో నిలుపైని డ్రెస్సు నేర్చుకొనుటకు వెళ్ల చూడను” అను తీర్మానమునామోదించుటయే.

నేను మీకు వ్రాసినలేఖలోని నావనలను మీరు తిరస్కరించుచు నాకు జవాబు వ్రాయుటచే నాకవ్యధికమున నాకాభంగము కలిగినది. నేను నేనచేయవలెననియే భావించున్నానుగాని అధికారమును చెలాయించవలెనను కోరిక నాకు లేకపెనునలేదు. దక్షిణాఫ్రికాలో బోయరు యుద్ధమున సహాయముచేయుటకు నేనొకడనను నేర్పాటు చేసినపుడు నాకట్టి పదవి యును లేకపోయినను కల్లులు గాల్చేగారు నాతో చెప్ప

కండనే పనియును చేసియుండలేదు. అందువలన సంతయును చక్కగా జరిగిపోయినది. మా సభలో నీ దినవ తీర్మానమునామోదించుటయేగాక మీ కండజేసితిని.” అని నే నాయుద్యోగికి వాసి దానితో తీర్మానమునగూడ పంపితిని.

అందువలనగూడ వతనికిక్క తిరుగలేదు. ఇతి యంతయును ప్రబలమును నవిధేయతయనియే యతడు భావించెను.

అటు పైని నేనీ విషయముల నన్నిటిని వివరించుచు యింగిలీషునంద్రికి వ్రాసితిని. “దక్షిణాఫ్రికా పరిస్థితులులేదు. నిబంధనల ప్రకారము ఉద్యోగి సెక్షను లీడరులను నియమించెను. ఇటుపైని లీడరులను నియమించుటలో మీ నూనవలను గూర్చి ఉద్యోగి ఆలోచించుచుండును” అని యింగిలీషునంద్రికి వ్రాసెను.

అనంతరము ఈవిషయమునుగూర్చి మాకు చాల వుత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరిగినవిగాని ఆగాధనంతనునేనిట్లు వివరింపగోరెను. ఇప్పుడు భాంతిదేశమున ననుదినమును మనకట్టి అనుభవము కలుగుచున్నచో అప్పుడు కలిగిన అనుభవముగూడ నట్టిదే తెలింపవలసినను కుయుత్తులవలనను ఆయుద్యోగి మాలో కొందరిని లోబరుచుకొనెను. మొదట తీర్మానము నామోదించినవారిలోనే కొందరు తిరిగి పోయిరి.

అసహాయమున నాయులు తగిలిన సైనికులు మిక్కిలి హెచ్చుముది కేట్టి వైద్యకాలవచ్చిరి. వారికి ఉపచారముచేయుటకు నూడలేమునకొరిరి. తనకు లొంగినవారి నందరిని యుద్యోగి కేట్టి వైద్యకాలకు పంపగలిగెను. తక్కినవారు నిరాశించెను. నేను వ్యాధిగ్రస్తుడనై యుంటినిగాని నామరణిలో సంబంధమును కలిగించుకొనదు నీ యింటిని అప్పుడు యిండియా పహాయమంద్రిగానుంపిన రాజర్జునగారు చాలగార్లు నాకడకు వచ్చియుండిరి. తక్కినవారుగూడ వైద్యకాలకు వెళ్లునట్లుల నప్పజేసినలెను. వైద్యకాలలో వారు ఉద్యోగికిమాత్రమే విధేయులుగానుండురు. అందువలన వారి ఆత్మగౌరవమునకు భంగమేమియును కలుగదు. చాలమంది సైనికులకు వారు నేవచేయగలుగుదురు దొరతనమువారికిగూడ సంతృప్తి కలుగును. అని రాజర్జునగారు తెలిపిరి. రాజర్జునగారి నూననను నా దళముతోపాటు తక్కినవారందరునుగూడ నామోదించిరి. అందువలన వారందరునుగూడ వైద్యకాలకు వెళ్లిరి. నే నొక్కడనుమాత్రమే వ్యాధిగ్రస్తుడనై యుంటిని. (మో. కా. గాంధీ, ఎంగె యిండియా. 28-2-28.)

శాసనసభకు ప్రీనభ్యురాలు

సంయుక్తరాష్ట్రముల గవర్నరు నియమించుట లక్నో, ఫిబ్రవరి 28:—సంయుక్తరాష్ట్రముల శాసనసభకు ప్రీనభ్యురాలు ఇ. అహమ్మదుసాగారు యూరపు బోవుచున్నందున వారిస్థానే వారిభార్యను గవర్నరుగారు శాసనసభ్యురాలిగా నియమించిరి. ప్రీన శాసనసభ్యురాలిగా నియమించుట కీరాష్ట్రమున యిదియే ప్రథమము. ప్రభుమును మహరాను తరువాత నిచ్చుటనే ప్రీన నియమింపబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

బాలభటనరసము—కొవ్వూరు

19-2-27 వ తేదీన మహానరసాద్రి పంపకమున గోదావరి మహానదికి మధ్యభాగముననున్న కట్టపానల త్రేవరమునకు శ్రీ వీరభద్రస్వామివారి సహోత్సవము చాల జనుప్రదముగా జరిగినది. త్రేవరము వేసవేలు విస్తీర్ణము. ఆ పనులము నందు కొవ్వూరు బోర్డు ప్రాంతములు బాలభటులు శ్రీ స్వామివారి సేవకై మూడు 80 మంది విచ్చేరిరి. బాలభటులు త్రేవర జనములను జేసిన మహాభక్త్యనుభవ సేవ నగ్న నాటీతము. బాలభటుల డిప్యూటీ అహస్థిపాదము, వారి యనుచరులను బాలభటులకు విడిచి యొసంగిరి. బాల భటాధ్యక్షులను, ప్రాంతములలో యుపాధ్యాయులను అను బ్ర. శ్రీ. హరిలక్ష్మి సరసింహారావుగారు, డిప్రీతు బాలభటాధ్యక్షులను ఆకల సరసింహారావుగారు, నలుగురు బాలభటులను గర్భాలము మ లోను, ద్వారములయొద్ద 6 సరుకు, స్నానముల రేవువద్ద 6 సరుకు, మిగిలినవారిని వీధులలోను నుండు సర్వేస్వామిదేవీకి. బాలభటులు మిగల జన్మచారు. వారు లెక్కవాయిల పిల్లలను జంకల నిడు కొనియు, వారికి దిను పన్నులను గొనిపెట్టియు, ఓచాచ్చి వారిని దర్శించుటకు పంపించుచుండిరి. అట్టి తప్పిపోయిన పిల్లల సంఖ్య మూడు 50 మంది. బాలభటుల సర్కిల్ ఇన్ స్పెక్టరు గారును వారి యనుచరులను, బాలభటులను జేయూతియవల గి సహాయమొసర్చిరి. ఒక కృష్ణియను గర్భాలములో బ్రజ్జ శించి యొక శ్రీమతిని పొందెను. వాగర మును నగను దొంగిలించి భోవ గోలేటి సోమసుందరము అనునొక భటును పట్టుకొని వాగరముతోగూడ వానిని పోలీసువారికి పప్పగించుట మిగల సాహసకృత్యము. త్రేవరమునది అర్చకులను ప్రేక్షకులను, యెన్నడును యిరికిగా త్రేవరము స్వామిదర్శనములభింపలేదని భటులను బాలభటులను పోలీసుల డిప్యూటీ అహస్థిపాదమును, హెల్పు ఇన్ స్పెక్టరువారును, రెవిన్యూ ఇన్ స్పెక్టరువారును పోలీసువారు మరీ యితరకోద్యోగియులును వీరి సేవను చాలసంతసించిరి. ఈ బాలభటులను యిట్లు మానవసేవకు దయాన చేసి విశేషమును నుత్సాహ మొసంగుచు వారి స్వకార్యమును నిర్వహించుకొనుటలో మిగల సమస్యలనుగా జేసి ఎల్లప్పుడును వీరి కష్టములను చివారించుచు ఎల్లజనులకును స్తుతి పాత్రులయిన బాలభటాధ్యక్షులను బ్ర. శ్రీ సరసింహారావు గారైతయు వందనీయులు.

ఒక త్రేవరము.

డాక్టరు పల్లెంపాటి గోపాలకృష్ణగారు

పి. హెచ్. డి. (అమెరికా)

డాక్టరు పల్లెంపాటి గోపాలకృష్ణగారు కృష్ణాజిల్లా వాస్తవ్యులు. ప్రస్తుతము బొంబాయిలో మిలిటరీ ఇంజనీరింగు ఉద్యోగములోనున్న వు. గా. రా. శ్రీ పి. లక్ష్మీనారాయణగారి కుమారులు. వీరు 1920 సంవత్సరమున వ్యవసాయవిద్య నభ్యసించుటగాను అమెరికాకు వచ్చి-యండిరి. న్యూ హాంక్స్ దేశములోని ఇతర విశ్వవిద్యాలయములో డాక్టరు ఒకదమును తీసుకొనిరి. న్యూనాయకాస్ట్రలను డాక్టరు బిరుదును తీసుకొన్న ప్రథమ ఆంగ్లము పీఠే అని చెప్పవచ్చును. ప్రఖ్యాతినెడిన “ది ఫస్టు యింజనీరింగ్ సెల్ కాలేజీ” అని “సాయిత్” పయిన్సులో” హిందూ దేశము తరపున వీరికి ప్రాతినిధ్యము దొరికెను. ‘సాయిత్’ పయిన్సులందు యొక్కవ కృషి జేసిరి. ఆ కాలగ్రామంలో అన్ని దేశముల ప్రతినిధులు మూడు 500 గలరు. వీరందఱు కేవల, యునైటెడ్ స్టేట్స్ ఆఫ్ అమెరికాయందుగల పట్టణములలోనున్న వ్యవసాయ పూరముల నన్నిటి మామము ముప్పదిదినములు పర్యటనము జేసిరి. ఈ పర్యటనముయొక్క వివరములు 1927 సంవత్సరము ఆగస్టు “పార్టిమోరు అండు ఓపియో” నాగజీవనందు చూడవలె. అట్టి కాలగ్రామంలో ప్రాతినిధ్యము దొరికి అనుభవ వ్యవసాయ విద్యను తెలుసుకొనగలగట శ్రీ డాక్టరుగారి అవ్యుత్తమే అని చెప్పవచ్చును. శ్రీ డాక్టరుగారు ఫ్రాన్సు, ఇంగ్లండు, ఇటలీ మున్నగు దేశముల వ్యవసాయపరిశీలకులను పఠించుటగాను అమెరికానుండి యురపునకేరి. ప్రస్తుతము వారు ఇంగ్లండులో నున్నట్లు తెలియుచున్నది. మార్చి అఖిలభాగాని ఏప్రిలులో మాసములోగాని మన దేశమునకు తిరిగివచ్చెదరు. శ్రీ డాక్టరుగారు తమ విజ్ఞానమును మన వ్యవసాయభివృద్ధికి ఉపయోగించెదరుగాక యని కోరవలె. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ “వ్యవసాయకళాశాల” స్థాపనకు శ్రీ డాక్టరుగారు మంచి సలహాల నొసంగుటచే గాక కళాశాలాస్థాపనకు అభివృద్ధి కోడ్డదేదనట విస్మయము.

25-2-28

బంపాల సాంబయ్య.

విధవావివాహ సహాయకసభ

1927 ఫెబ్రువరి భారతదేశమున చుట్టటము మొత్తము 4206 విధవవివాహములు జరిగెను.

1. నానావర్ణముల కింద-బ్రాహ్మణులు (789) క్షత్రియులు (629) అశోరాలు (857) కాయములు (159) రాజపుత్రులు (364) వైశ్యులు (682), సిక్కులు (402) యితరవర్ణములు (894) మొత్తము (4206)

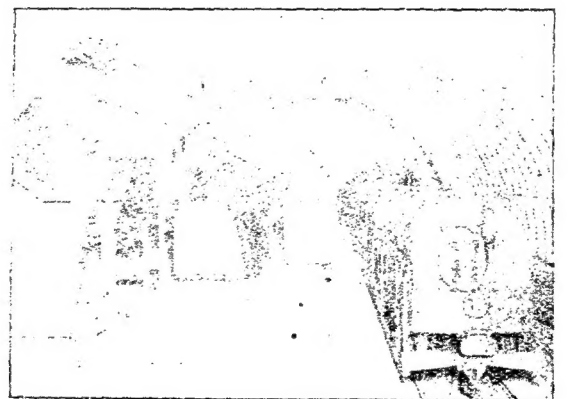
2. రాష్ట్రములకింద:-పంజాబు, ఛత్తీస్ గఢ్ ప్రదేశము రాష్ట్రములు (1781), బీల్ (77) సింధు (8) పంజాబ్ రాష్ట్రములు (1082) బెంగాలు (807) వీహార్, బరీష్వా (82) మద్రాసు (48) మధ్యరాష్ట్రములు (107) అస్సాము (58) బొంబాయి (18) రాజపుత్రస్థానము (165) హైదరాబాదు (21) మొత్తము (4206)

మద్రాసులో మరణసంఖ్య :- 25-2-28 తేదీతో ఆంధ్రమున వారములో కలరావల్ల యిద్దరు, మహావిషమువల్ల ముగ్గురు, గాలిజలుబువల్ల యిద్దరు, ఎంజెరెక్ట జ్వరమువల్ల నలుగురు, మలేరియావల్ల 28 గురు, యితర జ్వరమువల్ల 20 గురు మరణించిరి.

పార్లమెంటు ప్రారంభోత్సవము

బర్మింగ్ హామి ప్రభువుగారు పోర్టులందు డచ్చెనుతో మాట్లాడుట. (సెంట్రల్ న్యూస్.)

భూగర్భమునందు రైలుమార్గము

విటుచాపెలు పాడిం గుటను స్వేషనులమధ్య 6 1/2 మైళ్ళకు నూతనముగ పోస్టాఫీసు రైల్వే నిర్మింపబడినది. ఈరైలు నడుపుట కెవరు నుండ నవసరము లేదు. 2 అడుగుల వెడల్పులైనవై గంటకు 35 మైళ్ళవొప్పున 23000 తపాలనంచులను మోసుకపోవును. (సెంట్రల్ న్యూస్.)

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

మార్చి-ఏప్రిల్ (1928) పరీక్షలు
ఈవిధము విజరింపబడిన రీతిగా జరుగును.
ఇంటర్మీడియేటు (1 వ భాగము) ఓరియంటలు టైటిల్సు (ప్రాథమిక) సోమవారం, 26 మార్చి ఉభయభాష (ప్రవీణ) (తెలుగు ముఖ్యము) బుధవారం, 28 మార్చి
ప్రవేశపరీక్ష ఇంటర్మీడియేటు (2 వ భాగము) గురువారం, 29 మార్చి
ఓరియంటలు టైటిల్సు (అంత్య) శుక్రవారం, 30 మార్చి
బి. ఏ. (1 వ భాగము) సోమవారం, 2 ఏప్రిల్
బి. ఏ. (2 వ భాగము) బి. ఏ. బుధవారం, 11 ఏప్రిల్

సైమన్ కమిషనువారికి

బెజవాడ రైల్వే స్టాటుపూరమునందు స్వాగతము

ఫిబ్రవరి 28 తేదీ మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు కలకత్తా నుండి బయలుదేరిన రాయలు కమిషనువారి ప్రియములు బెజవాడ చేరిన స్టాటుపూరమునందు కమిషనువారికి స్వాగత మివ్వ బెజవాడ ప్రముఖ విశ్వబ్రాహ్మణులు సిద్ధముగ వండిరి. ప్రియములు రైలు మదరాసు మేలు నిలయవోట ఆపు చేయబడినది. స్వాగతపత్రమువారు బండిని సమీపించు ననగ నే నైనును సప్తము బండిని స్టాటుపూరమునందు నిలిపిరి. సర్ జాన్ సైమన్ గారికి నూర్యనారాయణరావుగారిని కేక్ర టిగారు పరిచయ మొనర్చినతోడనే కరస్పరముల బడిన తల్లిదండ్రు శ్రీ నూర్యనారాయణరావుగారు ప్రత్యేకముగ తయారుచేయబడిన కర్పూరపు జరీయదండము, గులాబీపువ్వు పోరమును నైమను ప్రభువుగారి కంతమునం దలంకరించిరి. అంతరము సమునుగురు తక్కిన కమిషను సభ్యులను పరిచయ మొనర్చగ కర్పూరపూరములచే యావన్మంది సభ్యులకంతముల నలంకరించి మేనుహంతుల నొందిరి. ఆటుతరువాత ప్రెసి డెంటుగారి యనుమతిపై అందరి సభ్యులకు విశ్వకర్మ సంఘ పత్రమున తయారుచేసి యింగ్లీషు న టైపు చేయబడిన స్వాగతపత్రములను అందించి శ్రీ నూర్యనారాయణ రావుగారు సన్మానపత్రముల చదివి నైమనుగారికర్పించిరి. ఆపినుట్లు నైమనుగారు నూర్యనారాయణరావుగారిని విశ్వకర్మలనగా నెవరినియు, చట్టవిరూధాపథ్యం దెందరు విశ్వకర్మలు సభ్యులుగానున్నారనియు, హిందూదేశపు మొత్తపుజనుల సంఖ్యనుగించియు, ప్రశ్నించి సమాధానములను బడిన మిస్సా గతపత్రమునందలి విషయములను బ్రాగ్భతను నిశ్చయముగను పార్లమెంటుసభయందు చర్చించి మేలొనర్చెదమనియు, సంఘ బాహుళ్యమునైన నొక మెమోరియలు తయారుజేసి ఆత్ యిండియా విశ్వకర్మక లిబరల్ ఫ్రెండ్లకొక పత్రమున నివే దించవలెననియు, మిసంఘ ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యము విభజింపబడు విషయము నుండు తెలుపబడుననియు మొదలగువిషయములను మిక్కిలి ప్రోత్సహకరముగ నుడివెను.

ముంతా బ్రహ్మము.

శ్రీ వేణుగోపాల హిందీపాఠశాల

అగ్రహారగోపవరం, పిప్పర

ఈ రెండు గ్రామములలో 1927 ఫెబ్రువరి ఏప్రిల్ నెల మొదలు హిందీపాఠశాల స్థాపించబడి యంతవరకు ప్రక్రమముగ జరుగుచున్నది. ఈ పాఠశాల విద్యార్థులలో 1927 ఆక్టోబరు దక్షిణభారత హిందీప్రచారక సభవారి హిందీపరీక్షలలో ఉత్తీర్ణులైన విద్యార్థుల ప్రమాణపత్రవివరములకొరకు 8-2-1928 ఫెబ్రువరి తారీఖున ఒకసభ జరుపబడెను. అందు హిందీప్రచారకులు శ్రీమాన్ కొమాండూర్ గోవిందరాజాచార్యులుగారును, మా నేజరు శ్రీమాన్ అత్తూరి రామనూజాచార్యులుగారును, రాష్ట్రభాషా విద్యార్థులు శ్రీ తి. పె. రంగాచార్యులుగారు ఆ. గోపాలకృష్ణనూచార్యులుగారును హిందీ ఉపన్యాసములు యిచ్చిరి. హిందీ ప్రచారము విషయమున ప్రోత్సాహ మొసంగవలెను. పాఠశాల విద్యార్థులు ఒకఫోటో తీయించుకొనిరి. నూర్యనారాయణరావుగారు పనగపాటి కొటయ్య గారిని (తా|| బో|| మెంబరు) సయముగారికి పరిచయ మొనర్చిరి. శ్రీమాన్ కొమాండూర్, గోవిందరాజాచార్యులు, హిందీప్రచారక, మరియు హిందీవిద్యార్థి.

ధ్వజస్తంభప్రతిష్ఠాపనముహూర్తాహ్వానము

స్వస్తి శ్రీ చంద్రమాస శోభాముక్త ప్రభవ సంవత్సర ఫాల్గుణ శు ౧౧ శు. కవారము (2 మార్చి 1928 తేదీన) ఉదయము పునర్వసూ నక్షత్రయుక్త మిసలగ్నమందు ఘ 3-౧3 విఘ(౧౦-7-36 నిలకు) రాశ్రిగ్రామములో శ్రీశ్రీశ్రీ ఉమాకమండలేశ్వర స్వామివారి ఆలయములో ధ్వజస్తంభ ప్రతిష్ఠాపన చేయ ఆరులు నిశ్చయించివారు గాన తాము పకుటుంబ బంధుమిత్ర పరివారముతో విచ్చేసి ఏతస్యగవమత్సవము దీక్షిజయముగ నెరజేసేమమహారము.

సమయమంతల మెంకటరత్నం.

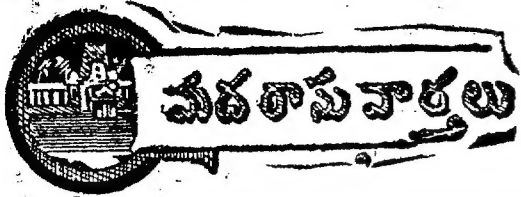
శ్రీ గుంటూరు అన్నదానసమాజము

ఈ ఫిబ్రవరి నెలగురువరకు మామూలు ఆదివారము సంతర్పణలు 4కి 328 మంది బీదలకు భోజన మొసంగబడెను.

న్యాయతి మానుమంతరావు,

కార్యదర్శి.

మతతాపేక్షలు

సైమను బహిష్కార బహిరంగసభ:—2-8-28
తేది శుక్రవారం సాయంకాలం 6 గంటలకు తిలకపుట్టకు
(భీరవలిక్కిణి వీధి) వద్ద జరుగును.

కాంగ్రెసు ఆహ్వానకార్యనిర్వాహకసంఘము:—
2-8-28 తేది శుక్రవారం సాయంకాలం 5-30 గంటలకు మహా
జనసభాహాలు (మాంటుకోర్డు) వద్ద సమావేశమగును.

కార్యరేషను అరుంధతీయ బాలికాపాఠశాల:—
29-2-28 తేది ఉదయం 8 గంటలకు పెరబూరు
హైకోర్టు నెం. 1. వద్ద తెరువబడెను.

మద్రాసు శాసనసభకు యూరపీయను సంఘమువారు
విల్లియం ఓలెనురైలుగారిని, వాణిజ్యసంఘమువారు కెన్యత్తుకే
గారిని, సభ్యులుగా నెన్నుకొనిరి. (ఫోర్టు సెంటు బార్డిగెట్టు)

హాఫీసుహామ్మగుడు తమ భార్యగారి మరణసమయమున
తమకు చేరిన పరామర్శజాబులకును తండ్రివారలకును కానిని సం
పియండిన తమ స్నేహితులెల్లరకును వందనము లొసగుచున్నా
నని మాపత్రిక ద్వారా ప్రకటించుచున్నాడు.

శ్రీధర్ కవిజయ కాలక్షేపము:— 4-8-28 తేది
ఆదివారం సాయంకాలం 4 గంటలకు చింతాద్రిపేట స్వామిశా
యకమండ్రు 104 నెం. 1 వద్ద శ్రీమాన్ మంకోజిరావు భాగవ
తాడుగా "ద్వారకారామదాసు, కల్యాణదాసు" చరిత్రముల
గుర్తి తెలుగుభాషలో ఉచిత కాలక్షేపము జరిపెనరు.

సైమనుసభ్యులు పాడినను హస్తలు దర్శించుట:—
శేటియదయము 1-8-28 8-30 గంటలకు సైమను బహిష్కార
అట్టి గార్లు పాడినహస్తలు ఆదిహిందవుల దర్శించిరి. వీరిని
ద్వారకమవద్ద శేబకకవిమనరు స్టేటరుగాడు, హస్తలు మాహం
పెండెంటు ఫాలరుగాడు మరొకందరును గలిసికొనిరి. సైమను
గాడు హస్తలు నివాసులలో 10 నిమిషములవరకు చూట్టా
డిరి. (ఫ్రీ ప్రెస్)

రాకపోకలు:— కెప్టెన్ సర్ వెంకటగిరి రాజా
గారును, మోచర్ల రామచంద్రరావుగారును కేసు మద్రాసు
వచ్చిరి.
సర్ ప్రాన్సిస్ కు కాచ్యూనుగాడు గతరాత్రి మద్రాసు
విడిచి బీరగాం వెళ్లిరి.
మొనూరురైల్వే యేజంటు ఎ. ఎ. ఖానుగాడు గతరాత్రి
మద్రాసువిడిచి మొనూరువెళ్లిరి.

గృహలక్ష్మి

'గృహలక్ష్మి' యను పేర తెలుగు మాపత్రికను ప్రయ
త్నించుచున్నాము. ప్రథమ సంచిక మార్చిమొదటి తేదీన కలు
వదును. స్త్రీల యాయురారోగ్య విశ్వరూపిణికి దోస్తృడు
విషయములే ముఖ్యముగ నిందు చర్చించబడును. ఆంధ్రదేశీయు
లందరు గృహలక్ష్మినియాదరించి పోషించెదరని, నమ్ముచున్నాము
అని సంపాదకులగు కే. యస్. కేసరిగారు వ్రాయుచున్నారు.

వినోదముల పన్ను చట్టము
(తరుణ్యప్రకటన)

మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు యీచట్టము సందర్భమున
యీ క్రిందినిబంధన గావించియున్నారు.
నిబంధన:—స్థానిక అధికారోద్యోగి తన యధికార పరి
పాద్ధులలో వినోదముల పన్ను క్రొత్తగా విధించుచుకాని లేక
సదరుపన్ను యొక్క రేటు మార్పులకుగాని, నిశ్చయించుచువును,
మద్రాసు కార్యరేషను విషయమున కమిషనరుగాడు ఫోర్టు
సెంటు బార్డిగెట్టులోను, ఇతర స్థానికసంఘముల విషయ
మున చైర్మను లేక ప్రెసిడెంటుగాడు తమ జిల్లాగెట్టులోను
వదరుపన్ను విధించుట లేదికి ముప్పదిదినములకు ముందుగా
వదరుపన్ను యొక్క రేటుగూర్చియు, పన్ను విధించుట లేది
గుర్తించు ప్రకటించవలయును. వెంటనే దండోరాగూడ
నెయింపవలయును. (ఫోర్టు సెంటు బార్డిగెట్టు)

సైమను కమిషను బహిష్కారము

బృహదండమగు ఊరేగింపు
రేపు (2-8-28) సాయంకాలం 4 గంటలకు
లోనుస్క్వేరు నుండి బయలుదేరి బ్రాడ్వే చీనా
బజారు, సెంట్రలుస్టేషను, చింతాద్రిపేట, మాంటు
కోర్డుద్వారా తిలకు పుట్టమునకు బోవును.
* * *

తిలకుపుట్టమువద్ద బ్రహ్మాండ బహిరంగసభ
(2-8-28) సాయంకాలము 6 గంటలకు జరు
గును. కాంగ్రెసునాయకు లెల్ల రుపన్యసించెదరు.
మద్రాసు పోలీసారా! వేసవేలుగా వచ్చి ఊరేగిం
పునందును సభయందును పాల్గొనుడు.

తంజావూరులో నెలవ్రదినము

సైమను కమిషను రాక
కంభకోణం, ఫిబ్రవరి 28:—మార్చి ౧౦ 8 తేదీన కే
వారంబాదు సైమను కమిషను సభ్యులు తంజావూరు విచ్చే
యుదినమును ఒకపూట కచ్చేరీల కన్వింజిని సెలవొసగుటకు
ఏర్పాటుచేసి ప్రకటనచేయబడినది.
మేజిస్ట్రేటు సంబంధమైన కచ్చేరీలను, రెవిన్యూ కచ్చే
రీలను, జిల్లాఅంతటను ఆనాడు ఒకపూట మూసివేయబడును.
తాలూకా అఫీసులు డివిజన్ అఫీసులు ఆనాడు హె
డ్క్వార్టర్లలో ఉండవలెనని విధింపబడినది. (ఆ. ప్రె)

ఆంగ్లోయిండియను సంఘము సైమను సభ్యు
లను సందర్శించుట:—తేది మధ్యాహ్నము ఆంగ్లోయిం
డియను సంఘాధ్యక్షులు మరీ యయిదుగురు పంపువల్లెలో
గూడి సైమను సభ్యులను సందర్శించిరి. తమ సంఘముయొక్క
భావిదశనుగుర్తి చర్చ జరిగెట్లును, సైమనుసభ్యుల లక్షిగ
ప్రశ్నలకు తావిచ్చినప్రశ్నలకు సైమనుసభ్యులకు తృప్తి
కరముగా దొనెట్లును తెలియుచున్నది.
(స్వకీయవిలేఖరి)

ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము

జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యదర్శులకు
సక్రమమున నెం. 8
లోగడ మీకు కాంగ్రెసు సభ్యులను చేర్చుటకు రకీగు
ప్రకమలు పంపించబడినవి. వెంటనే యీ దినమ కనుకర్చిన
స్టేటుమెంటుప్రకారం జవాబు పంపించగలండులకు కోరుచు
న్నాను.
కాంగ్రెసు సభ్యులు, నాలు చందాసభ్యులు, గ్రామ
కాంగ్రెసు సంఘములు, తిలకు స్వరాజ్య నిధి, ఈ ప్రకారము
ప్రతిసెల 15 వ తారీఖుకు ఆంధ్రప్రదేశ్ స్టేటుమెంటు పంపగలం
డులకు కోరుచున్నాను.
మీ జిల్లాలో గ్రామ, తాలూకా, పట్టణ కాంగ్రెసు
సంఘములు యేర్పాటుచేసి ఆయాసంఘములనుండి జిల్లా కాం
గ్రెసు సంఘమునకు సభ్యుల నెన్నుకొనవలెను. జిల్లా కాంగ్రెసు
సంఘమునుండి రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమునకు సభ్యుల నెన్ను
కొని ఆ జాబితాను ఏప్రిల్ 15 వ తారీఖులోగా రాష్ట్ర
కాంగ్రెసు కార్యసాహాయక కమిషన్లు పంపించవలయును.
కా. నాగేశ్వరరావు
కార్యదర్శి.

నోటీసు

అనుచితముగా లభించిన యోగ్యతాపత్రమును యీ
క్రింద సూచించుచున్నాము. తేదీ మిమ్మల కొనిన (క్లిప్టర్) బూ
రింగుకాదు బూర్సీగా యీసూచించిన యంతిని. కారున
కొర్రుముద్రపేస మొదటి పైకలలో 100 రెలలవరకు 14,000
మైల్లమరతు ప్రయాణము చేయగలగిరి. ఇంతవరకు దానిని
పూర్తిగా పరిశోధించలేదు. ము. యింకా 1 సంవత్సరమువరకు
దానిని ఓసరి పోలో చేయవలెనని సలహానుకూలమైనది. దాని వి
దానమున యంతవరకు కుద్రపరచలేదు. తదనంతరం 200 లేక 300
మైల్ల చొప్పున చాలపర్యాయములు నా బూర్సీ యంతరత వల్ల
గ్రామములకు కూడ తెలియుచున్నది. 8722
ఈ పుక్తరముయొక్క అవలు మా ఆఫీసువద్ద చూడవగును.
Jones & Co., Mount Road, Madras.

జాయింటు స్ట్యాండింగుకమిటీ
భారతదేశ వ్యవహారములు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)
లండన్, ఫిబ్రవరి 29:—భారతదేశ వ్యవహారములను
గుర్తి స్ట్యాండింగు జాయింటు కమిటీ సెలవొల్పుటకు కామ
స్వపథనా రామొందిరి.

వైమానికాశయము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)
లండన్, ఫిబ్రవరి 29:—ఇండియాకు గియో విమానము
మీద బోవునపు త్రోవలో ఆగుటకు కాంగ్రెసు ఇన్స్పెయిలి
యలోను వైమానికాశయములను నిర్మించితి మనియు 100
వేయి పానలయినవనియు 20 క్యాన్యులు హడుగాడు దెలిపిరి.
ఈ ఖర్చు సామ్రాజ్యప్రభుత్వము భరించు కరాచి వైమానికా
శయమున కను 50 వేల పానలను ఇండియా ప్రభుత్వము
భరించు విషయమై ఆలోచించుచున్నా మనిరి.

బెహిరంతగవు

పెరిషియాకు ప్రత్యుత్తరము
(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)
జనీవా, ఫిబ్రవరి 29:—బెహిరంతగవును గూర్చి చాం
బ్లెస్గారి ప్రత్యుత్తరమును తెలిపియాకు బాలిస నెలి
తు పేను.

యుద్ధ బహిష్కారము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)
జనీవా, ఫిబ్రవరి 29:—కయ్యూమనకు కాలంగువల్లె,
తిగవలను పెంపకుండగను బాధిపతికి దెలిపిన విభాష్యులను
మంసు నెనవేచలెనను జ్యూజు వరకు ముందుగంలు
చర్చించిరి. శీటిని కమడ. ప్రభుత్వంబును, నాలు
బోంబులుగాను మాత్రము ఆమోదించిరి. కాని మరతులలో
ఆమోదించిరి. తున కీవిషయమును విచ్చే సభివరస అపుజేసిరి.

నికరగ్యా పోరాటము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)
మద్రాసు, ఫిబ్రవరి 29:—స్వాండిపో వైనికలలో
బోరుచు యువై టెక్స్ స్టేట్సు నాకాచక వైనికలు నలగురు
మడికిరి. 9 గురు తరగాత్రులెరి. క్యాండిపో వైనికలు అటు
విలోనుండి కార్మిరి.

ఆమెరికా చుర్రోసిద్ధాంతమును జనీవాలో అర్థంమైను
ప్రశ్నించుచున్న క్రొత్త ప్రపంచములో అనగా ఆమెరికాలో
సంచలనము బడులుచేరినది.

రాష్ట్రీయ శాసనసభలు

జెంగాలు శాసనసభ
విశ్వాన రాహస్యశీర్షానము
కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 29:—రాహస్య శాసనసభలోని ములతు
లయెడ విశ్వానరాహిత్వమును తెలియజేయు శీర్షానము ను
స్వరాజ్యపత్రమువారు ప్రతిపాదించుటపై నిశ్చయించిరినియు
రేపు (నరచానము) సమీక్షింపబడును.
కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 29:—కామన కమిటీదినము సమా
వేశమైనది. కాని ఇది ప్రాధాన్యమున గలదన్నర కాలములో
చాలామంది శాసనసభిలోనుండి లేచిపోవుటచే సభివరులకు
విధిగా నుండివలసిన కనిష్ట సంఖ్యలో సభ్యులుగా సభిలో
లేకపోవుటవల్ల సభ ఆగిపోయెను. (ఆ. ప్రె)
అస్సాము శాసనసభ
షిల్లాంగు ఫిబ్రవరి 29:—అస్సాము శాసనసభలో రాహో
పు సమావేశమయినందు రాహస్య విషయము బహిష్కరణ
శీర్షాన ముదపాదించుటపై గతన్న మొందుగాని స్వరాజ్య
సభ్యులు ముందుగా తెలియజేసియున్నారు. (ఫ్రీ ప్రె)

ఉపయోగకరములగు పనులు:—రానున్న వత్సరము నీ
రిలు పరిపాలనభుక్తు 1927-28 రిజిస్ట్రాడు అంశవాలకున్న 14
అధికమునుండవచ్చును. ఇందుకొంత భాగము వాల్మీ కాల్మీ
స్థితి భుక్తులకిందనున్నది. ఇది 10 లక్షలకున్న యెక్కువలేకు
న్నను అధిక స్థాయి సంఘమువారి చర్యలను గ్రాంటులు కొరవ
ధము జరిగించినచో ఉపయోక్తముగు కార్యములకు వెచ్చించు
లలో వెనుదీయలేదని తెలియగలదు. భారత పరిశోధకనిధి సం
ఘమునకు గ్రాంటు యొక్కవచ్చేయబడెను వ్యవసాయమునకు
యొక్కన భుక్తుపెట్టలించితిమి యూరోపులో విద్యనేర్చుకొ
నుటకు ప్రవృత్తనయ మింపంగబడెను. వజీరుద్దీన్ము తెలరాచిస్తా
ములందు ఇరిగేషనుకు అండమాను అడవులను ప్రేక్షకు మనను
కు మున్నగునానికి యొక్కవ ప్రవృత్త మేర్పాటు చేయబడెను.
మహాప్రయోగ సౌకర్యములను గూడ జేయదు పెట్టి. నడుడు
విల్లిన జీడెండ్లలో విద్యార్థిస్థితి విధానము కొనసాగుచునేయు
న్నది కాని ప్రస్తుత అధికపరిశీలునబట్టి కొంతగ అట్టిపని
యను తలపెట్టి నిలులేకపోయెను.

ಬಳ್ಳಾರಿ: ೨

విక్ర.విమోచనములు.

విశ్వ-ప. తత్త్వ-వి

© 2006 The Authors
Journal compilation © 2006 Blackwell Publishing Ltd

268

మనవియు అంగీకరించింది. మన బడ్జెటు పరిణామమునుబట్టి కొడుకుండ వ్యవహారముల నగుచున్నవి. దేశపునదే కాదు, మన రాజకీయాలకు బట్టి రాజస్వ వత్సరము యాబోవను. క్రింద 50 లక్షలు యివ్వాలని ముందు ని అంగీకరించింది, ఇది యేను 1927-28 సంఖ్య కన్న 25 లక్షలధికముగ ఉండును. కాని తెలియకుండుచో రాజుగ చెల్లించవలసినదైనను చెల్లించకపోవని మొత్త వింతకం దొగలదు. రాజకీయాలకు అవకాశముగనున్నను దీనికి తగుదోర్నాటులేకుండును. ఈ రాజకీయాలకు మోపుదున్నది. తగుదోర్నాటులేకున్నచో ఎప్పుటికైనా మోపును.

పతివత్సరము నిలువ యుండును

ఈ బడ్జెటువందు మాచింతబడిన నిలువ మొత్తము ప్రతి ప్రక్కము ఊదునదిగా నెంచి, అక్క పైబుట కల్పితకరమునందు. 1929-30 బాండ్సు వీణయనుటగాను మనము చెల్లించవలసిన 51 లక్షలు మిగిలిపోవును. మరియు 1937-38 రైల్వేరాబడి నుండి రావలసిన మొత్తముగూడ 29-30 వలెనవుగలదు. ఇక ముఖ్యతక ప్రక్కతిప్రతిమలకుగ పనికినినచో. ఈ యేర్పాటు లిటులం దవుగాని తేవున్నచో ఏలేట రాబడిపప్పు గూడ పొద్దుగలదు. అట్లే కష్టముగ బడిగూడ అభివృద్ధిచెందగలదు. ఇప్పుడు మాటికి 15 చొప్పుననున్న రిమామ్యుటార్పు చాల పొమ్ముగా నున్నది నింకించుట సహేతుకముగనే కలుండునుగాని ప్రస్తుత బడ్జెటులో నది తగ్గించుటకు విలులేదు. ఆర్థికపరిస్థితులు బాగున్నప్పుడు ఇతరదేశములతో బాటు పరిపూనముగా నిదితగ్గించుట కుత్సక్తకపరిశ్రమము లాధికరముగ నుండుననుటకు సందేహము లేదు.

రాష్ట్రకర్షణములను పూర్తిగా తీసివేయుట

నిలవమున్న ద్రవ్యమునకు వేరొక అవసరము గలదు. రాష్ట్రకర్ష్యములను పూర్తిగా తీరేసినట్లు నిరుదే దెలిపి యుం జిను. ఇందులో 28 లక్షలు తొత్తు లొక మగ మాత్రము తర్కిం చబడెనని నిరూపింపవలయునని దెలిపియుండినను యిప్పుడవని శా క్త్యముగా తొలగించుచోయినచో వచ్చుచింను ఎడవ్చినాన గాని ప్రభుత్వముచారు గాని భరించెదనని నేనుకొనను కావున నిలుపయున్న మొత్తమునుండి 28 లక్షలు రాష్ట్రకర్ష్యముల వివహాయపుక మనయొగిం చునును, ఇతరుల లక్షలు మాత్రమే నిలుపయుండును.

ముగింపు

బజ్జెటునందలిరహస్యములన్నియు నేను పరచారిత్రాని
చించిని. 1927-28 బడ్జెటు, రైల్వేరేవులను తగ్గించిన రైల్వే
రేవులు (1928-29) మూలన పీఠవ స్వస్థానికమూలమును త
బడ్జెటు ఖనుమైనదిగా వగుడడకు. శ్రాత్తజన్ములు నిధులయ
వేరు. కస్తూర్బా సంగమముల తగ్గించబడునట్లుండున్నను ఈ
మ.యను ఆంధ్రకలకరించునే ప్రకటించబడిన. ఇందున్న
తేదీ. మేమున కస్తూర్బాబావీ తగ్గించినను రాష్ట్రీయ
కస్తూరులను పూర్తిగా తీసివేయగలంత నిజజాపబడిన. (కస్త
కస్తూరువారను ప్రజలుగూడ యీ విషయమునందను గొల్ప
వని భావించడకు. చినస్తావములుపరమకొంటివి. ఇదివరకను
నిండు చుండిన రాష్ట్ర ప్రభుత్వములను మన మిత్ర వ్యము
ప్రభుత్వమున చేర్చుకొనగలిగితిమి రాష్ట్ర ప్రభుత్వము యికనుండు
అనుట వాదనకుండ తిను ప్రభుత్వము కేంద్రప్రభుత్వమునకుపా
నను భయములేక తిను చిత్తమునచ్చిపట్టుపడిపోయినను
ను 1928-29 వలె నేను రా ప్రభువు బడ్జెటును వాఖలుచేసిన
ను యింత సంస్కృతి తేకుండే నుగ తరలించునట్టిరము
పాటు నామోర్చిడి కేంద్ర పరిశీలన ఆర్థికశాఖోద్యమం
నాకృష్టత దెలుపుచున్నాను. ఇంకిను చిత్తమునగన్న ఆ
కస్తూరుములు చక్కబెట్టుటయందు నేను పాల్గొనబాలను. ప
నినాప్రభుత్వ ఆర్థికశీలి అభివృద్ధికరముగ నున్నట్లు నా
కోమిషన్చు. ఇందుందు నాతెలుపున యీకస్తూర్బాబావీ
నినాంబును పర బాష్ట్రమున్నామనగాకు నియమింపబడినం
ను చింతించుచున్నాను. 1928-30 వలెనుండి వారు నిజవము
ను ములము లంతకుల కిమనవరములేనండ భారతీయ
స్థానిక ఉపయుక్తమున పనులయంగును పన్నుల తగ్గించుటకు
వినియోగించ గలము గలదురు. ఎక్సైజుపన్ను
యారెర స్వల్పపన్నులకప్పు యింకేమియు నేనున్నప్పుడు తి
వబావకపోతిని. భారతదేశము ప్రస్తుతము అనుభవించు
ఆర్థిక సంపన్నత గ్రస్తులేములును దొడ్డి అనాతిరము రా
ఆర్థిక నా ఉపనానినమును చుగింబుతున్నాను.

దేసెలు ప. గాకెలు

పాగమెండు నుంచి ఈజిప్టు సరిహద్దు వరకు కా
మలను అధికారులు పకటించెదరు.

కావలెనని నన్ను పంపినందుల గాల్చినదియు
 తక్కువను ననిపించినదియు జర్మనులు చెప్పుచున్నారు.

మహాకావి

కడవీరపేత శ్రీ శంకరాచార్యస్వామిలవారి

ప్రకటనము

మా ప్రత్యేకవేషాంతో నాసిక్‌లో శ్రీ స్వామిలవా
రు (ప్రొ. వ్యా. శివుడు) దాక్షకు కుడుకోటిగాకు) మిల్లుకు కన్య
ను హిందూమతమున చేర్చుటనుగూర్చి యిటుల తెలిపిరి.

“మిల్లరకన్యను హిందూమతమున చేర్చినది నేనే యె
దలు మహారాజుకు తెలిపినది పత్రికలలో ప్రకటించబడెను.
అది అబద్ధము, నే కెట్టి ప్రభుత్వమును చేయలేదు. నేనేమియు
ను వ్రాసులేదు. మిల్లర కన్యను హిందూమతమున చేర్చుటకు
సిద్ధుడగువాని మని పలువురు పత్రికలలో ప్రకటించినవిన్ను
ట యీ విషయమున నా అభిప్రాయమును తెలుపవలెననిచోట
టకు నీ తుకోశీమహారాజుచెప్పినట్టి యొకరు నాకుదుకు
వచ్చిరి. “అటుల మిల్లర కన్యను హిందూమతమున కలపుటకు
శాస్త్రము లనుమతించుచున్నదిగాన నందుల కెట్టి ఆక్షేపణయు
నులేదు.” అని నేనంటిని. అటుపిమ్మట తన్ను హిందూమత
మున చేర్చుకోదను మిల్లరు కన్యయే పెండ్లివారుమండి నాకు
వ్రాసెను. నే నంగీకరించినది ఆమెకు బదులు వ్రాసిన లేఖ
యునుకూడ త్వరలోనే పత్రికలలో ప్రకటించబడును.

ఇదియొక గొప్ప అంతర్జాతీయ సంబంధమైన మతపను
స్వయంబులచే అందరికిని సన్నిహితరమగునీరీని దీనిని పరస్ప-
రింపవలసియున్నది. విశేషములను హిందూ మతమున చేర్చు-
నట్టి సిద్ధాంతమును కాస్త్రపురు లింగకీరించియున్న పురుషులు
కన్య, శివోద్యుక్తమును చేర్చునందులు కృత్రిమమేయగును,
పరో తుభాతీరావుగాని పూర్వవృత్తాంతమునంతయును మిల్లరు
కన్యయెరిగి యేయుండియును తాను చాల ధనవంతురాత్రయం-
దియును కూడ వా మహారాజును వెండ్లియాడగోరుచున్నదని
తెలుపుటయెట్టి సంకేతము కాదు. అదిగాక ఆమె హిం-
దు మతమున చేర్చుటతో తప్ప తక్కినవిషయములతో నూతన
మున కెట్టి సంబంధమును లేదు. అమెరికా దేశీయులగు మే-
గ్నోకన్య భారతీయులను నిరసించుచు గ్రంథమును ప్రకటించి-
యుండిన కూడ అమెరికా దేశీయులగు మిల్లరు కన్య
ఒక భారతీయునే వివాహమునకు కోరుచుండుట మేయగు
కన్యకు బలతమమును ప్రత్యుత్తరమేయగుచున్నది. మిల్లరుకన్య
హిందూ మతమును స్వీకరించి హిందూ మతసంబంధములను ను-
త్కృష్ట ధర్మముల ననసరించి నడుచుకొనుచు తన ఉదారప్రవ-
ర్తమనలన నిపుడు యీ వివాహమునకు ప్రతికూలురగానున్న
వారందరిని కూడ ముఖులను కానింపవలదని నేనాశించెదను.
ఎంతైనను ఏగతమైనను శరణాగతుని తిరస్కరించినచో ఆతడు
దేవుడుకాదు అయ్యది మతిమూలము. ఆమె యెప్పుడు హిందూ
మతమును స్వీకరించునో యింకను నిర్ధారణకాలేదు. అని
స్వామిజీ తెలిపెను.

కలకత్తాలో క్షేమరషీదుగాడు తెలిసినవిషయములు

మహారాజు సంచారమును గూర్చి రహస్యమేమియును లేదు. సింహాశ్రమమున మహారాజు చాలబట్టుగా నుండెనుగాని చెండు మాడువారముననుండి ఆరోగ్యము కలుగుచున్నది. మహారాజు మార్చి నెల 15 వ తేదీనరతున కలకత్తాలోనుండును. అటు పిమ్మట సరాసరి గయించుచు బళ్లను. మిల్లరుకన్య నాసికనుకల్లి హిందూమతమును స్వీకరించుచు నున్ననెలలోనే వివాహమునగునగు జట్టబట్టించుచుండెను. మిల్లరుకన్యనును 21 ఏండ్లు. ఆమెకు సంగీతమువలె మ్రేమముండు. అమె హోటెలులో టెన్ని నుగూడ జూడుచుండును రహస్యమేమియును లేదు. వారిద్దరును 28 వ తేదీని చెండునాగులు మోటారులో పికాడువెళ్లిరి. ఆమెరికాసంయుక్తరాష్ట్రములలో వాషింగ్టను నేరు (రాష్ట్రము)నుండుచు నేటిలుబట్టామున మిల్లరుకన్య నివసించుచుండెను. స్వీట్జర్లందులో మహారాజును మిల్లరుకన్యనును మొదలు కలుసుకొనిరి. క్రమముగా వకప్పురానురాగము వృద్ధియైనది. ఇప్పుడామె హిందూమతగ్రంథములను చదువుచున్నది. ఇటీవల మిల్లరుకన్యను కండ్లబట్టును ఆపెండిమ్మలో న్యాధియును కలుగగా వైద్యులనలహను వుమ్మతానులకే వారిపును కలకత్తాకువచ్చిరి. ఆమెకు ఆరోగ్యముకలిగినచో త్వరలోనే నాసికనుకల్లి హిందూమతమును స్వీకరించును. మహారాజుగూడ బామతోనాసికను బట్టనని తోచెను. ఈ వివాహమునుగూర్చి పత్రికలలో అనవసరముగా అసత్యములును పండితకవాక్యములు ప్రకటింపబడెను. అంగులకైదు కారణమో నాకు తెలియదు. నేను బహుశః రేపు మార్చి నెల 1 వతేదీ) కలకత్తానుండి యిందురుకు వెళ్లెదను. నేను మహారాజును చీమకొనివెళ్లుచు వారల నివాటికి వత్తునోరానో చెప్పలేను. "అని కెన్ను నక్షిణముగాని నిన్ను 29 వ తేదీని కలకత్తాలో పత్రికానిరేఖరుల కరిగించెను. (అ. ప్రే)

ధనికుల బడ్డెట్టు

శ్రీశ్రీశ్రీ

నిష్పత్తి సాయంకాలము సర్వే చేసి బడ్డెట్టు గారు భారతదేశమున భారత ప్రభుత్వము ఇండియా బడ్డెట్టు ఇంతకు పూర్వమువలె ధనికుల బడ్డెట్టుగ నుండెను గాని, బీదల కుపకరించుటల గనుపించెను. బడ్డెట్టుగారు ఆర్థికవిషయపరిజ్ఞానమునందు నిరుపమానముని తెలిసినవారయ్యెను. కాని వీరి ఆలోచనలును, చర్యలును భారతీయ జనసామాన్యజేనుమునకు ప్రతికూలముగ పరిణమించెను. ఏరు హిందూదేశమునకు వచ్చిన సంవత్సరమే ఉపవృత్తును రెండింతలు చేయించిరి. పిమ్మట నయినను ప్రజాప్రతినిధులు గోరినరీతిని తగ్గింపరయిరి. కానికాల్పఖరీదు వృద్ధిజేసి, యింతవరకు తగ్గింపరయిరి. ప్రజలు వలదని మొరలిడు చున్నను రూపాయమారకమును పిల్లలకు 4 పెన్నలనుండి పిల్లలకు 6 పెన్నలకు వృద్ధిజేసిరి. కిచ్చు బ్యాంకును ప్రజాభిలాషలకు వ్యతిరేకముగ నుండురీతిని నిర్మింప నెంచి గాని, వీరి ప్రయత్నము సాగిరాలేదు. త్వరలో బడ్డెట్టుగారు తమ ఉద్యోగమున వీడ నున్నారు. వీరి స్థానమును నా బాధ్యుడుగా రాక్రమించెదరు. భారతీయుని యీడవికి నియమితులను వాశ అడుగుతున్నాడు. బడ్డెట్టుగారి ఆఖరు బడ్డెట్టును బీదలబడ్డెట్టు కరుణ జూపుటకు మారుగ, ఎప్పటి మార్గమున ప్రోత్సేను. బడ్డెట్టుగారు హిందూదేశమును వీడుటకు విచారపడుచున్నారు. కాని, భారతీయులు విచారపడబోరు.

క్రొత్త పన్నులు లేవని చెప్పి, బడ్డెట్టుగారు ప్రజల నోదార్ప జూచుచున్నారు. కాని ఇదివరకున్న హెచ్చుపన్నులను ఏల తగ్గింపలేదు? 2 కోట్ల 68 లక్షలు నిలువ మిగిలినపుడు దీనిని పోస్టలుకేట్లను ఉపవృత్తును తగ్గించుటకు వినియోగింప గూడదా? ఈవిషయమున వీరు పూర్వములాంటి పాడుచున్నారు. ఒకదాకొకటి ముడిబెట్టి ప్రజలను సందిగ్ధులై పోట్టులలో వీరు దిట్టలు. కొంతకాలము వీరు ప్రభుత్వముల ఎత్తెజువన్ను, రాష్ట్రకర్షములూ యనుకర్షనులై కిచ్చెచ్చిరి. మరికొంతకాలము ఉపవృత్తును గోస్టలుకేట్ల లేక రాష్ట్రకర్షములూ యని వాదించిరి. ఈమారు, వీరు రాష్ట్రకర్షములకును పోస్టలుకేట్లకును ముడిబెట్టిరి. పన్నుల సేమాత్రము తగ్గించిన 2 కోట్ల 68 లక్షల రాష్ట్రకర్షములు మిగులునని యు రాష్ట్రము లికమిద సహింపవనియు చెప్పి, ఇంకను బడ్డెట్టుగారు 2 కోట్ల 68 లక్షలనిలువనుండి కోట్ల 58 లక్షల రాష్ట్రకర్షములను మినహాయించి లక్షల నిలువనుమాత్రమే నిలిపియుంచిరి. రాష్ట్రకర్షములొకను నిలిపియుండవలెనని భారతీయులెవ

రును కోరబోరు. రాష్ట్రకర్షముల తోబాటు పోస్టలుకేట్లను ఉపవృత్తునుగూడ తగ్గింప వీలుగలదని మాత్రము ప్రజలు చెప్పకమానరు. బడ్డెట్టుగారి కిష్ట మున్నచో, నిక్కార్షమును నిర్వహించుట సులభసాధ్యము.

మిలిటరీఖర్చును చాలవరకు తగ్గింపవచ్చును. సివిలుఖర్చునుగూడ తగ్గింపవీలుగను. ఋణమును దీర్చుటకై ఇప్పటియంత హెచ్చుసొమ్మును ప్రత్యేకింప నవసరము లేదు. హిందూదేశపు ఆర్థికస్థితి సాధ్యముగ నున్నదని, బడ్డెట్టుగారే సూచించిరి. అటులగుచో, హిందూదేశమును దీర్చుట కింత యాతుర మేల? దేశము దివాలాస్థితిలో లేదుగదా! రాష్ట్రకర్షము లింతటితో దొలగిపోయినను, ఆర్థిక పరిస్థితులు చక్కబడునను నమ్మకము లేకున్నది. కర్షములు చాలవరకు తగ్గిపోయిన పిమ్మటగూడ, మద్రాసు బడ్డెట్టులో ధననష్టము గనుపించెను. మరి కొన్ని రాష్ట్రములలో గూడ నిట్టి స్థితియే ప్రబలియున్నది. ఆయవ్యయములపై ప్రజలకు సంపూర్ణాధికారము చేకూరువరకు, అధికారవర్గమువారు ఎట్టి ఖర్చులను ప్రజలపై బడవై చెడచో చెప్ప సాధ్యపడదు. ఉన్నతోద్యోగుల జీతములు రానురాను హెచ్చిపోవుచున్నవి. వీరి పెన్షనులును అల్లవెన్నులును పెరిగిపోవుచున్నవి. ఇంత హెచ్చుఖర్చుకు కారణమయిన సర్వీసు ఉద్యోగులవలన హిందూదేశము పొందెదలీభ మంతగ గనుపింపదు. సివిలు పరిపాలనపు ఖర్చు ఇకముందు మరింతగ నతిశయించునుగాని, తగ్గ నేరదు. అట్టితరి, బీదల పన్నులు తగ్గనను నాశకు తా వెక్కడ?

ఇండియా బడ్డెట్టు అంశములన్నిటిలోను మిలిటరీ ఖర్చు ప్రజలను భయభ్రాంతము గావించుచుండును. 1927-28 సంవత్సరమున మిలిటరీఖర్చు 54 కోట్ల 92 లక్షలయ్యెను. చీనాకు భారతీయులైన కులను పంపియుండుటచే, ఖర్చు తగ్గవలసియుండెను. కాని, దేవుడు వర మిచ్చినను పూజారి వరమియడను నటుల, మిలిటరీ ఖర్చులో ఏర్పడిన తగ్గుదలను సైనిక పునర్నిర్మాణమున కుపయోగించినటుల, బడ్డెట్టుగారు దెలిపిరి. ఇందువలన, బడ్డెట్టు అంచనాకన్న, రివైజుడు అంచనా పమాత్రము తగ్గలేదు. ఇక, 1928-29 సంవత్సరపు మిలిటరీ ఖర్చు 1927-28 సంవత్సరపు ఖర్చుకన్నను అతిశయము జూపుట విచిత్రము. రాబోవు సంవత్సరమున 55 కోట్ల 10 లక్షలు ఖర్చుఅగునని, బడ్డెట్టుగారు అంచనాపెచ్చిరి. హిందూదేశమున కిది శుభచిహ్నము గాదు. చీనాకును బ్రిటీషువారికిని, ఆనుకూల్యము పెరుగుచున్నదని వార్తలు దెలుపుచున్నవి. అక్కడనుండి, బ్రిటీషు సైన్యము దీసివేయబడుచున్నది. ఆఫ్ఘనిస్తానమునకును ఇంగ్లండుకును గాఢసఖ్యము ప్రబలియున్నది. ఆఫ్ఘనిస్తానపు అమీరుగారిని, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు సత్కరించియుండిరి. ఇంగ్లండులో గూడ వారిని సత్కరించి సత్కరించుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్న వని వార్తలు దెలుపుచున్నవి.

హిందూదేశమునకు వెలుపలనుండి ఎట్టిభయము కనుపింపదు. ఇంతియగాక ప్రపంచశాంతిని రక్షించుటకు యుద్ధపరికరములను తగ్గింపవలె నను నభిలాష ప్రబలుచున్నది. ఇట్టి అనుకూలసమయమున హిందూదేశపు మిలిటరీ ఖర్చును తగ్గిం

చుట న్యాయమైయుండ, ఏల హెచ్చుజేయవలయును? హిందూదేశముగూడ నానారాష్ట్ర సంఘమున సభ్యురాలగుటచే యుద్ధపరికరములను తగ్గించుబాధ్యత యీదేశముపైగూడ గలదు. హిందూదేశమున కీసమయమున స్వపరిపాలనస్వాతంత్ర్యమున్నచో, మిలిటరీఖర్చును తగ్గించి నాగరిక ప్రపంచమునకు మార్గదర్శకమై యుండును. కాని అట్టిసోము నోచికొనలేదు. ఖర్చులో చాదాపు సగభాగము సైన్యముకింద జరుగుచుండ, హిందూదేశము కోల్కాను తెలులు? ప్రజల అభివృద్ధి గాంచుటలు? ఇంచితేపు విచారణసంఘమువారు వెనుకనే మిలిటరీఖర్చును ఏబదికోట్లకు తగ్గింప వీలుగలదని, తెలిపియుండిరి. అప్పటికన్నను పరిస్థితు లిపుడుచక్కబడినవి. అట్టితరి ఇంచితేపుగారు సూచించిన పరిమితి నయినను ఇండియాప్రభుత్వ మింకను చేరకుండుట మిగుల శోచనీయము. ఇకముందయినను ఈ హద్దువరకు దిగుటకు వీలుండునని తోచదు. గత సంవత్సరము బడ్డెట్టుసమయమున మిలిటరీఖర్చును తగ్గింప వీలు లేదని తాము జోన్యము చెప్పియుంటిమనియు, తుద కటులనే జరిగెననియు బడ్డెట్టుగారు గర్వోక్తులబలికిరి.

సైన్యమును క్రొత్తపద్ధతులపై పునర్నిర్మింపదలచినపుడు, సైన్యపుఖర్చు నికమిద తగ్గింప వీలుండదని, బడ్డెట్టుగారు అనందిగముగ దెలుపుచున్నారు. తగ్గించుటకు మారుగ సైన్యపుఖర్చును హెచ్చుజేసి బడ్డెట్టుగారు రాబోవు శాశ్వతపునర్నిర్మాణ కిపుడు కొంతచవిజూపిరి. 1928-29 సంవత్సరమున అంచనాపెచ్చిన ఖర్చు అంతకన్న హెచ్చుసేమా ఎవరు చెప్పగలరు? బడ్డెట్టుగారు తమ యువన్యాసమును ముగించుచు, వెలుపలనుండి గాని లోపలనుండి గాని ఎట్టితూపానయినను వచ్చి ఆర్థిక పరిస్థితులను కడలింపకుండుగాక యని ప్రార్థించిరి. దీనియర్థమేమి? వీరేమయినను ఉపద్రవము వచ్చునని భయపడుచున్నారా? వెలుపలి దేశములతో సఖ్యముగ నుండి లోపల ప్రజలను సంతుష్టిపరచుచో, ఎట్టి యుపద్రవము వాటిల్ల నేరదు. ఈసంవత్సరము చేకూరిన లాభము ఇకముందును చేకూరునని, బడ్డెట్టుగారు నమ్ముచున్నారు. కాని అప్పటికిని ప్రజలబరువులు తగ్గునను నమ్మకము గనుపింపదు. పోస్టుటెలిగ్రాఫ్ శాఖపై, 1927-28 సంవత్సరము నందు 4½ లక్షల నష్టము వచ్చెనట. క్రితదచిన బడ్డెట్టు సమయమున 76 వేలరూపాయల నష్టముమాత్రమే తటస్థించు నని యూహింపబడెను. వర్కింగు ఖర్చులు హెచ్చుగు చున్నవట. ఈవిషయమును తిన్నగ పరిశీలించుట యవసరము. రాబోవు సంవత్సరమున 23 వేల రూపాయల లాభము చేకూరునని బడ్డెట్టుగారు నమ్ముచున్నారు.

టెలిగ్రాఫ్ శాఖలోకి భారతీయులకు సరియగు ప్రవేశము లేకున్నది. దీనిని విశేషముగ యూరపియనులు ఆంగ్లో హైందవులను ఆక్రమించుచున్నారు. పోస్టుల టెలిగ్రాఫ్ శాఖలో భారతీయుల కున్నతోద్యోగముల నిచ్చుచో, ఖర్చు తగ్గుననుటకు సందియములేదు. రాబోవు సంవత్సరమున ఋణమును తగ్గించు నిమిత్తము 5 కోట్ల 40 లక్షల రూపాయలను ఏర్పాటుజేసిరి. ఋణముయినను త్వరితముగ తగ్గిపోవుచున్నటుల గనుపింపదు. 1923 సంవత్సరమునకు బూరగ

ము గలిగిన బజ్జెటు నష్టముల ఫలమును హిందూ దేశము పిమ్మట ననుభవించుచున్నది. 1923 సంవత్సరమున హిందూదేశమున కున్న 878 కోట్ల 88 లక్షల ఋణము వరుసగ బెరిగెను. 1924 సంవత్సరమున 914 కోట్ల 83 లక్షలయ్యెను. 1925 సంవత్సరమున 956 కోట్ల 11 లక్షలయ్యెను. 1926 సంవత్సరమున 969 కోట్ల 4 లక్షలయ్యెను. 1927 సంవత్సరమున 975 కోట్ల 60 లక్షలయ్యెను. 1928 సంవత్సరమున 991 కోట్ల 61 లక్షలగునట. ఇట్టి పెరుగుదల ఆశను పుకొల్పజాలదు. సివిలు పరిపాలనపు ఖర్చు రాబోవు సంవత్సరమున 41 లక్ష లభికముగునట. అభివృద్ధికరములగు విధానములకై వెచ్చించుటకు డబ్బు మిగులదని, బ్లాక్ ట్యుగారు సూచించుచున్నారు. రాబోవు సంవత్సరమున సుంకముల రాబడి పెరుగుననియు ఆదాయపురాబడియు ఉష్ణరాబడియు పెరుగుననియు అంచనావేయబడెను. నల్ల మందురాబడి తగ్గును. రైల్వేలెచ్చెడిసాము తగ్గునట.

1927-28 సంవత్సరమున లాభముగాని నష్టముగాని రాలేదు. సుంకములరాబడియం దంతగ భేదము లేదు. ఆదాయపుషన్నులరాబడిలో మాత్రము అంచనాకన్న 130 లక్షలుతగ్గును. ఉష్ణరివిన్యూ 25 లక్షలు తక్కువగ చేకూరెను. రైల్వేలద్వారా వచ్చినరాబడి మాత్రము హెచ్చెను. 1928-29 సంవత్సరపు బజ్జెటులో సుంకములరాబడిని హెచ్చుజేయవలగును. సివిలుపరిపాలనపు ఖర్చును మిలిటరీఖర్చును తగ్గించవలగును. సామ్రాజ్యమును ఉన్నప్పుడు నష్టమును, భౌతికాభివృద్ధి కనబరచుచున్నప్పుడు ప్రయోజనమును వినియోగించి హిందూదేశమును ప్రగతి నాణిక దేశములతోపాటు ఉన్నతస్థితికి గొంపొవలగును. కాని భారతశాసనసభకు ఆయవ్యయములపై సంపూర్ణాధికారము లభించు వరకు ఇక్కార్యము సాధ్యమగునని దోచదు. ప్రతిసంవత్సరమునందును శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టబడు ఇండియా బజ్జెటులను చదువుచో, హిందూదేశపు నిస్సహాయస్థితి తెల్లమగును. స్వరాజ్యసంపాదనము దూరముబోవుకొలదియు, హిందూదేశదృష్టిని పెరుగుచుగాని తగ్గిపోజాలదు.

నైమను కమిషను: భారతీయవైఖరి

నైమను కమిషనుపట్ల భారతీయులు చూపుచున్న వైఖరి, సరియైనదని, విదేశములవారు గూడ నంగీకరించుచున్నారు. ఇంగ్లీషులో మతమునకు ప్రతికూటరగు బ్రిటీషు శాఖవారు భారతీయుల బహిష్కారనిశ్చయము నెంతయు కొనియాడిరి. బ్రిటీషు లేబరు ప్రతినిధులు కమిషనుతో సంబంధమును వదలుకొనవలయు నని, వీరు తీర్మానించిరి. భారతీయుల ఆత్మగౌరవమును మాక్షన్ డాల్లాస్ రిటీవల పరిహారముగాని కలనల్ వెడ్జిపుడ్డుగారు, కమిషనును బహిష్కరించి, ఆత్మగౌరవమును నిలిపికొనినందులకు భారతీయులను అభినందించుచున్నారు. చెన్నపురిలో నేర్పడిన ప్రజాపక్షమువారు నయితము, సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమే తమ ఆశయ మనియు, భారతీయభాషాప్రాముఖ్యము ననుసరించి రౌండు టేబులు సమావేశమును కూర్చినగాని ప్రయోజనము లేదనియు, ఈమారు వచ్చినపుడు తాము కమిషను వారియెదుట సాక్ష్యమియజాలమనియు, రాజకీయ

నిర్బంధితుల సందరను వెంటనే విడుదల జేయవలయు ననియు కోరిరట. నిజమేమన, కమిషనువారు పరిశీలించగల దేయియులేదు. ఇండియాతో సఖ్యపడదలచుచో రౌండు టేబులు సమావేశములో భారతీయప్రముఖులతో కలసియోచించి, వారు సూచించెడిస్వరాజ్యవిధానమును ఆమోదించుటయే ఇంగ్లండు కర్తవ్యము. ప్రజాపక్షము బోలు సమాకారపక్షములయినను ఇట్టి హితవునే గణపుచున్నవి. పాపము చెన్నపురిలో నైమను కమిషను వారిని మనఃస్ఫూర్తిగ నాహ్వానించినవారు లేరు. రిపోర్టుల సంఘమువారు తమ ఆహ్వానమును మానుకొనిరి. ప్రజాపక్షమువా రికమిషన్ సాక్ష్యమియమిరి. ప్రభుత్వకాలాకాలలో గూడ వీరిని "తిరిగి పొందను" వాక్యములే ఎదుర్కొనెను. శాసనసభకు బోవగ, సభ్యులలో పలువురు గనుపింపరయిరి. వీరున్న సమయమున నగరమున జరిగిన బహిరంగసభలలో బహిష్కార తీర్మానము లామోదింపబడుచున్నవి. కమిషనుకు తోడ్పడినందులకుగాను, ప్రధానమంత్రిగారిపై రేపటిదినము విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానము ప్రతిపాదించబడనున్నది. కమిషనుపట్ల అధికారాభిమానము దప్ప ప్రజాభిప్రాయ మేమూలను కనుపింపదు. నైమనుగారింకను భ్రమలోమునిగి యున్నారా? ఎవరు సాక్ష్యమియకబోయినను, తమ పనిని తాము ముగించుకొందుమని నైమనుగారు చెప్పిరట. ఆనంగతి ఎల్లరకును చెలియును. ఆపనిని హిందూదేశమునకు రాకుండనే జరుపుకొనవచ్చును. కాని శాసనసభ లింగవరకు కమిషనుపట్ల విశ్వాసరాహిత్యము జూపినది. లండను ప్రెస్సుపత్రిక యొకను స్టేటుకౌన్సిలు సభను పట్టుకొని ప్రేలామచున్నది. స్టేటుకౌన్సిలు సభ ప్రజాభిప్రాయమును వ్యక్తపరచు నని, భారతీయులు కలలో నయినను తలంచుటలేదు. స్టేటుకౌన్సిలు సభవారు మాత్రము సెలెక్టుకమిటీని నియమించుచో, భారత శాసనసభ్యులకు బుద్ధివచ్చునని, ప్రెస్సుపత్రికతలంపు. కాని యీపత్రిక యయినను, వివేకులగు భారతీయులలో నత్యధికసంఖ్యాకులు కమిషనుపట్ల అవిశ్వాసము జూపుచున్నారని ఒప్పుకొను చున్నది. ఏదేమిందయినను, వివేకులగువారియభిప్రాయమే శారవింపబడును. హిందూదేశమునందు అట్టివారి యభిప్రాయమును నిరాకరింప వలయు గాబోలు! ఈమారు ప్రెస్సు పత్రికకు హిందువులపై దయ గలిగినది. కమిషనును బహిష్కరించుచో హిందువులు నష్టపడెదరని, ప్రెస్సు పత్రిక జెదరించు చున్నది. ఇట్టి జెదరింపులు ప్రబల నిశ్చయమును మరల్చవని తలచెదము. ఖన్నురు బ్రాక్వేగారు చెన్నపురినుండి "న్యూస్ పేపర్" పత్రికకు వ్రాయుచు కమిషనువారవలంబించిన పద్ధతి లేబరుపక్షమువారు గోరినపద్ధతి కాదని సూచించిరి. రౌండు టేబులు సమావేశమే సరియైనసమర్థ మని వీరుచెలుపుచున్నారు. నైమను ప్రకటనము లేబరుపక్షమువారు కోరిన కోర్కెకు విరుద్ధముగ నున్నదని బ్రాక్వేగారు సహేతుకముగ జూపిరి. ఇట్టిస్థితిలో లేబరు పక్షమువా రింకను కమిషనుకు తోడ్పడుట వారి దౌర్బల్యమునకు నిదర్శనము. ఎట్టి క్లిష్టపరిస్థితులలో నయినను భారతీయులు మాత్రము కమిషనును పూర్తిగ బహిష్కరించిననే ఆత్మగౌరవమును దేశగౌరవమును నిలుపుకొనగల్గుదురు. సత్వరస్వరాజ్య సంపాదనమున కిది దేమార్గమగును.

ఈజిప్టు : ఇంగ్లండు
ఈజిప్టుతో ఇంగ్లండు సఖ్యపడుటకు మారుగ మరల ఎడబాటు కెడమిచ్చుచున్నటుల దోచును. ఈజిప్టుపత్రిక ప్రచురించిన సంధినియములు గాంచిన, ఈజిప్టుస్వాతంత్ర్యము నామమాత్ర మని తేలుచున్నది. ఇంగ్లండు అంగీకారములేనిది ఈజిప్టు ఇతర దేశములతో సంధిజేసికొన వీలుండదు. బ్రిటీషు సైన్యములు ఈజిప్టులో నిలిచియుండును. ఛౌబల్లేను గారు సంధివిషయమై ఏనంగతిని జెప్పకబోయిరి. ఈజిప్టుకు జెందవలసిన సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము నిక నయినను ఇంగ్లండు ప్రసాదించునెడల రౌండుదేశములకు మధ్యగల ఎడబాటు ఇంకను విస్తరింపక మానదు. కన్ఫర్వెటిపు మంత్రులకు ఏమాత్రము దూరదృష్టి గనుపింపదు. వీరి అసమర్థత నేడు పూర్తిగ వెల్లడి యగుచున్నది.

నాటిమనుగారి విజయము
బొంబాయిలో డెవలప్ మెంటు శాఖయొక్క వ్యవహారముల నన్నిటిని పరిశీలించుటకు అనధికార సంఘమును నియమించుటకు ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింపవలసి వచ్చెను. దీనియందు నారిమెను లాల్ బినారాయణ్ జీ హుస్సేనుభాయిలాల్ మూర్తి రఫీద్దీన్ మహమ్మదుగార్లు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి. నారిమెను గారిని ప్రాసిక్యూటు జేయుటలో తమయుద్దేశ్యము అభివృద్ధిశాఖయొక్క రహస్యములను గ్రహించుటకే యని, ప్రభుత్వసభ్యు డీనమయమున చెలుపుటకడువోద్యము. ఎప్పటికెయ్యది ప్రస్తుతమును సంశ్లిజ్ఞాపకమునకు వచ్చుచున్నది.

రాయలు కమిషను బహిష్కరణము
స్పెండరుగారు
లండన్, ఫిబ్రవరి 29:—మిల్నరు కమిషను సభ్యులలో నొకరు స్పెండరుగారిట్లు చెబుచున్నారు. ఈజిప్టు మిల్నరు కమిషనును బహిష్కరించిరి. ఫలితములేకపోవుటచే గాక ఒక పంపత్సరమువరకు ఈజిప్టుకు నష్టముగ రాయబారమును ఆలస్యమై ఆగిపోయినది. భారతీయులారా, నైమనుకమిషను నిరాకరించిరినే మిశ్రాకార్యమును చెడగొట్టుకొనెదరు. తృణాకాలయా పనదప్ప శరొకలాభము గన్పించదు. కడపటపోయి 'కొలక రానికొయ్యల' చేరిలో బడెదరు. అసగా భారతీయుల ఆశయములపట్ల సాగుధూతిలేనివారేవేరిలో బడెదరు. శార్లెపురుగు భారతీయులకు ప్రతిహతులుగ నుండురు. ఏదోసాకుబన్ని భారతీయులు అనర్హుల నెదరు.

కామస్సునభలో భారతదేశవ్యవహారములు
కార్తిక సభ్యుల శ్రేణులు
ఇండియా పార్లమెంటు ఆక్టు
లండన్, ఫిబ్రవరి 27:—కార్తికసభ్యుడు రావిన్స్ గారు ఇండియను పార్లమెంటు ఆక్టునుగూర్చి దీర్ఘముగ ప్రశ్నించిరి. ఇండియను పార్లమెంటు ఆక్టు క్రింద 849 మందికి శిక్షలు పడెనని వింటున్న ప్రభువు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెను.
ఇకనుండు వర్తకపు తగవులను పరిష్కరించుటకు పని వాండ్రకు యజమానులకు శ్వాసము గల్గునటుల విచారణసంఘమును నియమించు శాసనమును ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రవేశపెట్టెనున్నారని వింటున్న ప్రభువు చెలియజేసెను.

విదేశవార్తలు

సివిల్ సర్వేయింగ్ వర్తన

(బీము సర్వేయింగ్)

జనీవీపు లేఖ

లండన్, ఫిబ్రవరి 27:—విదేశపు కలెక్టర్స్ (ఫ్రాన్సు లలో జే. డి. గ్రెగోరీగార వాడయినది) దేశీయ విచారణలకు మును నియమించిరి. గ్రెగోరీగార వేరము గుజుగులచే ఆతని ని పరిలోపించి తొలగించిరి. ఇతడు విదేశాంగ సహాయముగ నుండెను. ఫ్రాన్స్ లో ఇతడు ఇటీవల రాజకీయాలకు పశ్చాత్తు. 1928-1929లో 297,000,000 ఫ్రాన్కుల నొడ్డిరి. దేశీయమునందు కలెక్టర్లనుగా జేసిరి తేలికది ఇతని ని నిడివిపెట్టుటకు కారణము కన్పించినది. విశేష అనభవము భాగ్యతగల యధికారి ఇట్లు చేయుట తుంతవ్యయముగాదు. తన తా నేదాడులను నుడదించుటకు తానే ఇట్లు చేయుట గర్హమునది. జనీవీపు లేఖను ఇదిచే తన సంతకముతో రాజ్ లిస్ట్ గా రికార్డు పంపింపినాడు. తత్ఫలమున 1924 లో కార్మిక ప్రభుత్వము బీహేవులకు కారణము ప్రస్తావించిరి. ఈ విషయము సాక్షులను ప్రమాదము చేయించుటకు విచారణలకు మును ఆధికారి గుజుచేసి కార్మిక పక్షమువారు దెబ్బ పుట్టినారు. భాగ్యతగల భుక్తులు గాగానే గ్రెగోరీగారి కంప్యూటియన్ ఆఫ్ ది బాల్ ఆని విశదమునొసరిరి.

నాక్సిటీ నాని కిక్కిరముగ మడచింది. మూడు సంవత్సరములు తక్కువవారలో నుండిరి. ఏమిటిగారిని రాజీనామా నీయాలనెరిరి. రాజనామా నంగీరించెదను. తనదబ్బు కొడుకు జనీవీపు లేఖను గ్రెగోరీగారే పుట్టించినదయముగ గూర్చి ఎంత మాత్రము నిజముగాదని నిర్ధారణ జేసిరి. ఆపని గ్రెగోరీగారి తేఖా ప్రకటనమును గూర్చినది. ప్రకటించుట చేయించు రకమునకు ప్రతిపాదనలు చేయించు రాతను. నిందితలను ప్రకటన ఆర్డర్ ప్రాయముగ వ్యాఖ్యముగ ప్రకటించవలెనని. దీనిని వాకి కలెక్టర్లు నాలోపించి రచనాధికారిని వద్ద నొప్పుగా రచన న్నారు. ఇది క్లిష్టంగాదు కనువ్యాఖ్యలు, కలములవారినిరి. క్లిష్టంగానుండి బలవంతమున బోవుచుండి ఎండిబెట్టు దగిలె ను. క్రిందకు నిగలవలెనైనను. చికిత్సా యమునకు బోయెను. పట్టణ గాంధుయన్నది.

వాషింగ్టన్ గంటలబడంబడిక

ప్రతినిధుల సంతకము చేయ కుండుటకు కారణము

వాషింగ్టన్, ఫిబ్రవరి 27:—వాషింగ్టన్ లో జనినాండు జని చేయుండు ల బడంబడికను ఏల ప్రతినిధులు అనుజరణలేదని కానననననలో ను గారడగ, ప్రతినిధుల ప్రతినిధుల సహృద్ధి కారణము బోలెడియు దారు బడంబడికను పంపింపు చేయలే ననియు, దీనిని బడంబడిక నెంచినియు దానిని అనులు బడంబడిక, ముందు ఇంగ్లండులో విధానమును దీనిని అనులు గామగ చేసినదాని మీదలనియు ప్రభుత్వము తరపున బెట్టు క్లౌగారు చెప్పిరి. పారిశ్రామిక కారణమునకు బడంబడిక లేనియు గంపియు దీనిని అనులు బడిన వాటికి భంగము నొల్లనియు తత్కారణమున గొప్పగంప్రశ్నము బయలు పడవలయు అందుచే ఏమియు చేయుటకు వీలులేదనిరి.

వాషింగ్టన్ నుండి మండ్రింగ్ కు బోవుచున్న ఎక్కు ప్రెస్ పులు నిన్న పట్టణముండి తొలిగిపోయెను. బడ్జెట్ విగి నించెను. ఎవరికి ప్రసూదము గలగలేదు.

జైల్దాను

ఇటలీ నేన లాక్రమించుకొనుట

మిల్లనకొనుట సందర్భము
వాషింగ్టన్, ఫిబ్రవరి 27:—జైల్దాను ఇటీవల నేన లాక్రమించు కొన్నది. విదేశాంగము అందుచిరి. 400 మంది హక్కులది ఇటలీనాని 200 మంది హక్కులది.

వాషింగ్టన్, ఫిబ్రవరి 28:—జేడిని బుధవారము సాయంత్రము పొట్ల పెండులో చచ్చించెదరు.

“లండన్ ఎకనామిక్స్ న్యూస్”

సంఘము

వాషింగ్టన్

భారతీయులారా ఆత్మగౌరవము ప్రధానము

కర్నూలు వెడ్డిక్ డ్ గారి ప్రబోధము

లండన్, ఫిబ్రవరి 28:—లండన్ ఎకనామిక్స్ న్యూస్ సంఘమువారు వార్షికవిందు సమితి. బడ్జెటు మహారాజు, కర్నూలు వెడ్డిక్ డ్ సకలత్వము మున్నగువారు వచ్చిరి.

భారతీయభాషలోని గూర్చి వేజుల గ్రాహంపోలు గారు మాట్లాడిరి వెడ్డిక్ డ్ గారు ప్రస్తుత తరము నిచ్చిరి.

బహిష్కరణమును సమర్థించుట

కర్నూలు వెడ్డిక్ డ్ గారు భారతీయులు పయమును కమి చువను బహిష్కరించుట సమజమునది. బహిష్కరణముచే భారతీయులు ఆత్మగౌరవముగల దేశభక్తులుగ సమానత్వము లకు నిలబడిరి. ఆత్మగౌరవమునాటివస్తువు లేకు. ఆత్మగౌరవ మును గాపాడుకొనడు. ఇండియాలో తనకు అన్ని తరగతు లందు అన్ని పంథులుందు తనకు స్నేహితులు గలరని. వారిలో భిన్నభిప్రాయముగన్ను ఆత్మగౌరవము పెంపకును త్యజించ లేదు. వారి ఆత్మగౌరవమే మానవసము.

వైద్యకాగారి లేఖలో ప్రకటించిన విషయములకు సాధించిన కార్యకర్తలవారి ప్రయత్నములే అవి మేజరు గ్రా హంపోలుగారు దొప్పిరి. ముఖ్యముగా కొన్ని విషయములు ఆలే ఖలో లోపించిన వనిరి.

1926 చీనాప్రకటనమును గూర్చి దెలిపినపుడు అంద రును ఆమోదనమును దెలిపిరి. 1921 లో సాధ్యమైనది, నేను సాధ్యముగాదని బ్రెటను పద్ధతుగ గుర్తించినది చెప్పి అంద గను హర్షమును దెలిపిరి. భారతదేశముగూడ ముందజేసినది. తన వ్యవహారములను ఎక్కువ జాగ్రత్తతో నిర్వహించుకొని గల హిందూ దేశముకట్ట బ్రెటను ఏల, చీనాప్రకటన భావమున గ్రాహంపోలుగారు అడిగిరి. ఒకదేశము ఇంకొకదేశమును పా రించుటకు ప్రతికూలము లేదు. భారతీయులు తిప్పకేయుట సహజము.

ప్రభుత్వమునందను భారతీయులు జేయుటకే భారతీ యులు సంపూర్ణములను గోరుచున్నారని కొంద రునున్నా రు. భారతీయులు తమదేశములో తామే యధికారము, యువ మానులకు నుండురకు వాకు పూర్తిగ ప్రభుత్వమును భారతీ యులు జేయవలెనట సహజముని గ్రాహంపోలుగారు రనిరి. అది ప్రతిభారతీయుని ధర్మము ఇంగ్లాండులో నన్న భావ దిద్దాగూలు ఆంగ్లేయులు భారతీయులు పరస్పరగౌరవభావము తో జూచుకొనుటలక్ష్యము వాడగ, భారతీ భావము భావవిద్యా రులపై నున్న దనిరి. పరస్పర గౌరవ భావమునాదనే ప్రతిపంబంధ మేర్పడుననిరి. ఇంగ్లండును భారతవిద్యార్థులు ని నేకమునగడించుటవచ్చిరి. కాని నిజపరిశ్రమలకు ఒ రవోకరు తెలిసికొనవచ్చు ఆ విజ్ఞానము నిచ్చుకొనవచ్చు.

ఇండియాగూడ దొమినియనుతో బాటు సమానగౌరవ సానము వాక్రమించుకొనవలెననుచున్నాడనని ర్వాస ను విహారాజు చెప్పిరి

మొదలు కమిషనరు విచారణకు కావలసిన సంగతులన్నియు వెడ్డిక్ డ్ నివేదకలోనే యున్నవనిరి.

లండన్ విశ్వవిద్యాలయముక్రింద నన్న పాఠశాలలు దున్న ఉపాధ్యాయులు భిన్నభిప్రాయములైన వారిని తొల గించుటకు వీలులేకుండ నిబంధనలన్నవాయు అందుచేతనే అన్ని దేశములనుండి, అన్ని వర్ణములవారి టికి విద్యునున్నారని సర్ విలియం బెనెట్టి రరరిరి. జనీవీపు లేఖవిచారణ సందర్భ మున ఇంగ్లండునుండి తొలగించబడిన గ్రెగోరీగారులు ఎవ టిగో తోయిని ప్రకటించుట బోయరట.

ప్రస్తుత ప్రభుత్వము పట్టుటకు జనీవీపు లేఖయే కారణ మనియు అందుచేతనే ఆలేఖపుట్టుకొన్న తరమును విచారణ సంఘమున నొకపంజి ప్రభుత్వమువారు చేయుటకు కారణ మనియు ప్రాచుర్యము దెలుపుచున్నది.

సినిమా ప్రమాదములు

లండన్, ఫిబ్రవరి 27:—ఇటలీలో గ్రెవిజో సినిమా ఆలయములో రిరి మంది గురిపోయిరి. 20 మందిగా ముయులు నగిరెను. మేజస్ట్రేటు సహాయము చేయబోవుచుండి ప్రోవోలో ఆతని మోటారు బ్రెక్ డెనది. మూడుడు ద్రౌపణి చనిపో యెను. మేజస్ట్రేటుకు దెబ్బలుతగిలెను రహదారిపై నొకలోయాన సినిమా కూలీ 15 స్త్రీలు చనిపోయిరి. 18 మంది పురుషులు బైటకు దిసిరి.

కౌమోలునర్సు ఫిల్లు

ఆశ్చర్యములు

లండన్, ఫిబ్రవరి 27:—ఫిల్లునుగూర్చి దొమినియను ప్ర భుత్వములలోను ఇతరప్రదేశ్ పభుత్వములలోను ప్రభుత్వాభి ప్రాయమును బయపఠేనని కర్నూలు ఆమెగారు చెప్పిరి. ఫిల్లు పరిశీలక సంఘము నేర్పాటుచేయుటనుగూర్చి ఆపుకేసిరి. హో ముమెంబరు లేనందున ఈవిషయముపై ఎత్తుకొనలేదు.

కౌమోలునర్సును డబ్బుకొనుట సినిమాలో ప్రదర్శించు ట బాగులేదని చాంబర్లెనుగా రనిరి. సాధారణముగ ఫిల్లుల పరిశీలనము హోమమెంబరిచి పూర్తిగ విదేశాంగకార్యాల యముతో గూడుకొన్నది గాదు.

చాంబర్లెనుగా రనుకొన్నటల కౌమోలునర్సునికా కరించిన వైవిధ్యము కాలిఫోర్నియా ఫిల్ములో లేఖయు ఊకిత్స మావిచరిసియు ప్రభుత్వాధికారి యెవరును ఈఫిల్ము మాడ లేవనియు విల్యామ్సుగారు చెప్పిరి.

ఇటలీ ఆసియను తగవు

వాషింగ్టన్, ఫిబ్రవరి 27:—ఇటలీ ఆస్ట్రేలియాతగవుకు వా ర్తాపత్రికలు జాగ్రత్తగ కనిబెట్టి జూచుచున్నవి. ఆస్ట్రేలియాగిని పరిహర్షుగోనికి ఇటలీనుండి ఇటీవల దొంగతనముగ మరఫలగు య బంపబడె ననువిషయమును జాతినమితి విచారించుచుండ వారిద్దప్పి నెందుండి మరలించుటకు మున్నోలినీగా రిట్లు జేసెనని వోయిత్తు దూక్కుపీలుపత్రిక వాకొనుచున్నది. కాని సినిమా మున్నోలినీగాడు స్వర్ణప్రయత్ను లగుచురియు ఒకదానిలో బోకుండ రెండుదిక్కులు ఆతనిని అపహించునని వాలంటీరు పత్రిక ప్రాయమున్నది.

ఆస్ట్రేలియాని వికమత్వమునకు జర్మనీ వెనకుండి ఆస్ట్రే యా నాడించుచున్నదని గ్యాయిపత్రిక దెబ్బపుచున్నది.

ఆంగ్లో ఈజిప్టు సంబంధములు

(బీము సర్వేయింగ్)

లండన్, ఫిబ్రవరి 28:—ఆంగ్లో ఈజిప్టు సంబంధములను గూర్చి లండన్ కుదిరినట్లు బెల్గిను. ఈజిప్టు ఒప్పుకొన్నగాని వ్యతిరేకము నడు సనుకొనుచున్నార.

ఆఫ్రికాలో ప్రదర్శించుటకు ముందు దాకా ఫిల్మును జూచుటకు ఎల్. సి సి పభుత్వము విల్యామ్సుగారు ఆహ్వానిం చిరి. వచ్చేవారము ప్రయత్నముగ బెల్గిను ప్రదర్శించవచ్చు.

జనీవీపు లేఖ

(బీము సర్వేయింగ్)

లండన్, ఫిబ్రవరి 28:—జనీవీపు లేఖ నిదేశాంగ కార్యాల యమున కొంతకాల మున్న దనియు ముద్దానాల్లుగాడు వో క్కెను కలుగజేసికొనలేదనియు అను ఆరోపణలు నిరాధార మునైనవి ఇప్పటికియిన సివిల్ సర్వేయింగ్ విచారణసంఘ విశేషకమాలమున లేవనగని రాంకే మున్నోలూ గా రనిరి. చనిపోయిన క్రొగారి సిందులో దింపుట తప్పనిరి.

పెరిషియా ప్రభుత్వము

విదేశీయుల హక్కులు

(బీము సర్వేయింగ్)

లెహరక్, ఫిబ్రవరి 28:—1927 సంవత్సరములో రను సంవత్సరము అయినవిక విదేశ ప్రభుత్వముల పోల్ల లన్నిటిని రద్దుజే వేదమని పెరిషియా ప్రభుత్వమువారు ప్రక టించినను వారి సంకల్పము సాగలేదు. దీనికి కారణము క్రిటికు అధికారుల ఒత్తిడేయె.

హిందూ విషయమునకు 12000 మంది పురుషులను పూర్తిజేసి క్రిష్ణానాథుల జేరెను. ఫిబ్రవరి 7 తేదిని క్రొయి డ్ గారుండి బయలుదేరెను. నెడరా రాజ్యమునకు బోయిన పిదప ఆస్ట్రేలియానుండి ఇంగ్లండు చేరెను.

మెక్సికోయాక్రమ 17000 మందికంటె ఎక్కువగా బయలుదేరిరి. చాలామంది బావానాండి పద్ధతున్నాటి. నెకుటి కంటె ఈ సంవత్సరము 2000 యాత్రికులు ఎక్కువ వచ్చిరట.

సివిల్ సర్వీసు విచారణ

ప్రజామోక్షము

వార్తాపత్రికలు ప్రభుత్వమునకు చేరువైనందున...

ప్రభుత్వమునకు చేరువైనందున...

ప్రభుత్వమునకు చేరువైనందున...

ప్రభుత్వమునకు చేరువైనందున...

ప్రభుత్వమునకు చేరువైనందున...

ప్రభుత్వమునకు చేరువైనందున...

ప్రభుత్వమునకు చేరువైనందున...

మోటారుపంచెముల ప్రమాదము

పరిశోధన

లోయో, ఫిబ్రవరి 28:—ప్రాంతంలో లోయో పట్టణమున మోటారుపంచెములలో పోటీ పోటీలు...

ఇరాకు పరిశీలులు

లోయో, ఫిబ్రవరి 27:—ఇరాకుకు రక్షణము పరిగా...

ఇరాకుకు రక్షణము పరిగా...

ఇరాకుకు రక్షణము పరిగా...

ఇరాకుకు రక్షణము పరిగా...

నైమనుకమిషనును స్టేటు కవున్సిలు

అంగీకరించుట

మొన్న పొగడుట

లోయో, ఫిబ్రవరి 28:—అసెంబ్లీ నైమనుకమిషనును...

అసెంబ్లీ నైమనుకమిషనును...

అసెంబ్లీ నైమనుకమిషనును...

చీనాలో

80 గ్రామములు మునుగుట

20,000 మంది ఇండ్లు లేకుండుట

ఎల్లోగునది పొంట్

చీనాలో, ఫిబ్రవరి 28:—ఎల్లోగునది పొంట్ గట్టు తెగివది...

చీనాలో, ఫిబ్రవరి 28:—ఎల్లోగునది పొంట్ గట్టు తెగివది...

యుద్ధములో

విషవాయు ప్రయోగము

వలనను ఒడంబడికను బ్రతుకు ప్రవహించుటలేదు...

లోయో, ఫిబ్రవరి 28:—యుద్ధములో విషవాయువును...

యుద్ధములో విషవాయువును...

హింగ్లరు వైమానికుడు

లోయో, ఫిబ్రవరి 28:—హింగ్లరు పోర్టుకు హింగ్లరుగారు...

హింగ్లరు పోర్టుకు హింగ్లరుగారు...

హింగ్లరు పోర్టుకు హింగ్లరుగారు...

హింగ్లరు పోర్టుకు హింగ్లరుగారు...

ఇంగ్లండు - ఈజిప్టు

ఒడంబడిక సమస్య

కెయిరో, ఫిబ్రవరి 28:—ఎల్. ఆహారం ప్రతిక ఆంగ్లో...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు ఒడంబడిక సమస్య...

చెన్నపురి శాసనసభ

ఆయవ్యయ పట్టికపై చర్చ

అధికారతరస్థుల విమర్శనలు

చెన్నపురి శాసనసభవారి యంతయు 11X01 లకు తిరిగి వచ్చినపుడు ప్రశ్నోత్తరములవలన ఆయవ్యయ పట్టికపై చర్చ జరిగెను. పరీక్షానైపుణులు, ఇతర సైన్యము సంఘ సభ్యులును, ఈ దినమునగూడ వచ్చి పట్టికపై చర్చ గావించిరి. ఈ దినమున 12 X01 లవరకును చర్చలు జరుగించిరి. కాంగ్రెసు పక్షసభ్యుల దినమునగూడ పట్టిక పక్షముగా లేదు.

ది. బి. కృష్ణమనాయకుగారు

ది. బి. కృష్ణమనాయకుగారు, ఆయవ్యయ పట్టిక చర్చకు ప్రారంభించుచు, మొట్టమొదట ప్రాజెక్టును నిర్మించుటకు మొదలు వేసిన అంశములకు ఇక్కడ చర్చ జరుగించుటకు అనుమతిని కోరుతున్నాను. వీరిపై ఆయవ్యయ చాల హెచ్చుగ నున్నవనియు నుడిచిరి. వీరిపై ఆయవ్యయ చాల బట్టుట కు చాల కాలము పట్టును. అంశములను విమర్శించుటకు జూచుటకు ప్రభుత్వము వారు ప్రత్యేకముగ శ్రద్ధ వహించవలెను. లేనియెడల రాష్ట్ర యధికారిని చాల కష్టములకు నడుపును. చాలకాలమువరకు ఆయవ్యయముల రెండిని సరిపెట్టుట కవకాశముండదు. కృష్ణమనాయకుగారు ప్రభుత్వమువారి విధానమును గురించి ప్రసంగించుచు, రెగ్యులర్లను ఇంతవరకును ప్రవేశ పెట్టవలెననుట ఆశ్చర్యకరము. దీనిపై ప్రశ్నలు గురించి విచారించుటకు నిశ్చయించుకొని రావలెను. కావున పార్లమెంటు కమిషను వారునుగూడ అధికారులలోనే ఇట్టి బిల్లును ప్రవేశ పెట్టుట నాంధ్రమునని శిఫార్సు చేసిరి. పిమ్మట మరలను ప్రభుత్వమువారి ఈ విషయమును విచారించుటకు సర్ వాల్ టుల్స్ ఖాతా గారి ఆధ్వర్యమున క్రింది నొక పంక్తి మును ను విమర్శించిరి. ఆ పంక్తి మొదలును నిశ్చయించు సభికారకు నీ సభవారి కొనసాగు నొక బిల్లును ప్రవేశ పెట్టవలెనని సభకు సంఘమువారు శిఫార్సు చేసిరి. అప్పటికిని ప్రభుత్వమువారికి శ్రద్ధపట్టలేదు. చాలకాలముగా, తుదకు ప్రభుత్వమువారు పై అధికారమును శాసనసభవారి కొనసాగుండ ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకవర్గమున కొనసాగునొక బిల్లును ప్రవేశ పెట్టిరి. అందుచే శాసనసభవారి రాబిల్లును ప్రవేశ పెట్టుట కనుమరిసి నిరాకరించిరి. శాసనసభవారి కంగీకారముగల బిల్లును ప్రభుత్వమువారికింతవరకును ప్రవేశ పెట్టకపోవుట విచారకరము. ఇకమిదవనైనను ప్రభుత్వమువారు త్వరలో నిట్టి బిల్లును ప్రవేశ పెట్టవలెనని నమ్మకము.

కృష్ణమనాయకుగారు ముగించుచు, నూతనవర్గముల కాలమునుండియు, ప్రజలపక్షముగ గాంధీజీన మొనర్చుచున్నారనియు, చాలమంది అధికారులగుడ అందు కనుమలముగ శిఫార్సు చేసిరినియు నుడిచి, ప్రభుత్వమువారికి ఈ విషయమున శిఫార్సు చేసిరినియు నుడిచి, ప్రభుత్వమువారు త్వరలో నిట్టి బిల్లును ప్రవేశ పెట్టవలెనని నమ్మకము.

ది. బి. పి. శేకవర్ణిగారు

ది. బి. పి. శేకవర్ణిగారు పిమ్మట మాటలాడుచు లేచి, ప్రభుత్వసభ్యుల కెదురుగా స్వరాజ్యపక్షమువారు కూర్చుండు స్థానములవద్దకు వచ్చి మాటలాడుట కధ్యక్షుని అనుమతి నడుగుచు, "అవి అప్పక్యములు గావని నమ్మకము!" అనిరి.

అధ్యక్షులు: ఆయవ్యయ అప్పక్యములు గావు.

ది. బి. శేకవర్ణిగారు పిమ్మట మాటలాడుచు, ప్రభుత్వమున దత్తమండలమును సర్వకాలపర్యవహరమును వ్యాపించియు మోపరికితులను వివరించిరి. ప్రజలపక్షము దుర్భరముగ నున్నను భూమి పన్నులు మాత్రము క్రమముగా హెచ్చించబడుచునేయుండెను. బ్రిటిషుపరిపాలన వచ్చినపుడును ఇంతవరకు దత్తమండలములలో, చెప్పదగిన ఇంగ్లీషు ప్రాజెక్టు ఒక్కటైనను ప్రారంభించి నిర్మించియుండలేదు. తుంగభద్ర ప్రాజెక్టును నిర్మించెదమని చిరకాలముగా రాజుపెట్టుచుండిరే గాని, ఇంతవరకు అచరణయండియు గానరాదు. దత్తమండలముల నింకను చిరకాల మివిధముగనే నిర్మింప మొనర్చినయెడల అధికారులలోనే దత్తమండలమును నిర్మింపవలెనని పట్ట ఎదురు లగును.

ప్రజల విద్యావిహీనతను బాపుటకు ప్రభుత్వమువారింత వరకును దగినంత ప్రయత్న మొనర్చుచు చేయలేదని ఉపన్యాసము ఆశ్చర్యకరము. సంస్కరణలు వచ్చినప్పటియు ప్రాథమికవిద్యా ప్రయోగము మాత్ర మించుక చురుకుగా సాగుచున్నది. ప్రజానామక్యము విద్యావిహీన స్థితియందును, విద్యావంతులను ఇతరులను వారిని తమ స్వార్థముకొర కుపయోగించుకొనుచున్నాడు. దత్తమండలమున క్షయపడుచున్నందు, ప్రభుత్వ

మువారు ప్రారంభించు మోపువారణములకుం దొవరు కూలి, కడుపునొప్పి మునుచే కూలికి వచ్చు జనము కడుపునొప్పి తినుటకుగూడ చాలకున్నది. అందుచే కూలిలేకును హెచ్చించవలెను.

ఉపన్యాసము ముగించుచు శోడు వేయించుటకు, నిమ్మజాతులకు నూతులు త్రవ్వించుటకు ఒకసారి గాంటులకు పకాలములో నొకవలె వినియు, తేలియెడల, వీ రా మొత్తముల కచ్చించుటకు వీలు లేకపోవుచున్నదనియు నుడిచిరి. అట్టి పంచాయతీలకు విచారణము, పంచాయతీలను రెగ్యులర్లగా మార్చు ప్రయత్నములను పుల్లరీని హెచ్చించు ప్రయత్నములకు ఖండించిరి.

బి. మునిస్వామివాయుడుగారు

బి. మునిస్వామివాయుడుగారు చిత్తూరులో ఉపన్యాసము ఆయవ్యయ పట్టిక చాల పాతవిద్యమగు నున్నదనియు, పట్టికయందు గనురరచబడిన లోటు నిజముగ లోటుగాదనియు రాష్ట్రీయకృష్ణము నీ సవరణముగూడ ముజరా యెప్పటివయెడల లోటు పూరియవలెయు నుడిచిరి. 1923 వలెనుండియు ఇంతవరకును ప్రతిపంపత్తరమును ప్రభుత్వమువారు చాల నిలువలేననుచు, ఈ నిమ్మల మొత్తము 210 లక్షలైనది. రాష్ట్రీయకృష్ణము ముజరా వచ్చిన యెడల 290 లక్షలగును. దీనినిజాడగా, అవసరముగా ప్రభుత్వమువారు ప్రజలనుండి హెచ్చుపన్నులను వసూలు చేయుచున్నారని సవరణముగలదు. 1922 వలెను రాష్ట్రీయకృష్ణములచే రాష్ట్రీయకృష్ణమున లోటుగలదు. గాలోటును పూర్తిచేయుటగాక శోధు ఫీజులను రిజిస్ట్రేషన్ ఫీజులను హెచ్చించుచు శాసనసభవారికింపించిరి. ఇప్పుడు రాష్ట్రీయకృష్ణము ముజరా వచ్చిన విషయమున, శోధు ఫీజులను రిజిస్ట్రేషన్ ఫీజులను తగ్గించుటకును ఆలోచించెదమని క్రిందిపంపత్తరము ప్రభుత్వమువారు వాగ్దాన మొనర్చెను. కాని ఇంతవరకు ప్రభుత్వమువారు రెజిస్ట్రేషన్ ఫీజులను తగ్గించుట గనుపించెను. ఇకమిదవనైనను ప్రభుత్వమువారికి మయమున పెట్టలే దనియు నొకవలెను.

అధికారి అభివృద్ధికరణముగలను ఈ సభయముననే చైతులనిరి అభివృద్ధిచేయుట కేవల ప్రయత్నము లొనర్చవలెనని విముఖ, ఇదికొరకు 50 లక్షల రూపాయల నొక నిధిగా చేర్చవలెననియు, దానిని పల్లెటూళ్ల సౌకర్యములకొర కుపయోగించవలెననియు క్రిందటిపంపత్తరము నూచింపబడినది. సంపత్తరము ముగిసినను ప్రభుత్వమువారి విషయమునగూడ ఏమియు చేయవలెదురు ప్రభుత్వమువారి ఉపన్యాసముల ఖండించిరి.

మునిస్వామివాయుడుగారికి ముఖమును, ప్రభుత్వము వారు ప్రతి విషయమునను ఆంధ్ర జిల్లాలను నిర్వక్ష్య మొనర్చుచున్నారనియు తమ కృష్టిచేతను దక్షిణ జిల్లాలపైనే యందుచున్నారనియు ఆశ్చర్యకరము. ప్రభుత్వమువారు అంగ్ర విద్య విద్యాలయ శాసన మొనర్చి రెండువర్గములైనది ఒక వైపు భూమిలకు నియమించిరి. అంతయుగాని ఆ విద్య విద్యాలయములకు ఎట్లు అను అలోచన ప్రభుత్వమువారికి కలిగినట్లే లేదు. ఈ సంవత్సరము 115 నేల మార్పును ఆంధ్ర విద్య విద్యాలయమున కొనసాగుట. ఈ వ్యయము తక్కువని విమర్శించుచున్నది. ప్రజల దృష్టి వీని పైపునుండి మరలబురగా ప్రభుత్వము వారసవరముగా విద్య విద్యాలయ కేంద్రములను గురించి వివాదముల చెప్పి పెట్టి ఆంధ్రులలో సాక్షిల చెప్పి పెట్టి ఒకరితో నొకరు కలసింపుకొనుమాడ మాది సజోషించుచుండిరి. తుదకు ప్రజలు తమవివాదములను తొలగించుట కొరతేమిగా సరి. ఇకమిద ముద్రికారీ విద్య విద్యాలయము సంస్కరణను చేపడక మానవలెననియున్నది.

విద్యావిషయములకుండే గాక ఇతర విషయములందు గూడ తెలుగు జిల్లాలపై ప్రభుత్వ నియంత్రణ ఆవిష్కరణయెన్నది. నిరంతరము యువమున కిరపు, ఉత్తరండులను యెడల ప్రభుత్వముగా రుపలించుచున్న విద్యభ్యాసము కంటే ఇందుకు ప్రబలిదగ్గర మేమి గావలెనో పక్షిజిల్లాల తింజాపూరు జిల్లాలోను తాలూకా ముద్రికే ఉపయోగ పడు మొట్టమొదట ప్రాజెక్టుపై పెట్టు కొట్టకొని భూములను పెచ్చించుచున్నారని గమనించిన యెడల ఈవిధముల భూమి గన్పించగలదు. ప్రభుత్వమువారి నయముగల విద్యభ్యాసము గాని ప్రజలయందు చాల అసంతృప్తి వ్యాపించగలదు.

ప్రభుత్వమువారు, శోధు పెట్ట గలదు నిర్మాణముపై ఆలోచించుచున్నది. శోధు పెట్ట గలదు నిర్మాణముపై ఆలోచించుచున్నది. శోధు పెట్ట గలదు నిర్మాణముపై ఆలోచించుచున్నది. శోధు పెట్ట గలదు నిర్మాణముపై ఆలోచించుచున్నది.

రెండవ మంత్రిగారు రిజిస్ట్రేషన్ ఫీజును తగ్గించిందను కృతజ్ఞతను దిశ్యుతు ఇతరముల తగ్గించుటకు, ప్రభుత్వమునం దికిరెడలను పట్టిక గలగుకే నువంగు కాజేసింది.

మునిస్వామివాయుడుగారు ముగించుచు జరిగినట్లు నారధికారమును ముగియుచు, సాంఘికాభివృద్ధియంతో ప్రయత్నిచిరి ఆశ్చర్యకరము. కాని ప్రజలకు సౌకర్యములను వారింతకంటే సాంఘికాభివృద్ధియంతో తమ సంఘములకు పంపించిరి. రిజిస్ట్రేషన్ ఫీజును తగ్గించుచున్నారని వినించిరి. 15 వర్గముల గా లామెంబరువదని, ప్రభుత్వోద్యోగముల గుర్తుగొనిన ఒక ముఖవారివేతను నున్నది. ప్రాజెక్టు వ్యాప్తమున పదవులలో నొక స్థానమున భూమియందు నియమించుటకు దని ఎంతకాలమునండియో ఆందోళన జరుగుచున్నది ఇంతవరకు కెట్టి ఫలితమును లేకపోయెను.

(అబ్దుల్ హామిద్: బిరధి కొరతను నుగ్గుతును చేసిన జేమి) మునిస్వామివాయుడుగారు ముగించుచు, ప్రజాభివృద్ధి తీవ్రతను గమనించి, గవర్నరుగా రిసారియేషన్ లామెంబరు పనకి ప్రాప్తమేతను నియమించవలెనని గోరిరి.

శ్రీమంత అగ్గరసామి ఒక ముగియగల బట్టలను ఖండించుచు సామాన్య ప్రజల జేమముకొరకై కొంత భనమును వినియోగించలేనందుకు విచారమును దెలిపిరి. రాష్ట్రీయకృష్ణములను లేని ఈసంవత్సరములో పన్నులు విధిగ తగ్గించవలెననియున్నది. ఇదివరలో రిజిస్ట్రేషన్ ఫీజు సభ్యులు అధికమునైన పాస్టరు కాబడినప్పుడు చాలమంది సభ్యులు వ్యతిరేకముగ అభిప్రాయములు తెలియించిరి. తాత్కాలికముగనే హెచ్చుచేయుటకు సభ్యుల ప్రభుత్వమువారు చెప్పియున్నాడు కనుక ఈ సందర్భమున అధికమును పన్నులు తీసివేయవలెనని. ఎక్స్సెస్ ఖాతాయందు పన్నులు తగ్గించుటకు బహుళం హెచ్చించబడినది. సామాన్య ప్రజల జేమముకొరకు తొనడు మాన్పి ధర్మాధిపతిగ జేమగలందులకు తొనడును ఎత్తివేయుటకు వేదమార్పలేను.

దేశమునందు విద్యాభ్యాసము సభివృద్ధిచేయుటకు ప్రభుత్వమువారియు జేమయించలేదు. ప్రాథమికవిద్యావ్యాపకమునకై ఇంతవరకు ప్రభుత్వమువారు వాంఛించినట్టి చాల పంపిస్తామిగా నున్నది.

ఈ ప్రాథమికవిద్యకు బాధగ నభివృద్ధిచేయుచున్నది. సామాన్య ప్రజలను విద్యాధిపతిగ జేయుటకు మార్గములు పరీక్షించి స్వయంగా ఈలోపమును పూర్తిచేయుచున్నాడు. ప్రభుత్వము ఉద్యోగముల జీతములలో నిజముగ తక్కువజీతములు ఇవ్వబడుచున్నవారికి అధికముగను, ఎక్కువగ జీతములిచ్చువారికి తగ్గింపబడుచున్నది. వ్యవసాయము నభివృద్ధిచేయుటకై బాగుగ ప్రయత్నములు సజువులకై యెక్కువ భనమును ప్రత్యేకింపవలెను. భారతదేశమున దేశీయమంది వ్యవసాయములను తీసివేయవలెను. కాని ఇట్టి యోర్నాలు ముఖ్యవసరము. మొట్టమొదట ప్రాజెక్టు భనముగలముగ వెచ్చించలేదని చాటుతుంది మునిస్వామివాయుడుగారు చెప్పియున్నాడు. కాని తింజాపూరు జిల్లా యొక్కను పన్నును పెట్టియు జిల్లాగాన యామాత్రమైనను భనము వెచ్చించవలెను. భారతదేశమున దేశీయమంది పల్లెటూళ్లయందే నిండుకు గాన పల్లెటూళ్లయందు ఆరోగ్య వసతిని నీటివసతిని తమస్వార్థము చేయవలెనని నుడిచిరి.

శ్రీమంత రామచంద్రారెడ్డిగారు తమవార ప్రసంగించుచు రాష్ట్రీయకృష్ణములను లేని యీసంవత్సరమునందు ఆయవ్యయమును ఉపయోగించి పెచ్చించుటకు పరియైన మార్గము నూరి, పబ్లియండ్లేదు. అన్ని కాఖులను విద్యము కలనరే ప్రాజెక్టు మొనరుగా నుడిచి యున్నాడు. ఇందుకుకాగము ఆయవ్యయ అధికారులయని తలచెదను. గత సంవత్సరములందు ప్రజల జేమముకొరకై ఉపయోగించుటకేరసిన భనమును సరిగ ఉపయోగించుచుండుటకు ఇందుకు తార్కాణము.

ప్రాథమికవిద్యలకు ఎంత అసంతృప్తికరముగ పరిపాలించుచున్నారో చూడు. ప్రజల జేమముకొరకై పెట్టకొరకై ను జరుపి ఈ ప్రదేశమునం దొక పాస్టరును నువంగుచుండెను. కాని ఈ కాఖులను పన్నును తగ్గించుటకు ప్రయత్నించుచుండలేదు. బహుశ ఈ కాఖుల సంబంధించిన ముద్రికాగు ఇందులకు తమయోర్నాలను జరిపి నువంగుచు పెట్టలేదని నొనుచున్నది. అభివృద్ధి కాఖులను తగుకాఖులను చేపడగ, సూతనవార్తలను లభించులోకి రెన్సింగుండ లేదు. పరీక్షలను అభివృద్ధిచేయుటకు ప్రాజెక్టు ముగించి యాములను కనిపించుచున్నది. దేశవర్తిక్రమును కెండెసానమే యువంగు అభివృద్ధి.

శేకవర్ణి

కళావంతుల సేవాసంఘము, అమలాపురం

ఈ సంఘమునకు 1928 సంవత్సరమునకు మ-రా-శ్రీ కాలే వీరన్న గారు ఆధ్వర్యమున పరిశ్రమల మంత్రి కార్యదర్శి కార్యకర్తలను వికసనముతోను, ఆత్మకృత్యముతోను ఉన్న పనిచేయుచున్నది. ఈ పురమున ఈ సంఘములోని యువ జనులు 81 మందిగలరు. ఆందు 6 గురు మైద్యులు, 25 గురు విద్యార్థులుగ నున్నారు. అందు సభ్యులను గాని సేవా సంఘమునకు సేవచేయుచున్నారు. ప్రతివారము సాయంత్రము ఈ కార్యకర్తల సేవను కావింపుచున్నారు. ప్రార్థనాసంఘము సంఘసంస్కరణవిషయమై యువకుల ఉపన్యాసము లివ్వబడుచున్నది. సంఘసేవను గురించి చక్కగా ఉపన్యసింపినందున మ-రా-శ్రీ ఇవటూరి వీరభద్రరావుపంతులుగారు యుండమూరి జోగయ్య అను III ఫామిలీడాక్టర్కి Gem Dictionary ప్రజంట చేసియున్నారు. ఈ సంఘములో హైస్కూలులో చదువుచున్న విద్యార్థులకు రిస్కలర టెండ్మెంట్లు, చురుకైనవిడి కక్కును చెరియొక బహుమానమును ఇచ్చుటకు తీర్మానముగానింప బడినది. మాదివార్డును విక్రీణి ఉత్సాహముతో సంఘసేవ చేయుచున్నారనటను ఈ క్రిందనువహించిన కార్యమే తమకల రకు ఆశ్చర్యముచూపకలదు. మ-రా-శ్రీ కాలే వీరన్న గారు, వెంకటానందముగారు, ఘంటసాల రామమూర్తిగారు, యుండమూరి రామన్నగారు మొదలగు పెద్దలసహాయమున (1) యుండమూరి వీ.రాజు (2) నుబ్బారావు (3) వెంకటాపు (4) జోగయ్య (5) చినవెంకటాపు (6) నూరన్న (7) నూర్యనారాయణ (8) కోటలల్లి సత్యనారాయణ (9) యాచిట్టి (10) యాశ్రీరాములు (11) బి.ఆప్పలస్వామి (12) యం. వెంకటరెడ్డి (13) అన్నాబత్తుల అబ్బాయి (14) సకీదే ఉద్యమమొదలగు సభ్యులకులను పెదవలగించి టెండాలనుచేతబూని ధర్మదత్తా లను పట్టుకొని ఉదయము 8.00 లు మొదలు సాయంత్రము వరకు తీరస్థలములలో నిలవబడి, అణా, అద్దణా, కాసి, పైనాచొప్పక తీర్మానములనుండి సంఘ సంస్కరణార్థమై ముప్పైయైతి ఈదిగువవిధమున వివరముచేసిరి.

Table with 3 columns: Date, Event, and Amount. Rows include 14-1-28 జగన్నాథోత్సవములు, 22-1-28 కాకినాడ నాల్గవ తీర్థములలో, 1-2-28 అంతర్వేదితీర్థములలో, 20-2-28 కోటపల్లితీర్థములలో, తీర్థపు చందాల మొత్తం.

ఈ క్రింద రూపాయకుత్తునగాని సామాన్యవిరాళము లాసంగిన సంఘాభిమానులయొక్కయు, ఇతర సభ్యులయొక్కయు, స్వసంఘ స్త్రీలయొక్కయు, సామాన్యజనుల యొక్కయుంటిని.

సంఘసంస్కరణమును గోరునవ్వసంఘ స్త్రీలనుండి విరాళములు

Table with 3 columns: Name, Amount, and Remarks. Rows list donors like చిత్తెల్లు అమ్మగారు, యండమూరి నూరకొంతమ్మగారు, యండమూరి వెంకటరత్నంగారు, etc.

కాకినాడ నాల్గవ తీర్థములలో సహాయము చేసిన కాకినాడ సోదరులను, అంతర్వేది తీర్థములలో సహాయము చేసిన మానేపల్లి సోదరులను, కోటిపల్లి తీర్థములలో సహాయము చేసిన పులవూడి సోదరులను మా అనేక కృతజ్ఞతావచనములందుచున్నాము.

Table with 3 columns: Name, Amount, and Remarks. Rows list donors like ఇకరసంఘాభిమానులనుండి విరాళములు, దివాన్ బహదూర్ కొమ్మిరెడ్డి నూర్యనారాయణమూర్తి, ముతా సర్వారాయంగారు, etc.

Table with 3 columns: Name, Amount, and Remarks. Rows list donors like సి. నానారావు నాయకుగారు, యండమూరి బుద్ధి సాహెబుగారు, నరయణ్ గోపాలస్వామిగారు, etc.

2 కాకినాడ నాల్గవ తీర్థములలో మొదటి శ్రీమతి నువ్వా వరహలమ్మగారు 4 ధర్మదత్తులలోను 4 రూపాయలు చేసి మమ్మల్రాత్నహిందలకు మా కృతజ్ఞతాపూర్వకములగు చందనము లర్పించుచున్నాము.

8 అంతర్వేది అన్నసత్రముపై మహమ్మదీయములకు 8 రోజులు అన్నదానముచేసి, 1 సత్తిరాజుగారు, అంబులు 2 నాన్నాబత్తుల నుబ్బారాయణగారు, 8 కాళే శివారాయయ్యగారు, 4 కిరీం కోకిలింగంగారు, 5 భాస్కర్ల నరసింహాచార్యులను గూర్చిన పూర్వక వందనము లర్పించుచున్నాము.

4 రి సంవత్సరములనుండి శ్రేణులుమానినట్టి పులవూడి కాపునగూడెం యుండమూరి మారే కాంతిపూగారు కోటిపల్లి తీర్థములో సహాయముచేసిన అన్నదాన మొనర్చినందులకు అనేకవందనము లర్పించుచున్నాము.

5 అణా, అద్దణా, కాసి, పైనాచొప్ప రహరమిరు 200 0-0 లు ఆంధ్రప్రదేశ్ సభ్యులనుండి సంఘసంస్కరణార్థమై వసూలైనవనట, ఈ సంఘమున సంస్కరింపజేయుటకు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ మంత్ర అవతరణాపునున్న కో కాసనస్థులు గ్రహించెదరుగాక! ఇందు పొందుపరచిన స్వసంఘ స్త్రీల విరాళములను చిత్తగించినచో ఈ సంఘస్త్రీలే, ఈ సంఘసంస్కరణ ఆవశ్యకతను గురించి బోధార్థమును జూపుచున్నారని వేరే చెప్పనక్కరలేదు.

ఈ ధర్మసంస్థకు ఉదారహృదయులగు మహాజనులెల్ల గును తమకై కొలది సహాయముచేసి కళావంతుల ఆభ్యుదయము కొద్దడి పుష్కలకొడనే దురాచారమునకు లోతేసినట్టివారి నొకటముగా ఆరేట్టిమున్ను ఆంధ్రప్రదేశ్ మయొక్క తీరిని కళంకమున తవ్వకగా బాపెదరుగాక! అని ప్రార్థించుచున్నాను.

అమలాపురం తూర్పుగోదావరిజిల్లా డి. 24-2-1928, వై. నూకరాజు, కార్యదర్శి.

కలరామాత్రలు

డబ్బీ 1-కి 12 మాత్రలు. వెల రు. 0-6-0 ఈ కలరామాత్రలు లోపల ఇమిడిన వెంటనే విమ పురుగుల జంతు ప్రారంభించి వాంతిశ్లేషల తగ్గించి మూత్రము వెదలించి నాడికి పుష్కలకొడజేయును. తగిలిన వెంటనే మందును తినుట అవశ్యకము. కలరా యున్నచో నీటిని కాచి త్రాగుట యుక్తము. అమృతాంజనం దివో, బొంబాయి - మదరాసు

స్వాభివృద్ధినియము - నూజివీడు

ఈ సంఘము నూజునవ్వయ్యకొన నలువది 4 కర పత్రికలును పంపించుచో స్వీకరించితిమి. ఇంకొకరు వీరు యూనియనుబోర్డులు, సంచాయితీకొర్టులు, తాలూకాబోర్డులు, జిల్లాబోర్డులకుగూర్చి కరపత్రికలును రుపించిరి. వీరు ఇకముందే విషయములనుగూర్చి తమ కరపత్రికలులకు ప్రయోగించెదరా మాడ వీటియందు తెలిపియుంటిరి.

సంఘసభ్యులయందు సోదరప్రేమ నువ్వట్టి జేయుట, ఒకరు గోర్చివివక్షను ఇంకొకరికి ఉపన్యాసములను, ఇష్ట గోష్ఠిలను తెలియజేయుట, సామాన్యపరిజలకు ఉపన్యాసములను, కరపత్రికలను, దేశమున ప్రస్తుతములయ ముఖ్యవిషయములను బట్టి వీరి ముఖ్యముద్దేశముగ చేరియు చున్నవి. ఇందు రాజకీయవిషయములకు బాగుగ తెలిపి ప్రస్తుతము ప్రజలయందున్న మాన్యమును పారవోయకై చున్నది నీరి ఆశయము విక్రీణి కొనియాడతగినది. భవలేమిచే అనేక కష్టముల పాలగుచున్న రి నిలబడుచో ప్రైవేటుతోను, పట్టు దలతోను నీయుద్యమమును కొనసాగించుటలను వీరు దీక్షితు మొనగూర్చుటకై జూచుచుండిరి తెలు తెల్ల మనుచున్నది.

ఈ కరపత్రికములు తెలుతెనున చక్కగ రునింపబడెను. సామాన్యజనునికైనను అర్థమగునట్టి మాయాలభూమయందు రుపించిరి. ఈ కరపత్రికములు చదివినవారు యూనియనుబోర్డు లుగా నేమి? అని యెట్లుజరుపబడును? బోర్డువారు ప్రజలకు జేయు పనకులేమి? ప్రజలకుకృతేమి? అను విషయములను తెలిసి నీకొనటయేగాక బోర్డు యేర్పిక వ్యవహారించునదియు తెలిసి కొనగలడు. ఇట్లే పంచాయితీకోర్టు, తాలూకా బోర్డులు, జిల్లాబోర్డుల విషయములు తెలియగలవు. ఇట్టి సానిక ప్రభుత్వరహస్యములను, బాగుగ గుర్రెరింగినచో ప్రజలస్వరాజ్యమునకు సంపూర్ణహక్కుగలవాడై తమమునవిచ్చనపుడు జయ ప్రదముగ కొనసాగించగలగి యుండురు.

వీరి చందాలకుడ చాల సరమగుగాను, తక్కువగాను నియ మించిరి ఇందులన ఈ కరపత్రికములు కేవలము ప్రజాసేవకై నిర్మించి రుని తెలియుచున్నది. సంవత్సరమునకు ఒక రూపాయి చందాదాతలగుముగ నియమించిరి. ఈ ఉద్యమమందు అభిమానముగలవారు దయతో విరాళము నొసంగినచో స్వీకరించెదరు. ది రూపాయిలు విరాళము లొసంగినవారలను పోషకులుగ ను పదిరూపాయలకు అధికముగ నిచ్చువారలను రాజపోషకులుగను పరిగణింపబడును. ఆంధ్రులందఱు ఈ కరపత్రికములకు చందాదాతలుగను పోషకులుగను రాజపోషకులుగను జేరప్రస్తుత దేశ పరిస్థితులకు ప్రభుత్వపత్రికలను నీ యుద్యమమును జయప్రదముగ కొనసాగించగలండుకై హెచ్చనుచు గాక.

జీవరత్న ప్రచారకమండలివాక్యకొక విజ్ఞప్తి

కృష్ణజిల్లా దివితాలూకా పత్రికాపత్రిక అను గ్రామము లో నాంచారస్వ కోనెలగలదు. ఆ అమ్మవారికి ప్రతిసంవత్సరం పాల్కుండున పార్వతి గోప్ప గోప్ప జాతరజరుగును. సవరు జాతరసందర్భమున బ్రహ్మశ్రీ, త్రిమితీ, వైశ్ణవ, శ్రావ్రాదు లందఱు తమ రక్షణకొరకని లక్షలకొలది నోరులేని జంతువులను చంపియున్న దురాచారము నుండియున్నది. పాపము నోరులేని ఆనాథజంతువులను రక్షించుటకు మారు బలియిచ్చుటకు వారికి మనస్సెట్టిప్పునో తమ కుటుంబముల డేనుమకొరకని యిట్లు నోరులేని పశువులబలియిచ్చుటకడు వోచనీయము. తన కంకము నరికిన తన కంఠసాధకరమో యితర దేవులను అంతియే బాధయను మాట మరచి బాతికర్మములు పాటించక దేవత సంత్కృష్టికొరకని దేవతెప్పి ఆహింసాపరమో ధర్మమను వేదా క్యమున మరచి భూతదయమునవది లేకమాత్రములేక యిట్లు సంవత్సరం పూర్వవారపరాధముల మునుము మరలించుట పరమ ధర్మమైయున్నది. అనేక శ్రీసంరక్షణార్థమై దానకంకా ముగట్టుకొని ప్రచారముజేయుచున్న ప్రచారములుగాని, దేశభక్తులుగాని సవరు పార్వతిగోపుగా విశ్వశాసనబలినప్పి యులువంటి సాంఘిక దురాచారములు నూన్చి అనేక నోరులేని పశువులను రక్షించి దేశాభ్యుదయమునకు దోడ్పడి ప్రజల విశ్వాసము బడసి మార్గదర్శి లయ్యెదరని నమ్ముచున్నాను.

వి. వెంకటసుబ్బారావు.

వృత్తాంతలేఖలు

కాకినాడ తాలూకా రైతులసభ

అధికారుల యాజమాన్యమున

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాకినాడ, ఫిబ్రవరి 27:—ఈ సాయంత్రమున కాకినాడ తాలూకా జమాబందీసందర్శన కలెక్టరు కచ్చేరీలో తాలూకా రైతులసభ రివిన్యూడివిజనుల అధీనమున సమావేశపరచబడినది. రైతులు చాలమంది గలరు. గోదావరి తూర్పుదివి జను ఎక్కివూట్టి ఇంజనీరు, కాకినాడ సబ్ డివిజనుల అధీపరు, రాజమండ్రి వ్యవసాయపు డిప్యూటీ కలెక్టరు, కాకినాడ తహసీల్దారు, కోరంగి డిప్యూటీ తహసీల్దారు చానుర్ల కోట వ్యవసాయ ప్రదర్శకులు, తూర్పు గోదావరిజిల్లా సంఘకార్యదర్శి దుర్గిరాల నూర్యప్రకాశరావుగారు నీ సభయందు గలరు.

పదమిది డెల్టాలో వలెనే తూర్పు డెల్టా కాల వలంగూడ 1-6-1928 వ తేదీని తెలుపవలసినదని వెనుకటి రైతుల సభలలోను డిసెంబరులో గవర్నరుగారి యెదుట చెప్పబడిన కీర్తిగాను రైతులు కోరిరి. కాని రివిన్యూ అధికారులను నీటికాభాధికారులను లోగడగావించబడిన ప్రకటనమున అంటి పెట్టుకొనియుండిరి. (అనగా జూలై 6 వ తేదీనే తెచ్చవచ్చును) 1928 సంవత్సరములోగాని రైతులకోరిక మన్నింపలేదు.

మొరక పల్లపు సాగున నీటి దరఖాస్తులు యేజేటు పెట్టవలసిన యావశ్యకత లేకుండచేయువలసినదని రైతులు చెప్పిరి కి సెటిల్మెంటు స్క్రీము మంజూరై అట్టి మొరకలు పల్లపులకు ముగా లెక్కలలో పడేవరకును నీటి దరఖాస్తులు భూముల పుష్కలతకీరసని ఎక్కివూట్టి ఎంజీనీరు చెప్పెను.

పల్లపు సాగుభూముల సంకీర్ణము చిన్నపాలములు కలవుగానవిదీ పల్లపుసాగుచేయునపుడు అపరాధములు విధించుటవలనపై అడిగినపుడు, నీటిసగుపాయమునకు వీలగునో లేనో అచ్చసంగిత్త ముందుగనే సంజాయిషీ తాను కోరుచు గాననీయు వీలులేనపుడు దరఖాస్తును త్రోసివేయుచున్నాననియు ఎక్కివూట్టి ఎంజీనీరు ప్రత్యుత్తర మొసంగెను.

చిన్న ముక్కలకాలముల బాగులులేకుండ అక్షరచేయుట దురుష్కరము చెప్పగా, పెద్ద ముక్కలకాలముల అభివృద్ధిచూడకుండ చిన్న ముక్కలకాలముల తలపెట్టినయెడల నిష్ప్రయోజనమున ఎంజీనీరుచెప్పెను. మరి కొన్ని కలెక్టరువ.ములు మామూలు అవశ్యమైన సాగుములు అయిన యింక యింకార్యత-వ్యవసాయ విభాగములలో కలగవచ్చు ప్రభుత్వము, ఒక్కొక్కరి విలువకు చాలావలసినది. విము అమలుపట్ట వేయుటలో విములను విములగా విలువలసిన యావశ్యకతనుకలించియు, రైతులు మంచివిత్తములకై చావర్లకోటపూర్వము రావక్కరలేకుండ వారంతలుచారే జాగ్రత్తపరచుకొన్నయెడల బాగుండుననియు చెప్పిరి.

ఒక్క ఎకరమునకు సరిపడు వరి విత్తములగల సములు రైతులకు అమ్ముడెను. ఎట్టి ఎరువులు అందులకు ఉపయోగించవలసినదియు తెలుపబడినది.

మరిమన ఎర్రచెరకున్న యితర రకములున్న డెల్టా భూములలో బాగా అభివృద్ధికావడములేదనియు, బావాచెరకు సన్నకర ఆయినప్పటికినీ నీటిసమృద్ధితక్కువైనను నక్కల ప్రమాదములేకుండ ఎరిగలదనియు విశదపరచబడినది. రైతులకు బాగా తెలియునట్లు వ్యవసాయసంస్థలు వ్యయము వగైరాలనుగురించి పటములద్వారా బోధపరచబడినది. ఇది చారికొంతగోచరించినదిగాని అధికారుల ప్రత్యుత్తరములముత్రము ఆశాభంగకరములైనవి. రైతులలో గొందరు వ్యవసాయశాఖవారి సలహానుసాది పొందిన లాభములను తెలియజేసి యితర రైతులనుగూడ లాభములను పొందవలసినదని.

డిప్యూటీ కలెక్టరు జి. సుబ్బారెడ్డిగారు వ్యవసాయశాఖవారి సలహాను సీనికొనవలసినదిగా రైతులను హెచ్చరించిరి. ఇప్పుడు రైతులు కొనుక్కొన్న విత్తములను సరిగా ఉపయోగించునదియు లేనదియు తాను స్వయముగా గ్రామములకువచ్చి చూచెదనని చెప్పెను.

హైదరాబాదు వార్తలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

గవ్వలసంస్థానము

మహారాష్ట్ర వత్సరములక్రింద శ్రీశీతారామ భూపాలగారు చరిత్రాయితరువార విఖ్యాతమగు నీసంస్థానమును మాఘనతవహించిన నిజాముప్రభుత్వమువారు సంస్థానాధీశుని రాజీగారి దరఖాస్తును మంజూరచేసి వ్యవశాఖచేసికొనియుండిరి. అప్పుడు ప్రభుత్వగారిట్లు ఫర్మానుచేసిరి. ఈ రాజాగారికి పురుషవంశములేదు కనుక పసికాలికల్లదగు పెద్దవారై, వారికి వివాహములే, వారికి పురుషవంశములేకలిగినవరకు అట్టి పురుషవంశములే నొకరు పెద్దవారై విద్యాబుద్ధులగుచి పాలనార్హత సంపాదించువరకు ఈ సంస్థానము ప్రభుత్వమువారివశమున నుండవలయును అని. తరువాత ఈ విషయమున ఆసమ్మతి తెచ్చుచు బ్రిటిషు హిందూదేశములోని పలపురుషులను, అనేకసంఘములను, సభలను తీర్మానములచేసిరి. తుదకు ఇంగ్లాండు పార్లమెంటులోకూడ ప్రశ్నించబెట్టెను. ఈలోగా శ్రీనివాసప్రభువుగారు శ్రీరాజీశ్రీవమ్మగారిహక్కులకు విచారించుటకై యొకసంఘమును ఏర్పరచిరి. సంఘమువారు తమసనిపూర్తిచేసి మహారాష్ట్రవత్సరములక్రింద నీవేదికనండిరి. దానిమీద ఇటీవల నిజాముప్రభుత్వమువారి సంస్థానము శ్రీరాజీగారికమ్ముట కాజ్ఞాపించిరి. ఇది చాలవంతిపెద్ద గార్యము. రాష్ట్రములోని హిందువులు, ముఖ్యముగా ఆంధ్రులు ఇందున కంటియు ఆనందించుచున్నారు.

శ్రీరామరాయణ సంస్థానము

ఈ రాష్ట్రమునందలి విఖ్యాతమగు మహారాష్ట్రవ.శేము శ్రీరాజారాయణరాయణగారిది. సంస్థానాధీశులు చరిత్రాయితరువార సంస్థానమును నిజాముప్రభుత్వమువారు తమ యాజమాన్యమునకు తీసికొనిరి. కీ. శే. సంస్థానాధీశుని పెద్దకుమారులగు శ్రీశ్యామరాజుగారికి 21 సం. వత్సరముల వయస్సునచ్చియు ఎన్నియో సంవత్సరములైనవి. శ్రీశ్యామరాజుగారు దరఖాస్తులు ఎన్నియో పెట్టుకొనినను ప్రభుత్వమువారు సంస్థానమున నారి స్వాధీనుచేయలేదు. ఇటీవల గవ్వలలోపాటు ఈ సంస్థానముకూడ శ్రీశ్యామరాజుగారికి యిచ్చబడినదని తెలిసినది. గవ్వల అంతరికాదు గాని ఈ సంస్థానమును ఉదారతకును, ధర్మావరణమున దును ఖ్యాతిగలది. శ్రీశ్యామరాజుగారికి సంస్థానము మరల వచ్చినందుకు హైదరాబాదులోని హిందువులందరకు ప్రభుత్వమువారి ఈయనగ్రహము ఆమోదముకలిగించినది. ఇతర జాగీర్లు

హైదరాబాదులో కొన్ని జాగీర్లు అయినజాగీర్లద్వారకు కోర్టువార్తవారు అప్పగించినట్లు ప్రభుత్వమునది. వారి విషయములు ముందుగా తెలియవు. శ్రీనివాసు ప్రభువుగారు జనవరి 1927 నుండి రాజ్యాంగమునందు కొందరు అంగ్లేయాధికారులను నియోగించి క్రొత్తపర్చాలు చేసియుండిరి. ఈవిధముగా ఎన్నెట్లు అయినాజమానలకు లభించుటకు ఈక్రాంతిపర్చాలులే కారణభూతములయ్యెను వని జనులు తలచుచున్నారు.

టాస్కరు దొరవారు

వీరు ఇతరజిల్లాలలోనికీ దొరాకపోయిరారు. పలు తావులందు అధికారులు ఉన్నగనులు లంఘములు తెమ్మరి బాధించు ఘనతమన్నారని జనులు ఎన్నపము తెచ్చుకొనుచున్నారు. మహాబహింపిన నిజాముప్రభువుగారు రి వత్సరములక్రింద ఈ రాష్ట్రమున అధికారులలో లంఘగొండితము చాలదూరము వ్యాపించినదనియు దాని తొలగించవలయుననియు ఆజ్ఞాపించియుండిరి. అట్టి ఆజ్ఞాపనను కొంతవత్సరమున అమలు జరుపుకొనుటకు టాస్కరుదొరవారు పూనుకొనుట చాలసంతోషకరము ఈరాజ్యమున ముఖ్యముగా రివిన్యూఅధికారులలో లంఘగొండితము విపరీతముగా నున్నదని శ్రీ ప్రభువుగారికీకూడ తెలిసినది. శ్రీ టాస్కరుదొరగారు ఎక్కువ క్రేదనహించి ఇట్టి లంఘగొండిత రివిన్యూఅధికారుల తోకలుచెకచెకగా కొనినచో వారికిని శ్రీనివాసుప్రభువుగారికిని కీర్తికలుగగలదు.

స్టేగు

క్రమముగా తగ్గుచున్నది. కొన్ని బజారులలోని జనులు అరణ్యవాసమువలది గృహాంతస్తుఖులగుచున్నారు. ఇప్పటికిని దినము 40 వరకు మరణములు లెక్కింపబడుచున్నవి. ఎండలు మురుగుచున్నవి కనుక క్రమముగాతగ్గుగలదని నమ్ముబడుచున్నది.

కీ|| శే|| యామా అరవయ్యగారు

వీరు నల్గొండజిల్లాలోని మూర్త్యపేటలోని వర్తకసంఘమునకు ప్రాధామ్యవంటివారు. ఈవర్తకసంఘముద్వారా వీరు చాలమందిపనులు చేసియుండిరి. వీరివలన మూర్త్యపేటలోని కోమల్లయందు ఆత్మగౌరవమున ప్రభుత్వాధికారులకు కోమల్లయందు కొంత గౌరవమును కలిగియుండెను. వీరు ఆంగ్లోద్యమ వ్యాప్తికి ఎంతయు తోడ్పడియుండిరి. ఇటీవల గతవారము శివరాత్రినాడు దినగతులైరి. వీరిమరణమువలన నిజారాష్ట్రములోని ఆంగ్లోద్యమమునకు, ముఖ్యముగా ఆంగ్లోవర్తకలకున నష్టముకలిగినదని చెప్పవచ్చును. వీరిమాతృక.కాంతిలుగాక.

నరసాపురం

నిషేధింపబడిన నాటకములు

ఫిబ్రవరి 28:—(1) జవ్వారిబాయ్ అనే రెండవపేరు: పిలువబడే కోవనారా నాటకము (2) జబున్సీసా (3) రామరాజు చరిత్ర (ఫాల్ ఆఫ్ విజయనగర్) అను ఈ మూడు నాటకముల నెచ్చటను యీ రాజధానిలో ప్రదర్శింపగూడదని 10 వ డిశంబరు 1927 సం. తేదీగల హుక్కును గవర్నరు మెంటువారు జారీ చేసినారు. ఈ మూడునాటకములు పరనిందను గలిగియున్న వని డ్రెమాటిక్ పెర్ ఫార్ మెన్స్ ఆఫ్ మూడవశ్రేణులక్రింద నిషేధింపబడినవి.

గుంటూరు బాలమిత్రసభ

ఈ సభవారు మాగ్రామములో కొన్ని నాటక ప్రదర్శనములు నిర్వహింపు పంగతి నాక్రిందటిలేఖలో వ్రాసియు యున్నాను. ఈసభవారి ప్రదర్శనములు ముద్దులు మాటగట్టి నవి. వయస్సున యీసభలోనివారు పిన్నలైనను గానమునకే కాదు నటనాకీర్తికూడా నీ నింతవరకు చూచినయేసభకు తెంది ఉన్న గొప్పగొప్పవిదవావలెని గైకొన్నవారున్ను యీ బాలమిత్రసభ నలంకరించుచున్న బాలరను మించలేరని యాధిగా నామనమునకు తోచినది. నిన్నరాత్రి వీరు శ్రీకృష్ణ తులాభారమును ఎంత రమణీయముగా ప్రదర్శించిరి మా పురజులకే తెలుగును పలువురు ప్రేక్షకులు సభనుండిలేదని వారి మనస్సులను వెల్లడిజేసిరి. మొండినండి చివరవరకు నాటకము బహుశక్తికట్టి ప్రేక్షకుల మనంబులకు గరగించెను. అందులో సత్యభామపాత్రధారి యొన పైడిబాలు అను కుర్రవాడు చూపించినపని బహు అద్భుతమైనదని చెప్పకతప్పదు. అభినయ శక్తికలంధుగాని గానరసానుభవమునందుగాని యీబాలకుని పరిపూర్ణవారిని నేనింతవరకు చూచి నుండలేదు. శ్రీకృష్ణుడు సత్యయింటివద్దనున్న ధనమునకు తూగనప్పడు సత్యయొక్క ఆశ్చర్యము భయము విషాదము ప్రేమ మున్నగుసములను పైడిబాలు బహువిధములతో గనుపరచ గలిగెను. ఈసభయందున్న బాలకులందరును ఇట్టికీర్తి గలవారలే. సాధారణముగా ఏసభయందైనను ఒకరిద్దరు గొప్పనటకులంతురేమిగాని అందరును ఘనముండుట అరుదు. ఈసభ అట్లుగాదు. అందరును ప్రజ్ఞావంతులే. ఒక్కటిగాదు వీరి నాటకములన్నియు మాగ్రామములచే విస్తారము కొనియాడబడినవి. ఈసభ దినదినాభివృద్ధినిబొంది ఆంధ్రదేశమున నద్వితీయముగా ప్రజ్వరిల్లుగాక యని భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాను.

(స్వకీయవిలేఖరి)

పురుషుడు శ్రీవేమములో రైలుబండి శ్రీల

గదిలో ప్రవేశించుట:—మాడు దినములక్రిందట మాయవం రైలువేమమువద్ద 20 యేండ్ల ప్రాయముగల యువకుడొకడు శ్రీవేమములో శ్రీలగదిలో ప్రవేశించుచుండగా అచ్చటరైల్వే పోలీసు కనిస్టేబులు వాని ననుమానించి మాటలాడించి వాని పురుషకంఠము గుర్తించి వెంటనే ఆరెస్టు చేసెను. 500. యావ్యముల విలువగల యాభరణముల సతకు ధరించియుండెను. ఇతడు కడప నుండి వచ్చిన యొకకమసాలివాడు. వీనిపేరు లోక నాధాచారి. ఇంతకుపూర్వము ఎన్నియోసారులు దొంగతనముచేసి శిక్షకుడై యున్నాడు.

నాగవర్మప్రదర్శనము:—మద్రాసు కార్పొరేషన్

ను యాజమాన్యమున కుబ్రావ్యూహంధితరగారిచే మార్చి నెలలో యాదిగవ వివరింపబడిన తేదీలయందు సాయంత్రం 5 గంటలకు ఆయాస్థలములలో జరుపబడును.

- 8 శనివారం పీపిల్లపాళ్ళు
- 10 శనివారం రావిన్నపాళ్ళు
- 15 శుక్రవారం జేబుగోపాలశెట్టిపాళ్ళు
- 17 శనివారం లోన్నప్పిళ్ళు
- 23 శుక్రవారం ఆయాస్థానావిష్ట పాళ్ళు, కొల్లపాళ్ళు, రం పేట
- 24 శనివారం వసంతమంలంపం, నారాయణముదలిపిడి
- 4,18 ఆదివారము మైరె నా, ఆక్వోరియమునకు దక్షిణమున
- 31 శనివారం నారాయణస్వామిశెట్టి లోక, లియొనార్డు పిడి, రాయపేట
- 21 బుధవారం కార్పొరేషన్ మూలు ఆవరణ, మిర్యా పేట
- 25 ఆదివారం టాంకన్నెల్ల, విలేజికోడ్లు, సంగం బాకం
- 11 ఆదివారం విలిబరీ గ్రాండ్లు, పెరంబుల్ల బాగమ్మ

నంద్యాల

సారంగధరనాటక ప్రదర్శనము

ఫిబ్ర 28:—ఈ గ్రామమునందలి అమెయ్యార్ నాటక సంఘమువారు నిన్నటిరాత్రి సారంగధర నాటకమును ప్రదర్శించిరి. ఈ నాటకమున పాత్రధారణమునకై మ. రా. శ్రీ బళ్ళారి, టి. రాఘవాచార్యులవారిని, మ. రా. శ్రీ స్థానం నరసింహారావుగారిని ఆహ్వానింపబడియుండెను. రాఘవాచార్యుల వారు రాజరాజనరేంద్ర పాత్రమును, నరసింహారావుగారు చిత్రాంగిపాత్రమును ధరించిరి.

నాటకరంగమున వారి వారి గానకళానైపుణ్యముచేత మృదుమధుర గంభీరభావాలు వైపునముచేతను, స్వభావాల తాళినయ, చతుర్వేదికపై నానంద్యాల ప్రేక్షకులనెల్ల నాటక కథాసందర్భములను బట్టి సమయానుకూలముగ మానస్సుల రంజింప చేయుచుండిరి. చిత్రాంగి పాత్రధారణకు మ. రా. శ్రీ స్థానం, నరసింహారావుగారు పడకగదియందు తీర్చియుండి సారంగధరను భక్తిపరమేశ్వరేంద్ర వద్యాన మొనర్చు నెవమున పాటబాడుచు ప్రేక్షకుల వ్రాచుటయు, సారంగధరకు తన పాత్రమునకై వచ్చియుండిన సమయమున అతనిపై తనకుండెను వలపు నిబంధనలక అతడు పరస్మై పరాజ్యులునని ఎరుగక అతనిని ఎటులైనను తన వలపు త్రాళ్లచేట్టు యత్నించినప్పుడు ప్రదర్శించిన నేర్పు తన గుట్టుబడలయిన భక్తయనుగ్రహమునకు పాటుగా నెంచి, రాజరాజనరేంద్రయనుగ బల్లిన మాయమాటల చతుర్వేదికయు, రాజరాజనరేంద్రుడు ప్రథమమున చిత్రాంగిపైజూపిన ప్రేమప్రదర్శనమును, చిత్రాంగి కుటలముని యెరింగినపిమ్మట తానుపడిన పశ్చాత్తాపమును, చిత్రాంగిపైజూపిన కోపపంజరమును యనూనూయు “చిన్న భార్యయున్నవాడు, పెద్దభార్య ఎంతటి పతివ్రతయైనను, పెద్ద భార్యను యిటులే మన్నించుచుండు” నునట్లు పతివ్రతా శిరోమణియగు రత్నాంగిపైజూపిన ఆనూనూయు మొదలగు దృశ్యములచూచి ఆనందింపబడినచో కాని వ్రాయుట సామ్యమా పాత్రధారణకు అనర్హులగు ఒకరిరువురినాటకముననుండి వారి లోపములనెల్ల వైచారిచే సమర్పించుచుండెను.

బాలభారతి పుస్తక భండారమువారు

విజయనగరం

(స్వకీయవిలేజిరి)

సిటిక్లబ్బు ఎన్నికలు

ఫిబ్రవరి 19:—16-2-28 సాయంకాలము విజ్ఞాపియమెమోరియల్ హాలులో సిటిక్లబ్బు యొక్క సాంఘత్తిక సభ జరిగెను. ఇదివరకు కన్న సభ్యులు యత్నముతో చాలవంది సభ కలుడెంచిరి. శ్రీయుత నాదెండ్లరామరామగారు తాత్కాలికాధ్యక్షులుగా నున్నచోనుండి పిమ్మట కార్యదర్శియగు లింగం వెంకటసుబ్బారావు బి. యే. గారు తమ నివేదికను జరిగిన 1928-1929 మండలమున బాటాన బడ్జెట్టును పూర్తి చేసిరి. సభ్యులసంఖ్య 164 నుండి 150 కు వృద్ధియయ్యెను. రు. 816-2-11 పంలిఅంధ్రమున నుండెను. నిమాళ్లు 1977-8-8. ఖర్చులు 1576-6-6. మొత్తము నిల్వ 1217-2-11. అందులో 1000 రూ. ఫిక్సెడు డిపాజిట్ కిందను, రూ. 5-2-11 కరెంటు అకౌంటు కిందను, 212. యి. కార్యదర్శిగారి చేతిలోను 1-2-28 లేదని ఉన్నది.

బడ్జెటుచర్య కొంతసేపు జరిగిన తరువాత స్వల్పచర్చలతో సది యామోదింపబడెను.

నూర్సుపేషన్ల ఎంచి తెప్పించుటకు ఈక్లబ్బు ఎలెక్షిక్ దీపములు పంకాలందుట కేర్పాటుకు చైలాలు సవరణచేయుటకు ఉపసంఘములు నిర్ణయింపబడెను.

ఈక్లబ్బు అధ్యక్షులుగ శ్రీయుత గుండాల రామావతారంగారు, కార్యదర్శిగ లింగం నుబ్బారావుగారు, కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగ రామారెడ్డి జగన్నాధరావు, బోర్డుసభ్యులయ్యు బోర, కైవరపు వెంకటరత్నం పంతులుగార్లు ఎన్నుకొనబడిరి.

తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలు

గంట్యూడ సర్కిలుకు ప్రస్తుతము అధ్యక్షుడు, ఉపాధ్యక్షులుగా నున్నటువంటి శ్రీయుత పూసపాటి లక్ష్మీనరసింహారాజుగారు యీ. వెంకటపతి రాజుగారు ప్రత్యర్థులు పదలుకొనుటచే ప్రముఖయే జయ మొందిరి.

సాందర్భరహస్యము.

చర్మమునకు ప్రాణవా యువుతో స్నాన మొనర్చుచును. నేడే ఒక వెన్ యూసా బాత్ ను కొనుడు.

వెల 1-కి రు. 1.

కొన్నింటి లందరికీను, మన ప్రవృత్తి లు మృత్యువార లందరికీను దొంగిలెను.

సమస్త సాందర్భరహస్యములకు, గతి గిలించుచుండు వెన్ యూసా యొక్క ఘనమైన రసమునకు ప్రాణవా యువునందు స్నాన వేసినదైనట్లుచేయును. వేసారిన శరీర వాలమునకు మాత్రన జీవమును గలిగింపు చర్మమునకు కాంతిని, ప్రకాశమును వృద్ధిచేయును.

నిత్యము వెన్ యూసా మోపమొగింపుడు. ఎండవేడిమిల వాడిన మోముకు నురల నూతన ప్రకాశమును గలిగించును. పుట్టుచున్న మొగులకు నన్నిటిని పోగొట్టి ముఖకాంతి వృద్ధిచేయును.

పరిశుభ్రముగా తయారై చదియు, మంచి నువాసన గలదియు, జిడ్డు గాఢత్వము నైన వెన్ యూసా టాయ్లెట్లన్నిటిలోను మిగుల సంతోష దాయకమైనది.

సాందర్భరమును వృద్ధిచేసి ముఖవర్చస్సును కలిగించును.

కుమిలి సర్కిలుకు శ్రీయుత పూసపాటి సూర్యకారాయారాజుగారికి (డెంకాడ) 202 వోట్లును ప్రత్యర్థి పూ. జోగి జగన్నాధరాజుగారికి 88 వోట్లును వచ్చుటచే మొదటి వారు గెలిచిరి.

చీపురుపల్లి వెంటకల్ల బోలింగులోజన గలభా జరిగి వోట్లల్ల పోలింగు ఆఫీసు నిక బోలు అటంకపరచుటచే ఎన్నిక ఆపివేయబడెను. ప్రెసిడెంటు గారు ఎన్నిక నేడీ తిరిగి ఏర్పాటు చేసెనరు.

విజ్ఞప్తి

మేము ప్రకటించుచున్న “చిరమి, శుక్ల, త్రిమయాత, ప్రజోత్పత్తి” వాడు 4 పంలి. పంజాబునామ అచ్చాక్షరము వాడికి గల ఆశాకర్మములన ఇంతవఱకు ముద్రణము పూర్తి కావెను. ముద్రాణము 10 పోలెల తిక్క ప్రకృతియగును. కంబోలి వారి 10 కి నునుగరంపలను చలవ్యమనకు నున్నింపవలయును.

మూ నేడును స్వగర్భప్రకాశిని, బృహదావం, కీలుకాకు, గురుగాను.

హిందూ మహాసభ

6-వ తేదీన డిల్లీలో జరుగును

డిల్లీ, ఫిబ్రవరి 29:—పండిత దేవగత్తే శర్మగారు యిట్లు తంజిరిచ్చిరి. ఆఖిలభారత హిందూసభ కార్యనిర్వాహక సంఘము అత్యవసర సమావేశములు డిల్లీలో పండిత మాలవ్యాగారింట 16 లిండ్లకపాలెను న్యూడిల్లియందు మార్చి 6-న తేదీ ఉదయం 9 గంలి మధ్యాహ్నము 2 గంలి జరుగును. సర్వతత్వ సమావేశమునందు హిందుమహాదీయ సంపర్కము గూర్చి గావించబడిన తీర్మానములపై చర్చజరుగును. వ్యవధి లేకుండుటచే సభ్యులెల్లరు తమకు ప్రత్యేకావ్వసము లండకపోయినను ఆనాటికి రాప్రార్థితులు. (ప్రీతెను.)

బొంబాయి రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమువారు జరుపదలచిన కద్దరప్రదర్శనము ఏప్రిల్లోగాక వచ్చే నవంబరుమాసములో జరిపెదరని తెలియుచున్నది.

విశ్వకర్మసంఘాధ్యక్షుడు నైమను కమిషనును సందర్శించుట

మొన్న (28-2-28) సాయంకాలమున విశ్వకర్మ సంఘము తరపున సవరు సంఘాధ్యక్షులగు గానాల రామమూర్తి (రాజమండ్రి)గారు నైమనుకమిషను సభ్యులను సందర్శించిరి. తనసంఘము యొక్క నానావిధ దురవస్థలను వివరముగా చెల్పుచు, తమ సంఘమునకు కాపనపథలలో ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొనగవలయునని వాడించిరి. నైమనుగారు ను ఇతర సభ్యులు ను వీరి విన్నవములను సానుభూతితో నాలకించుచు తొన్న తొత్తులతోనుగగా రామమూర్తిగారు వానికి తన సమాధానములొచ్చిరి. విశ్వామిత్రసంఘములను సాద్యమునంత నాయ మొనర్చెనని నైమనుగారు వాగ్దానమిచ్చిరి.

పండిత రామమూర్తిగారి ప్రకటన విశ్వకర్మసంఘాధ్యక్షులగు పండిత గానాల రామమూర్తి (రాజమండ్రి) గారికి ప్రకటించుచున్నాడు:—

“నిన్నటినును నేను నైమనుగారి ఇతరసభ్యులను సందర్శింప గలిగితిని. తమ యవస్థలను తనరితిని నివేదించుకొన జాలరి జనసామాన్యమునకు నిజమును మేలు చేయుటకొరకే నా రీతితోనును విచ్చిరిని యాసందర్భములన నేను మరింత వృథముగా నమ్ముచున్నాను. నాయకు లని పిలువబడుచున్న విద్యాధికులలో నెవ్వరును ప్రజాప్రతినిధులుగారనుట లోకవిదితమే అంతేగాక, విద్యాధికులగు ఆల్పసంఖ్యాకుల యాశయములకును నిరక్షరకుతులగు కొలనకొట్ట ప్రజల యాశయములకును ఎంతో తారతమ్యము గలదిని గూడ నేను చెప్పగలను. నైమనుగారు, తెలివిగల న్యాయవాదులుగావున, భారతదేశ నిజస్థితిని గ్రహించి, పారిశ్రామికసంఘములకు చెందిన సమస్యలను గూర్చి సానుభూతికర మగు ప్రశ్నల నన్నడిగిరి. తీవ్రప్రచారము సలుపుటకు కనీసంతగనమును యితర సౌకర్యములను లేనట్టి తక్కువజాతులను, నిమ్మజాతులను తమ విచారణలో జ్ఞప్తియందుంచుకొనెదరుగాక యని సయముగారికిని వారి సోదర సభ్యులకును విన్నవించుచున్నాను. బహిష్కార వాదులగునట్టి రాజకీయ పక్షములవారి బోధనలను పెడచెవిని దెట్టి కమిషనుయెదుట సాక్ష్యమిచ్చి తమ తమ సంఘములకు శాశ్వతోపకారము గావించెదరుగాక యని హిందూ సంఘము యొక్క నానావిధ ఆల్పసంఖ్యాక సంఘనాయకులకు విన్నవించుచున్నాను. (ఆ. ప్రే.)

గ్రామ పునర్నిర్మాణము

మహాత్మాగాంధీ! ప్రస్తుత మనదేశ పరిస్థితులను బాగు పరచుటకు పలువురు పలువిధముల పాటుపడుచు వారి సర్వస్వమును ధారపోయుచున్నారు. శ్రీయుతులు చాగంటి శేషమయ్య గారు మొదలయిన పెద్దలు గ్రామపునర్నిర్మాణ విషయమును సదా ఆశక్తి విధములను సలహాను యిచ్చుచున్నారు. అన్ని పార్టీలవారన్ను స్వరాజ్యమునే కోరుచున్నారు. శ్రీ ప్రభుత్వమువారు మీరే వికాసతీతముగావుండి కోరికయెడల వెంటనే స్వాతంత్ర్యమును ఇచ్చుటకు సిద్ధమై గ్రామపునర్నిర్మాణమును సలహాతో నెలవిచ్చుచున్నారు. శ్రీ ప్రభుత్వమువారు చెప్పినదే నిజమయి నట్లుంది కావున, గొప్పగొప్పప్రజ్ఞాములలో చదువుకొనిన బుద్ధివంతులు సభా కేంద్రాలపై ఉపన్యాసములను చేసి పునర్నిర్మాణమును చేపట్టమని ప్రభుత్వమును ప్రోత్సహించుచున్నారు. మీరుమిక్కిలి మన ప్రతిపక్షుల పరిహాసమును అస్వీకరింప వలయును. సంభవించుచున్నది, ఉపన్యాసములలో పున్న 700000 గ్రామములలోని ప్రజలుగాని లేక క్షిణ భాగము ప్రజలయినను కోరిన మరలినను స్వరాజ్యమునందును. యిట్లు పుగా యేమి తెలియని అనాచారపు ప్రజలను యేసందర్భమున యింకను కన్నులను యివ్వవలసివచ్చి సర్కారుకు తిరుగుబాటు కమ్మనిచ్చి ప్రాత్యక్షముల తప్పు అని కా అభిప్రాయము. మనలో మనము అంతరికలపాములు పెంచుకొని కోర్టులపాలు అయి తిండికి డబ్బు లేకపోయినను ఆపులుచేసి పెట్టున వృథా వ్యయముచేయుచున్నాము. స్వరాజ్యము మనజన్మరూపు అని శ్రీ క్రిశ్చియన్లును బాలగంగాధరతిలకగారు నెలవిచ్చినవారి ప్రతివాదులు చెప్పుచున్నారు. శ్రీ తిలకగారు ఇంకనేమేమి ఘనకార్యములు చేసినదిన్నీ వారు ఎంతటికష్టములకు ఓర్చి తమ యొక్క ఉద్యమమును నెరవేర్చుకొనినదిన్నీ మహారాష్ట్రము నకుపోయిన చూడవచ్చును. కేటల ఉపన్యాసములను పురాణ గాథలు వివచారిలో యెందరు వాటిని ఆనసరించి చదివుతుంటే అంతిమప్రాజ్ఞానము మాత్రమే యుండును. చెప్పెడువారు చేసేదివారికష్టములను తీర్చజాలరు. మాటలవలన పనులు కావు. లేవు ఒకవేళ స్వరాజ్యమువచ్చినను కిన్నులు ఇవ్వకుండు తప్పిపోవునా! ప్రభుత్వమునకు ఎవరువచ్చినను కిన్నులు యిచ్చుకొనలేను. ప్రభుత్వముకట్టుబాట్లకు ప్రజలు బదులై వుండవలెను. కనక ఎల్లప్రజలకు జ్ఞానమును కలుగనట్లు చేయుట ప్రథమ కర్తవ్యము. ప్రతిగ్రామములోను ఆక్రమములు జరుగకుండు న్యాయముమీద దృష్టినుంచి కేక్కిలది తమస్వసంపాద్యముతో తృప్తిచెందివుండునట్లు చేయుట ద్వితీయ కర్తవ్యము. ఈరెండు తెలియని యాస్థరాజ్యవివేచకులుగాని అమితవాదులుగాని జన్మితులవారుగాని స్వతంత్రులుగాని యితరులు యెవరైనను చేయబూనుకొనవలెను. కనక యీ 1928 సంవత్సరాంత్యములోపల కనీసము 1000 వెయ్యి గ్రామములలోనైనను గ్రామపునర్నిర్మాణమును నెలకొల్పి వృక్షాంతములుగా ప్రదర్శించిన బాగు. ఇందువిషయమును నే నాచరించినవిధమున్నూ, అందుల సాధకబాధకములను తమకు యింకావో జతపరిచిన మా గ్రామ సంఘాపతి 1885, 1886 ఫసలి రిపోర్టునకళ్లద్వారా విన్నవించుకొన్నాను. గ్రామపునర్నిర్మాణవిషయము పున్నకష్టములనుగురించి చదువరులు తెలుసుకొని నాయందు పున్నలోపములను తమింపుచు నాయద్యమమును నెరవేర్చుటకు తోడ్పడ ప్రార్థితులు. స్వార్థపరా యజులుగాని మహాభావులు యాన న్నుండి. నా అభిప్రాయము ప్రకారము, యందువిషయమును ప్రతిగ్రామమునకమ్మ తేలికబుచి చేయించబడినటువంటి విధమున యాదిగన నుచుచున్నాను.

1. ఒక కుటుంబమునకు సంబంధించిన యావత్తు విషయములలో సదరు కుటుంబములో యావత్తుండికి ఎల్లు జవాబుదారి పున్నదో ఆ ప్రకారమే ఒక గ్రామపు అన్ని విషయములలోనున్న గ్రామస్థుల యావత్తుండికి జవాబుదారి పున్నదనిన్ని లాభనష్టములకు దామాషా ప్రకారము సమానహక్కు గలవారనిన్ని అందరికీ తెలియజేయుట ప్రతిపక్షములు.
2. గ్రామములో పండిన ధాన్యము వస్త్రాలలో గ్రామములో యావత్తుండికి సరిపోగా మిగిలినవాటిని మాత్రమే యితరులకు అమ్మునట్లు చేయుట. యా అమ్ముటలో సమీప గ్రామములకు కావలసివుంటే వాటికి యిచ్చి మిగిలినవి మాత్రమే దూరప్రజలకు పంపునట్లు చేయుట.
3. కనీసము ఒక సంవత్సరమునకు కావలసి యితర చోట్ల చించి కొనవలసిన యావత్తు వస్తువులను చవుకగా కొరకెడు తోజాలతో, కేరెంబివుంచుట. అట్లుచేయుట పీలులేనియెడల వారమురోజుల కొకసారి సంవత్సరముగా ఇస్తువుల విక్రయించు యేర్పాటు చేయించుట.

4. ఆరికవిషయములు అనగా యేసమలమీద యేసమయములో యేసమలము ఖర్చు పెట్టవలయునో యే ఫలితమును యేసమయములో అమ్మువలెనో యే ప్రకారము ఆదాయవ్యయములను చేయవలయునో అందరు ప్రజలకు బోధించి తమచర్యలవలన నిదర్శనములు చూపుట.
  5. ఖజానా 1000 వందల ప్రజలు పున్న గ్రామములో ఏ 500 వందల వ్యవసాయదారులు వుండును. వారు సాగుకు సరాసరి అన్ని రకములు కలిపి 200 పుట్ల ధాన్యమును పండింతురు. అటువంటిదానిని 250, 800 పుట్లను పండించుటకు అనుకూలమార్గము కేర్పరచుట. అట్లుచేయుటకు సాధ్యమయిన పనుల నిర్వహించుట.
  6. కైతుల సమయముమీద గ్రామమునకు యంతకు ముందున్న రోక్కలను బహిరి కృత్రిమరూపమునకు సాధ్యమయిన విధమున క్రయపరచి నెచ్చునట్లు చేయుట.
  7. గ్రామమువారు మిగిలిన వృథాఖర్చులను తగ్గించు కొనుటకు ప్రతిపక్షము యిచ్చి సాధ్యమయినంతరకు నిదర్శనములు చూపి చేయించుట.
  8. గ్రామముమీద వున్న మొత్తమును లెక్కచేసి సంవత్సరమునకు యంత తీర్చినయెడల యిచ్చి సంవత్సరములో తీరును అని ఒక అంచనా వేసికొని ఆ ప్రకారము చేయుటకు రయతుల కొలునట్టి బోధించి చేయునట్లు చూచుట.
  9. కావలసిన పన్నులు మొదలయిన అసంపరములకు స్వల్ప వడ్డీలకు సహకార సంఘములద్వారా రైతులకు డబ్బు కొరకునట్లు చేసి వాటికి మిగిలిన ధాన్యమును ధరలు ఎచ్చువరకు వుంచి అమ్ముకొననట్లు చేయుట.
  10. తమ ఆస్తికి మించిన దుబారాఖర్చులను అనగా పెండ్లిండ్లు వస్త్రాలలో లేనిదెంబమును పెట్టుకొని పోగొట్టుకొనడ మన్నూ తిరుగాళ్ల వూరేగింపులు బొమ్మలటలు భాగవతములు అనువానితో పోగొట్టుకొనడమున్నూ లేకండ చూచుట.
  11. గ్రామములో పనిలేనివారికి పనికల్పించి బాలరు వృద్ధులు తప్ప మిగిలిన యావత్తునుంచి వారివారకే కిక్కి తగినట్లు పనిచేసి సంపాదించుకొననట్లు చేయుట.
  12. యంతెంతటి పాడిపంటలను కృత్రిమే అందుములమున ఆదాయమును వృద్ధిచేయుటకమ్మ ముఖ్యమయిన ఖర్చులను తప్ప యితరవృథాఖర్చులను తగ్గించుటకున్నూ తగిన యావత్తు మార్గములను తాము చేయుచు యితరులను చేయునట్లు బోధించు మా గ్రామములలో ఒకరుగావుండి వికాసతీతమును జ్ఞానమును నెలకొల్పి ప్రతిగ్రామమును పునర్నిర్మించుటగాని అర్జునసన్యాసమును పూని వర్ణ వర్ణకావ్యసముల జేయుటలవలన మాబోటి తెలియని గ్రామస్థులకు జ్ఞానము కలుగదని కించపడ నైన నేను విన్నవింపుకొనుచున్నాను.
- నేను విశేషముగా చదువుకొనని వకపల్లెటూరి రైతును గినక భాగంధీర మయిన పడములతో నింపి వ్యాకరణయుక్తముగా వ్రాయనందుకు తమింపజేడెద.

ఒకపల్లెటూరి రైతు.

క న ప డ లే దు

మాకోమాడు గడ్డం వెంకటస్వామి అనేవాడు నేటికి పోయి ఒక సంవత్సరము అవుతుంది. ఈ సంవత్సరమునంచి మాకాయలేస్తూవరకు చాలడబ్బు ఖర్చుచేసి వెతికి విసికి యిప్పుడు వెతకటమునాడ మానికేసినాను. కాబట్టి మా కష్టవాని వయస్సు 20 సంవత్సరములు వుంటుంది. రూపము చాచుచాడగ వుంటాడు. ముక్కునాడ కట్టి పోసలు కాపు గలవాడును తప్పించుకొని పోయినాడు గనుక మాకుట్టువాని బాడలు ఎరిగినవారు మాకు చెప్పగోరెదము.

కులంమాదిగభోగం, పేద గడ్డం వెంకటస్వామి, వయస్సు 20 సంవత్సరములు.

మా అడ్రసు దర్శితాలాక పాతకమూరు పోస్టు, బొడ్డి కూరపాడు సివారు వెల్లువారిపాలెం ఆది ఆంధ్రభోయియ్యూలో టీచర్ నల్లారి ఎవేరమ్మగారికి అని వ్రాయవలెను.

కుష్టువ్యాధులు

- కుష్టువ్యాధులు యీ క్రిందిమూలకలే “భట్టర్ డిహా, శనివారపుపేట, పళ్ళిమగోదావరి జిల్లావారిచే” కుదర్చబడుచున్నవి. విశేషములు తెలియగోరవారు వారిపేర వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.
1. బలురక్కసి, 2 నీలి, రిదొండ, 4 పైడిప్రత్తి, 5 అపామార్గము లేక ఉత్తరేణి, 6 గాడిదగడప, 7 నిడగన్నిక, 8 బావంచాలు, 9 మొగలిచెట్టు.

విశ్వాసి.

నీలు సత్యాగ్రహము

విడుదలకాబడిన సత్యాగ్రహులను గౌరవించుట

మొన్న (27-2-28) సాయంత్రము లోనున్నప్పుడవద్ద నీలు సత్యాగ్రహులు సమావేశమయి జైలునుండి విడుదల కాబడిన సత్యాగ్రహులను గౌరవించుట కొక సభ జరిగిరి. శ్రీయుత కుష్టుస్వామియగుదలియారుగా రధ్యత తనసోంకిరి. జైలునుండి మరలివచ్చిన ఎం. కమారను, శ్రీమతి అంగాచి అమ్మగార్లు గూడ సభకు హాజరయిరి.

ప్రారంభమున ఆర్. వెంకటప్పగారు రుపన్యసించుచు ప్రభుత్వమువారు బారీచేసిన 144 సెక్షను ఆర్డరు నాయకులకు వాగ్దానము మొనరించినను మార్తాల జనప్రభుత్వ ప్రజలు చాలించు పరమపాలకులదేనని నుడిచిరి.

తరువాత అమ్మగార్లు శ్రీమతి అంగాచి అమ్మగార్లు నాయకులు ప్రచారముగాగూడ వాగ్దానమునది యితర ప్రజలే ములకువోయి పండుచును సప్రకమును బహిష్కరింపవలెననియు, మార్తాలజరుపనలెననియు ఆయా ప్రాంతములకు ప్రబోధించ వలెనని నుడిచిరి.

దా|| సరవరాజులు నాయకులుగాగు తమ యువన్యాస మునొసగుచు, జైలునుండి మరలివచ్చిన సత్యాగ్రహుల నభినందించుటకై తాము వచ్చితిమనియు, నీలు సత్యాగ్రహ విషయమున తమ పూర్వాభిప్రాయ మింకను మారలేదనియు నుడిచిరి.

మిమ్ముల శ్రీయుతులు బులును సాంబమూర్తి, కె. వి. ఆర్. స్వామి, ఎం. కమారను, శ్రీమతి అంగాచి అమ్మగార్లు ఉపన్యసించుచు సత్యాగ్రహోద్యమకాల్గొకతను గూర్చి యు మొన్నటి దినము మద్రాసులో జరిగిన మార్తాలగూర్చియు మాటలాడిరి. వందేమాతరధ్వనులతో సభ ముగిసెను.

జైలునుండి వచ్చిన సత్యాగ్రహుల వివరములు

జైలునుండి మరలివచ్చిన నీలు సత్యాగ్రహులను ఎ. కమారను, శ్రీమతి అంగాచి అమ్మగార్లు మాప్రతినిధి సందర్శించగా, కమారనుగారి రిలీఫ్:

“నేను జైలులోనుండగా జైలు అధికారులు నాకు చోడి అంటలి భోజనము పెట్టినందున నేను 5 దినములు నిరశనవ్రాతము పలికితిని. 5 దినముల తరువాత నాకు పరియన్న మొసంగ బడెను. కాని అమరునాటినుండి నేను విడుదలకాబడు దినము వరకు నోంటరిగా నుంచబడితిని.

శ్రీమతి అంగాచి అమ్మగారుగారి రిలీఫ్:—కాలి మేజోళ్ల ను అల్లుమని అధికారులు నన్నుగోరిరి పురుషులవెండుకల తో త్రాగిల్లు అల్లులకు శ్రీమతి నియమించుట జూడ నేను నిర్ణాంతపోతిని.

భోజనము మార్చబడినందున కొంతకాలమువరకు నేను రక్తాతిసారముతో బాధనొందితిని. వెల్లూరుక్రైస్తవమతభోధకు డొకడుకారాగృహవాసులగు శ్రీమతిక్రైస్తవమతమునకుమరల్చి యిచ్చించుచున్నాడు. వారు విడుదల కాబడినతోడనే వారికి వస్త్రములను రూ 10 లను యిచ్చి యెట్లో తన మతమునకు ద్రవ్యమున్నాడు. ఇతడు తరువాత గిర్జికాలములందు జైలుకువచ్చి మతప్రచారము గావించుచున్నాడు. నేను మరల సత్యాగ్రహము బూనినయెడల 4 సంవత్సరముల కఠినజైలు శిక్ష విధించెదనని వెల్లూరు జైలు నూపరింపెంజెంటు నాతోజెప్పెను. నీలు విగ్రహమును విరుగగొట్టుటకు నేను మరల ప్రయత్నించునని యాతనికి బ్రత్యుత్తర మిచ్చితిని.

మధుర మునిసిపాలిటీ

సైమును సన్యాసతీర్థానము ఆమోదింపజేయుటకు తంత్రిము

మధుర, ఫిబ్రవరి 28:—మధుర మునిసిపాలిటీ కౌన్సిలు నిన్ను సమావేశమయ్యెను. 150 వందల రిజర్వు కనీష్ట్రులు కాన్సిలు అరుగులమీద ఫారావేసియుండిరి. పురజనుల నేకులు సభాతీర్థానమేమగునో వివరము ప్రకారమువలె వేవియుండిరి. ఇబ్రహీంగారు నైతును సంఘమును సన్యాసింపవలెనను తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి వేరొకరు బలపరచిరి. కమిషను బహిష్కరించవలెనని తులసిరాముగారు ప్రతిపాదించవలెనను సవరణ ఆద్రస్తుతమని అధ్యక్షుడు నిరాకరించెను. తీర్మానము చర్చజరిగెను ప్రజాభిప్రాయమునకు విరుద్ధముగ యాతీర్థానము నామోదింపజేయుటకు తంత్రిముజరిగెనని తులసిరాముగారినిరి. యీసభకు పురజనుల నేల రానీయకూడదనిరి. మునిసిపాలిటీ చర్యను ఖండించుచు స్వరాజ్యపక్షమువారు మాట్లాడిరి. 16 గురు అనుకూలరు 11 ప్రతికూలరు. ఒకరు తేటస్థులుగ నుండుటచే తీర్మానముగీకరింపబడెను.

సభ ముగియుటతోడనే మునిసిపాలిటీ కెదురుగా నొక పెద్ద బహిరంగసభ జరిగెను. మహమ్మదు మాలానా సాహేబుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. తులసిరాముగారు ప్రజలందరు మార్తాల్ జరుపుటయే సంచితబాబు ఉపన్యసించిరి. శ్రీప్రెస్.

నిజామురాష్ట్రము ఆంధ్రసంస్థానము

నిజామురాష్ట్రమున గద్యాల, అమరచింత, జటప్రోలు, పాలంబ, వనపర్తి అను సంస్థానము లైదుగలవు. ఇదియెల్లను ఆంధ్రమహి పాబురచే పాలింపబడుచున్నది. ఈ సంస్థానముల గురించి కొలదిగ పాతకమునాళముల కెరింగించెద.

గద్యాలు

ఈ సంస్థానము నిజామురాష్ట్రమునంగల రాయచూరు మండలమున ప్రాగ్భాగమునగలదు. ముఖ్య పట్టణము గద్యాలు. దీనికి కేతవనగరమనియు చెప్పబడును. ముఖ్యపట్టణమునందలి జనసంఖ్య 11000. సంస్థానముకింద 214 గ్రామములు గలవు. వ్యాప్తము విస్తీర్ణము 864 చ. మైళ్లు. మొత్తము జనసంఖ్య దాదాపు 1,00,000. ఆదాయము 3 లక్షలు రూపాయలు. కప్ప ముక్రింద నైజామునకు చెల్లించునది 8,810 రూపాయలు. నిజామురాష్ట్ర నిర్మాణమునకు బుర్రుకాశి గద్యాలు సంస్థానము కలదు. కొంతకాలముక్రిందటినుండి గద్యాలు ప్రభువులు సొంత నాణెములు ముద్రించుచు బహుశి ఆదాదేము లిప్పటికిని వాయు ప్రాంతమున వాడుకలోగల సంస్థానముయొక్క ప్రాచీనచరిత్రాంశములంతగా తెలియవదు. గద్యాలోగల కొట్కట్టుకు కేదుసంవత్సరములు పట్టించును. ఆలోల సోమ త్రాడి ప్రభువుకాలములో పూర్తియయ్యెను సంస్థానములో దక్షిణోత్తరములందలి భూములు వివిధ ఘనంతులైనవి. ఈ భూములకు కృష్ణా తుంగభద్రాదానదుల జల సుధారము. గద్యా లలో మిగులనున్న తమిళనాటియు నాంధ్రమైదానముల బంగారు వెండి పరిగంబు ఉత్తరీయములు, నొవతులు, తంగుడ్లు పట్టు ధోవతి విశేషముగా నేయబడును. ప్రస్తుతము పదివందలైదు శేతకర్మకారములు కలవు. ఏటకు రెండులక్షల రూపాయలు విలువగల పట్టువస్త్రములు మోదాబాదు, సెకింద్రాబాదు, రాయచూరు, మన్నగూడెం ప్రాంతముల కెగురుతు గును. చిరకాలమునుండి యీ సంస్థానాధీశులు పండితవిజ్ఞానపామణమునకు బ్రసిద్ధిగాంచిరి. ఎంజిలో వాక్కి కళలు లెర్చుచుండును. గద్యాలు లోగలిచిన గజమెక్కినపైయను సామెతకలదు. ఇట్టివి నీ సంస్థానము వెక్కిరించుచును పాలకుల పాతకులై కెరింగినవే. కాన భగవదనుగ్రహమున ముగల నీ సంస్థానము మన మొన్ననే రాజీగారకు ఆదిలక్ష్మమ్మగారికి నిజామురాష్ట్రాధిపతి స్వాధీన పఱచి ఆంధ్రమహాశముల కృతిజ్ఞతాభివందనములకు పాత్రు య్యెను.

ఆత్మకూరు

ఆత్మకూరు సంస్థానము నకే ఆమర ఎంత సంస్థానమునీ చెప్పటయొకలదు. ఇదియును రాయచూరు మండలమున ప్రాగ్భాగమునగలదు. ముఖ్యపట్టణము ఆత్మకూరు. ఆంధ్రలిసఖ్య 2350. సంస్థానము క్రింద 69 గ్రామములు కలవు. మొత్తము విస్తీర్ణము 191 చ. మైళ్లు. జనసంఖ్య 40 వేలు. ఆదాయము 150 వేలరూపాయలు. నైజాముగారికి కప్పముక్రింద చెల్లించునది 8868 రూపాయలు. అమరచింతసంస్థానము విలలపురావనమైనది కృష్ణానదికి ఆమరభంతి గద్యాలుసంస్థానముల పరిపాదప్రాంతములలో బ్రవిహించుచుండును. ఈ పరిజలములందల సంస్థానమునందలి భూముల కెట్టి ప్రయోజనముకలదును అమరచింత, ఆత్మకూరు అను నవి రెండును రెండు పట్టణములు. ఈ రెంటిలోను సాగనైన బంగారు వెండి పరిగంబు పట్టువస్త్రముల విశేషములు నేయబడును.

జటప్రోలు

ఈ సంస్థానము మహబూబ్ నగరమండలమునం గలదు. దీనికింద 89 గ్రామములు కలవు. విస్తీర్ణము 191 చ. మైళ్లు. జన సంఖ్య 85 వేలు. సంవత్సరాదాయము 190 వేల రూపాయలు. కప్పముక్రింద చెల్లించునది 78587 రూపాయలు. 1248 సంవత్సరమున ఆనభోపనాయకునవారు సంస్థానమును స్వాధీనపఱచుకొని దుర్గము లోకేమూల ముట్టడించి రాజ్య ములి విశేషముగ వ్యాప్తిగాపించెను. ఈయనసంతతివారనే కేతాబ్దుల సంస్థి యవిచ్చిన్నముగ సంస్థానము పరిపాలించుచున్నది. కాని వరు నెనిమిదవ కేతాబ్దులయన పాలకులగునందేన కాబా జగన్నాథ రావుగారికి పుత్రసంతతిలేనందున పాలకులదారికి సంబంధించిన 'లక్ష్మీరావు' అనునాని బ్రతీతతీసికొనిరి. ఈయన 1885 సంవత్సరమున జటప్రోలు పరగణాను నిజాము ప్రభువునకు విక్రయముగా డెబ్బదివేలరూపాయలమ్మ పంతులచే తీసి ననన చెప్పయిరి. వీ. కే. ప్రభువులకు రాజా వెంకటలక్ష్మీ రావుగారు వేంకటగిరి ప్రభువుల సోదరులు. ఈయన గొప్పవేటకాడని ప్రతీతి.

పాల్యంచ

ఈ సంస్థానము ఓరుగల్లు కుచావో వాగ్గేయభాగము నంగలదు. విస్తీర్ణము 800 చ. మైళ్లు. జనసంఖ్య 40 వేలు. సంవత్సరాదాయము 70 వేలరూపాయలు. ఈ మొత్తములో 45875 రూపాయలు నైజాముగారికి కప్పముక్రిందచెల్లించవలసి యుండును. గోదావరిమండలమునందలి భద్రాచలము, రేకపల్లి

వెదపాడు-ఏలూరుతాలూకా

ఆరోగ్యవారము

మా యూనియన్ బోర్డువారు రూ 25/- లు ధారాళముగ మంజూరుచేసి, పురవాసులవద్దనుండి విరాళములను సోగుచేసి వారుకూడను యిందు బాల్గాని యీ ఆరోగ్యవారముకు జయప్రదముగ జరిపించినందుల కెంతయు ప్రశంసనీయును.

గారపాటి రామచంద్రయ్య.

జింగారెడ్డిగూడెం (తూర్పుగోదావరి)
ది 11-2-28 లగాయకు 17-2-28 వరకు ఆరోగ్య శిశు వార ప్రారంభము జరుపబడినది.

గోదావరి ఆంధ్రసమాజము

కరప... కాకినాడతాలూకా
"భారత కేతనాంభిక శీవనము" అనువ్యాసముననుసార్యాధులు పంపించెడి చరఖాస్తులు ది 10-3-1928 నుండి కేవలపురము, వ్యాసములు ది 15-4-1928 నుండి కేవలపురము చేరులాగున విద్యార్థుల కోరికపైన వాయిదామార్చడమైనది.
కొట్ల శ్యామల కామశాస్త్రి,
ప్రధానకార్యదర్శి.

తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో

నల్లమందుఖర్చు మోచ్చినది
కాకినాడ, ఫి.బి.వ. 27. — తూర్పుగోదావరి జిల్లాలో 1926-27 సంలయనందు 10వేల జరమునకు 21 శేక్స్ నల్లమందు చొప్పున ఖర్చు పడినది. ఇంత అధికముగా నల్లమందు యా జిల్లాలో ఖర్చు పడుటకు కారణము తెచ్చియో విచారించుటకై గవర్నమెంటువారిొక కమిటీని నియమించిరి. ఈ కమిటీ జిల్లాకలెక్టరుగారు అధ్యక్షులు. ఈ కమిటీవిచారణ సహాయార్థమై నెల 1-కి రూ 200 లభితము నిచ్చి ఒక తహశీల్దారును గూడ నియమించి ఇంకను కావలసిన ఇతర మువద్దీపిస్తాన్స్ నిర్మాణని ఒకటివ్వుర మామములవరకు ను పనిచేయుటకై నియమించుచున్నారు.

అనునది విడిక్రింద కలవు. ఓరుగల్లు ప్రతాపరుద్రుల కాలము నాటికే యీ సంస్థానమునీరపడియుండెను. పాల్యంచ ప్రభువులకు ఆక్వారావులకు విరుదుమును ప్రతాపరుద్రులనుగ్రహించియుండిరిని ప్రసిద్ధి. మహమ్మదులు ఓరుగల్లుకు ముట్టడించి స్వాధీనపఱచుకొనిన తర్వాత ఢిల్లీశ్వరులు వాసన్ బాద్, శేంకరగిరి యను పరగణాలను 1824 సంవత్సరమున 'అన్నప్పయ్యశ్యారావు' యనువారికి యిచ్చివేసిరి. అవి రెండును 1638 నుండి అనగా పదునెనిమిది పురుషాంతములు ఆక్వారావు కుటుంబమువారి వారలకు కేవలము 1769 సంవత్సరమున నరసింహ యశ్వరావుగారనునారు ఒకానొక యుద్ధములో 'లక్ష్మణ ద్వా' లో యాడునానిచే సంహరింపబడెను. 1783 సంవత్సరమున నిజాము ప్రభువు 'వెంకట్రామయ్యశ్యారావు' అనునానికి సవరము బహుళకరించి రెండువేల యావ్వకభటులు, 3 వేలకావ్యుల యను పోషించునటుల యేర్పాటు చేసెను. 1858 సంవత్సరమున మంత్రిపుంగువ డు సర్ సాలర్ జంగ్ గారు శ్రీరాజా సీతారామచంద్ర ప్రభువునకు మారతముగ నేత్రోకపరగు ననుగ్రహించిరి. ఆ తరువాతనే గొంతూరిక సముయ భద్రాచలము, రేకపల్లి పరగణాలను బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారి పరమయ్యెను. సంస్థానము ఋణములపా లగుటచే చాలాభాగము విక్రయింపబడెను. శేషించినది నిజామునారు స్వాధీనపఱచుకొనియుండిరి. కాని తరువాత కొంతకాలమునకు ముంబై బ్రిటిష్ వారు భద్రాచలము రేకపల్లి తాలూకాల నిచ్చియుండిరి. నిజాము సర్కారును ప్రత్యేకముగ నాటు తాలూకాలను ఆక్వారావుకుట్టుబడునకు మిచ్చివేసిరి. 1824 మొరటుకొని యిప్పటికి 28 పురపాలకములనారు సంస్థానమును పరిపాలింపగల్గిరి. సంస్థానాధీశులు ముఖ్యనివాసము ఆక్వారావుపేట.

వనపర్తి

ఇయ్యది మహబూబ్ నగరమండలము నైఋతి భాగము నంగలదు. సంస్థానముకింద 124 గ్రామములు కలవు. ఈ గ్రామములు వేర్వేలు తాలూకాలలో నవ్వట్టవట్ట కలవు. మొత్తము విస్తీర్ణము 450 చ. మైళ్లు. జనసంఖ్య 65 వేలు. సంవత్సరాదాయము 150 వేల రూపాయలు. కప్పముక్రింద చెల్లించునది 76883 రూపాయలు. ముఖ్యపట్టణము వనపర్తి. నూలు పట్టువస్త్రములు విశేషముగా నేయబడును. కాని ఆత్మకూరు, గద్యా లలోవలె నంత నాణెమైనది కావు.

సింగంపల్లి వేంకటాద్రి.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1928 సం. మార్చి నెల 1-వ తేది గురువారము

1. ధాన్యములు

దియ్యకుంబస్తాం		
నవలను కేసారి	18 80	14 80
నల్లబిడి	14 00	16 00
కీర్తి	14 30	16 00
రాగులు	11 80	12 00
శనవులు	20 00	22 00

2. ధాన్యములవస్తువులు

చియ్యకుంబస్తాం	12 00	16 00
నవలను	12 80	16 80
కీర్తి	12 00	16 00
రాగులు	15 00	18 00
చియ్యకుంబస్తాం	11 80	12 00

3. నూనెవస్తువులు

చియ్యకుంబస్తాం	150 00	155 00
నల్లబిడి	14 00	16 00
విమెన్ నేరకనెవస్తువు	50 00	42 00
చేతితో కొట్టిన	48 00	46 00
చేతితో కొట్టిన	112 00	108 00
అనునదు	101 00	104 00

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయవకుపు	81 00	82 00
చాయవకుపు	88 00	84 00
చిరకావాయ(గుంటూరు)	77 80	
కొత్తది	100 00	105 00
చిరకావాయ	84 80	85 80
గుంటూరుచాయవకుపు	80 40	80 40
కాశానీసాయవకుపు	50 55	
చిల్లర	28 00	50 00
అమ్మచిల్లర	28 20	28 60
చిరకావాయ	28 00	60 00

5. ఇనుము

కట్టకల	39 00	38 00
చిరక	36 00	31 00
కట్టకల	34 00	31 00

6. నూలు

నెల 20 నెమ్మ	7 50	
నెల 6	4 12 0	
నెల 24	9 20	
నెల 20 శిల్ప	6 12 0	
నెల 20 బామ్మ	10 10	
నెల 44 సాంబో	5 20	
నెల 4 శిల్ప	4 00	

7. దూది

శిల్ప	855 00	
-------	--------	--

8. లోహములు

వెండి 100 గ్రాము	20 12 0	31 00
జింజారు	11 00	31 00
చిరక	18 89	
లక్ష్మీ	286 00	283 00
కాగి	273 00	275 00

రంగులు

అరిశేలు	20 డిగ్రీలు	60 00
	1 రి	1 12 0
	14 రకులు	1 11 6
	28 రకులు	1 11 0
	56 రకులు	1 10 6
	1 అందర	1 10 0
కీర్తి	8 80	
కాగి	1 00	
కడ	1 30	

Printed and Published by K. Nagaswami Rao, Editor, *Vandhyapatra* Press, 6 & 7, Thambu Chetty Street, Madras.